ORVOSKARI HIRMONDÓ

Pécs, 2008. október

www.aok.pte.hu/hirmondo

TARTALOM

Orvosnapok: kitüntetések, elismerések

Köszönet Rőth Erzsébet főszerkesztői munkájáért *(Németh Péter)*

Tanévnyitó az orvoskaron
(Németh Péter, Nyitrai Miklós, Ohmacht Róbert)

Az Orvosi Kar megalapításának 90. évfordulója – visszatekintés az ünnepségre
Bauer Miklós: **90 év tanulságai;**
Benke József: **Erzsébet királyné szobor az elméleti tömb előtti parkban;**
Süle Tamás: **A pécsi orvosképzés szellemi kisugárzása**

Őszi ünnepeink:
Aradi Vértanúk Napja; 1956

Megvédett PhD-disszertációk 2007-2008 és a 2008-2011-es képzési időszakra felvettek névsora *(Fischer Emil)*

A szakképzés és továbbképzés grémiumvezetői
(Dr. Werlingné Forrai Márta)

Az Eigen-faktorról *(Gracza Tünde)*

A kifejezéspatológia kutatásának története a Pécsi Egyetem Pszichiátriai Klinikáján *(Tényi Tamás, Fekete Sándor)*

Dr. Lénárd László akadémiai székfoglalója *(Karádi Zoltán)*

Recenzió Schmidt Pál – Süle Tamás: Az Irgalmasok pécsi kórházának históriája c. könyvről *(Mózsik Gyula)*

Nagyfrekvenciájú elektromos izomingerlés, mint új lehetőség a diabéteszes neuropátia kezelésében
(Mohás Márton)

A European Society for Microcirulation 25. Kongresszusa
(Balaskó Márta, Koller Ákos)

VI. Huth Tivadar Urológus Napok
(Jávorházy András)

A 300. őssejttranszplantáció Pécsett
(Dávid Marianna, Szomor Árpád)

Sikeres HEFOP-projekt zárása
(Rőth Erzsébet, Bognár Rita, Melegh Béla)

■

Dr. Hartai István
1932–2008

■

Intézeti, klinikai hírek, információk

■

Pályázatok

■

Az újság színes anyaga és a poszter
Lázár Gyula, Rodler Miklós, Sebők Béla, Seress Ákos és *Barthó Loránd* fotóinak felhasználásával készült.

XL. Egyetemi Orvosnapok

2008. október 17-18.

PROGRAM

2008. október 17. (péntek)

10.00 **Hangverseny az aulában**
Közreműködik a Pécsi Vasutas Koncert-fúvószenekar, a Pécs2010 EKF-program nagykövete

10.30 **Az Orvostudományi Kar ünnepi ülése**
A dékán ünnepi beszéde
Pro Facultate Medicinae emlékérmek átadása
Arany-, gyémánt-, vas-, rubin diplomák adományozása
Romhányi Emlékérmek átadása
Oktatói és hallgatói kitüntetések adományozása
Árpád-házi Szent Erzsébet Emlékérem adományozása
Dékáni dicséretek átadása
Kiemelt támogató és Támogató partner cím adományozása

11.30 **KÖNYVBEMUTATÓ ÉS FOTÓKIÁLLÍTÁS**
Történeti összefoglaló intézeteink életéből
Bevezetőt mond: dr. Benke József, az Orvoskari Múzeum vezetője

15.00 **ÉVFOLYAMTALÁLKOZÓK**

1953-ban végzett hallgatók	Kis tanácsterem (I. em.)
1958-ban végzett hallgatók	VI. szemináriumi terem (III. em.)
1963-ban végzett hallgatók	VII. szemináriumi terem (II. em.)
1968-ban végzett hallgatók	III. szemináriumi terem (fsz.)
1973-ban végzett hallgatók	V. szemináriumi terem (fsz.)
1978-ban végzett hallgatók	Tanácsterem (I. em.)
1983-ban végzett hallgatók	Dr. Cholnoky László tanterem (I. em.)
1988-ban végzett hallgatók	Dr. Lissák Kálmán tanterem (I. em.)
1993-ban végzett hallgatók	Dr. Donhoffer Szilárd tanterem (I. em.)
1998-ban végzett hallgatók	Dr. Flerkó Béla tanterem (I. em.)

Ezt követően az egyes évfolyamtalálkozón résztvevők közös rendezvénye (vacsora)

2008. október 18. (szombat)

TUDOMÁNYOS DÉLELŐTT

A végzett évfolyamok képviselőinek tudományos előadásai
(PTE Általános Orvostudományi Kar, Dr. Romhányi György Aula, Pécs, Szigeti u. 12.)

10.00 *Dr. Balogh Péter* egyetemi docens, PTE ÁOK Immunológiai és Biotechnológiai Intézet: A nyirokszöveti alapállomány szerepe az immunológiai kompetencia kialakításában.

10.20 *Dr. Battyáni István* egyetemi docens, PTE ÁOK Radiológiai Klinika: Az intervenciós radiológia fejlődése a Radiológiai Klinikán

10.40 *Dr. Füzesi Zsuzsanna* egyetemi docens, PTE ÁOK Magatartástudományi Intézet: Egészséget mindenkinek? Kiknek és mennyi egészség jut ma Magyarországon?

11.00 *Dr. Gregus Zoltán* egyetemi tanár, PTE ÁOK Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet: Hogyan változik az arzenát sokkal mérgezőbb arzenitté a szervezetben?

11.20 *Dr. Szilárd István* c. egyetemi tanár, PTE ÁOK Infektológia, Katasztrófaorvostani és Oxyológiai Intézet: A migráció egészségügyi kérdései: Tények és kihívások.

14.00 Az évfolyamtalálkozók szabadon választott programja
Az *Orvostörténeti Múzeum* (Pécs, Szigeti u. 12.) megtekintése

20.00 *Dékáni fogadás* az Általános Orvostudományi Kar Dr. Romhányi György Aulájában

ORVOSKARI HÍRMONDÓ

Felelős szerkesztő: Barthó Loránd, Decsi Tamás
■
Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke.
A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.
Tel.: 536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031
Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295. Nyomtatta a PTE ÁOK Nyomdája. Vezető: Ollmann Ágnes

Pro Facultate Medicinae kitüntetések

Arany fokozat

Dr. Kellermayer Miklós egyetemi tanár

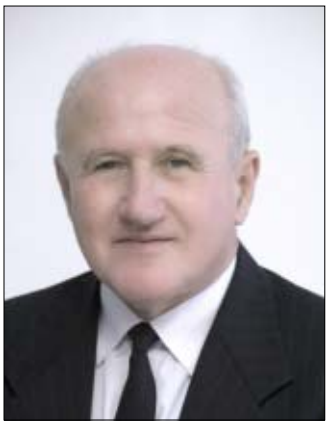

1965-ben végzett a Pécsi Orvostudományi Egyetemen, azóta dolgozik jelenlegi munkahelyén különféle beosztásokban. 1993-ban egyetemi tanári kinevezést kapott és megbízást a Központi Klinikai Kémiai Intézet vezetői teendőinek ellátásra. Professzor úr rendszeresen részt vesz mind a magyar, mind az angol nyelvű képzésben. 1991-1995 között a Pécsi Orvostudományi Egyetem oktatási rektorhelyettesi feladatait magas színvonalon látta el. Az egyetemi oktatás színvonalának emeléséért végzett munkájáért több alkalommal részesült elismerésben. Aktívan részt vesz a tudományos diákkörös hallgatók képzésében. Hosszú időn keresztül volt az Egyetemi TDK elnöke. Jelenleg a Tudományos Szakosztály elnöki teendőit látja el rendkívül körültekintő szakmai hozzáértéssel.

Ezüst fokozat

Dr. Hollódy Katalin egyetemi docens

1981 óta dolgozik a Pécsi Tudományegyetem Gyermekgyógyászati Klinikáján. A klinika Neuropszichiátriai Osztályának és Elektroenkefalográfiai Laboratóriumának vezetője. A Gyermekgyógyászati Klinika EEG laboratóriumának modernizálása az ő nevéhez fűződik. Közreműködésével jelent meg az epilepszia betegség, mint tananyag a PTE pedagógus és pszichológusképzésben is. A Gyermekgyógyászati Klinika tanulmányi igazgatóhelyettesi feladatait nagy hozzáértéssel végzi. Az angol program oktatásfelelőse, a rezidensképzés felelős vezetője. A gyermekneurológia szakorvosképzés és továbbképzés grémium vezetője. Osztálya akkreditációt nyert a gyermekneurológiai szakorvosképzésben.

Dr. Jegesy Andrea egyetemi docens

A Pécsi Orvostudományi Egyetemen szerzett orvosdoktori diplomát 1968-ban. 1997-ben az Orvostudományok kandidátusa kitüntető fokozatot ítélték neki. 1968 óta a PTE Igazságügyi Orvostani Intézetének szakértője, oktatója. Az ÁNTSZ Dél-dunántúli regionális igazságügyi szakfőorvosa, a Pécsi Igazságügyi Szakértői Kamara Etikai Bizottságának elnöke. Hazai tudományos konferenciák, szakmai kongresszusok, találkozók állandó előadója. Kiemelkedő oktatói munkásságát igazolja, hogy speciálkollégiumaira gyakran 200 hallgató is jelentkezik. Szereti munkáját, különösképpen az oktatást, és ezt a hallgatói érdeklődés az igazságügyi orvostan felé is alátámasztja.

Bronz fokozat

Dr. Melczer Attiláné vegyésztechnikus, minőségirányítási felelős

1981 óta dolgozik a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. Kezdetben a Kórbonctani Intézetben, majd 1985-től az Immunológiai és Biotechnológiai Intézetben tevékenykedik. Rendszeresen vesz részt tudományos kísérletekben. Munkáját a rendkívüli precizitás, magas fokú szakmai igényesség jellemezi. Áldozatot és kitartást igénylő magas szakmai szintű munkája tette lehetővé, hogy a Laboratóriumi Medicina Intézettel együtt az akkreditáció megtörténhetett.

Németh Lászlóné aneszteziológus asszisztens

Németh Lászlóné 1970. szeptember 1-től, az Aneszteziológiai és Intenzív Therápiás Intézet megalakulásától az intézet dolgozója. Kezdetben ápolóként dolgozott az intenzív osztályon, majd 1973-tól aneszteziológus asszisztens lett. Munkáját példamutató szorgalommal végezte. Az oktatói tevékenységének eredményeként a régió több kórházának szinte teljes aneszteziológus asszisztensi gárdája kapott alapos szakmai felkészítést. Az AITI nagyon tisztelt és megbecsült dolgozója.

Tölgyfa Margit klinikai laboratóriumi asszisztens

A Laboratóriumi Medicina Intézet minőségirányítási felelőse. Precízen és lelkiismeretesen végzi a kísérleti anyagok feldolgozását. Szaktudását mindenkor maximálisan átadta fiatalabb kollegáinak. Áldozatot és kitartást igénylő magas szakmai szintű munkája tette lehetővé, hogy a Immunológiai és Biotechnológiai Intézettel együtt az akkreditáció megtörténhetett. Munkatársaival való kapcsolata példás.

Dékáni Dicséretet kapnak

BÓZSA JÓZSEFNÉ igazgatási ügyintéző 1986 óta dolgozik a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. Feladata a dékáni és az elnöki hivatalhoz beérkező levelek rendszerezése, iktatása, iratkezelés, irattározás. Kolleégáihoz rendkívül jó kapcsolat fűzi, segítőkészsége, megbízhatósága példaértékű.

MÁRKUS RÓBERT 1986 óta dolgozik a Pécsi Orvostudományi Egyetem Műszaki Osztályán, mint műszaki ellenőr. Az eltelt 22 év alatt munkáját nagy felelősséggel látta el miközben kollégáival, valamint az egyes klinikák dolgozóival személyes, baráti kapcsolat alakult ki. Mindegyik klinikán, mint "családtag" végezte munkáját, a nehéz anyagi lehetőségek ellenére.

SEBESTYÉN MÁRIA labor és röntgen szakasszisztens. 1974-től 34 éve dolgozik karunkon. Munkáját nagy felkészültséggel, alapossággal és megbízhatóan teljesítette. Teljesítményét a megbízhatóság és a minden részletre kiterjedő pontosság jellemezte. Példát mutat abban, hogy milyen a szakdolgozói elhivatottság. Képes alkalmazkodni a munkahely megváltozott követelményeihez és feladataihoz.

BAJ GYÖRGYNÉ 1998 óta dolgozik a Balassa János Kollégiumban. Kezdetben adminisztrációs feladatokat végzett, majd később gondnoki megbízást kapott. A kollégium zökkenőmentes működése érdekében végzett, sokszor embert próbáló munkáját példamutató lelkiismeretességgel végzi a hallgatók nagy megelégedésére.

A 2008-ban tanulmányaikat befejező hallgatók szavazatai alapján a

„Romhányi Emlékérmet" kapta

a legjobb klinikai tárgy előadója: *dr. Komoly Sámuel* egyetemi tanár, a Neurológiai Klinika igazgatója,
a legjobb elméleti tárgy előadója: *dr. Szeberényi József* egyetemi tanár az Orvosi Biológiai Intézet igazgatója

„Kiváló gyakorlatvezető" címet kapott:

Dr. Reglődi Dóra egyetemi docens (Anatómiai Intézet), *dr. Hollósy Tibor* egyetemi tanársegéd, Anatómiai Intézet, *dr. Szapáry László* egyetemi adjunktus (Neurológiai Klinika), *dr. Pfund Zoltán* egyetemi adjunktus (Neurológiai Klinika), *dr. Illés Zsolt* egyetemi docens (Neurológiai Klinika), *dr. Tóth Pál* egyetemi docens, (Anatómiai Intézet), *dr. Pintér István* egyetemi tanársegéd, II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum, *dr. Kocsis Béla* egyetemi docens, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet, *dr. Kovács Magdolna,* egyetemi tanár, Anatómiai Intézet.

A legjobban oktató intézetek:

1. Orvosi Biológiai Intézet (igazgató: *dr. Szeberényi József* egyetemi tanár)
2. Anatómiai Intézet (igazgató: *dr. Csernus Valér* egyetemi tanár)
3. Patológiai Intézet (igazgató: *dr. Pajor László* egyetemi tanár)

A legjobban oktató klinikák:

1. Neurológiai Klinika (igazgató: *dr. Komoly Sámuel* egyetemi tanár)
2. II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum (igazgató: *dr. Wittmann István* egyetemi tanár)
3. Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyak Sebészeti Klinika (igazgató: *dr. Pytel József* egyetemi tanár)

Köztársasági ösztöndíjban részesülnek:

Matkovics Attila, VI. évf. orvostanhallgató, Szijártó Valéria Irén VI. évf. orvostanhallgató, Brubel Réka VI. évf. orvostanhallgató, Cséplő Péter VI. évf. orvostanhallgató, Fisi Viktória V. évf. orvostanhallgató, Hajna Zsófia Réka V. évf. orvostanhallgató, Nedvig Klára VI. évf. orvostanhallgató, Sasvári Kata Ágnes VI. évf. orvostanhallgató, Bárdosi Rékia V. évf. orvostanhallgató, Farkas József VI. évf. orvostanhallgató.

Az évfolyam legjobb hallgatója:

Angol program: Gál Péter II. évf., Strandly Christoffer III. évf., Hagen Andreas IV. évf., Wiik Alexander V. évf., Merchant Rajiv Mrugank VI. évf. orvostanhallgatók, Norian Bahare II. évf., Ganer Anders III. évf., Diesenhofer Ulrich Karl IV. évf. fogorvostan-hallgatók.
Német program: Rostosky Julia Sabine II. évf. , Geisler Stefan Michael III. évf., Zuhorn Frédéric Heinz Werner IV. évf, Triphan Martin V. évf. orvostanhallgatók, Mensch Irene II. évf., Bilir Sarah III. évf. fogorvostan-hallgatók.
Magyar nyelvű képzés: Scheich Bálint II. évf, Fülöp Balázs III. évf., Mérei Ákos IV. évf., Fisi Viktória V. évf., Görgy Adrienn VI. évf. orvostanhallgatók, Schreindorfer Károly II. évf., Vida Gergely Szabolcs III. évf., Szűcs Zsófia Eszter IV. évf., Söüle Titanilla V. évf. fogorvostan-hallgató, Borza Erzsébet II. évf., Horváth Emőke III. évf., Poór Miklós IV. évf., Merczel Sára V. évf. gyógyszerész hallgatók.
Díszoklevélben részesül dr. Keszthelyi Dániel azért a kitűnő előmenetelért, melyet középiskolai és a PTE Általános Orvostudományi Karán folytatott egyetemi tanulmányai során elért.

Aranydiplomát vehetnek át:

Dr. Alkonyi Istvánné dr. Várkonyi Amália, dr. Arany Jánosné dr. Pemmer Anna, dr. Bajzik Erzsébet, dr. Balogh Illés, dr. Berki László, dr. Berki Lászlóné dr. Cséry Anikó†, dr. Besesek Erzsébet, dr. Bérczi Antal, dr. Buzády Tibor, dr. Császár József, dr.Csonka-Takács László, dr. Csullag József, dr. Debreczeni László, dr. Derdák Éva Kelemen Józsefné, dr. Farkas Mária, dr. Fohl Erzsébet, dr. Gothár Ferenc, dr. Habon György, dr. Héder János, dr. Horváth Anna, dr. Horváth István, dr. Jáni Lajosné dr. Gáspár Márta, dr. Járai Istvánné dr. Böröczffy Klára, dr. Juhász Gabriella, dr. Kerekes Endre, dr. Késői Istvánné dr. Schein Márta, dr. Kienle Ernő, dr. Koltai Imre, dr. Kovács Bertalan, dr. Kovács László, dr. Kutas János, dr. László Miklósné, dr. Haug Ágnes, dr. Lengyel Erzsébet, dr. Létai György, dr. Létai Györgyné dr. Krommer Ilona, dr. Martin Ferenc, dr. Matus Gyula, dr. Mihalecz Károly, dr. Molnár Sándor, dr. Nagy József, dr. Nagy Károly, dr. Nagy Miklós, dr. Pap Valér, dr. Penczel Dániel, dr. Rinfel József, dr. Rőthy István, dr. Ruttner Pál, dr. Schill Ede, dr. Sulyok Sarolta, dr. Szabó Antal, dr. Szabó Eszter, dr. Szentcsiki Mária, dr. Tódor János, dr. Turós Éva, dr. Varga Szabolcs, dr. Walter József, dr. Wittmann Károly, dr. Wölfer Edit.

Gyémántdiplomások: *Dr. Balla Pál, dr. Marth Sándor, dr. Mérő Klára, dr. Papp Gyula, dr. Vigh József†, dr. Zoltán Vilmos.*

Vasdiplomás: *Dr. Kungl József.*

Rubindiplomás: *Dr. Métneki János.*

Árpád-házi Szent Erzsébet-Emlékérem

Teschnerné Tahi Edit osztályvezető főnővér, Neurológiai Klinika

Az **Árpád-házi Szent Erzsébet Emlékérmet** a Pécsi Orvostudományi Egyetem rektora alapította 1995-ben, a gyógyító egységek azon szakdolgozóinak, akik emberi hozzáállásukkal a betegellátás szakmai követelményét magas szinten valósítják meg, a betegek és munkatársaik megelégedésére.
A kitüntetésben idén Teschnerné Tahi Edit részesül. Közel 3 évtizede gyakorolja hivatását töretlen lendülettel. Továbbképző tanfolyamokon rendszeresen részt vesz, oktatja a szakiskola ápoló hallgatóit, valamint részt vesz a diplomás ápoló hallgatók gyakorlati oktatásában is. Az elismerést kiváló szakmai munkájáért és a megújuló klinikai betegellátásban betöltött immunatív tevékenységéért ítélte oda a klinikavezető főnővérek grémiuma.

KÖSZÖNJÜK!

Az Orvoskari Hírmondó és Rőth Erzsébet professzor asszony neve az egyetemi közéletben szorosan összekapcsolódott. Nem csoda. Az újságot Buzogány István és Barthó Loránd indította útjára, de igazán átfogó, a Pécsi Orvostudományi Egyetem, majd az Általános Orvostudományi Kar életében fontos szerepet betöltő orgánummá akkor vált, amikor – 1998-ban – az orvosegyetem főtitkárként Rőth Erzsébet is beszállt a munkába. Nemcsak főszerkesztőként végzett alapos munkát, hanem – a rá mindig jellemző lelkesedéssel és lendülettel – megszervezte a közérdekű információkat szolgáltató hálózatot, az intézeti sajtóreferensek csapatát. Így a POTE, majd az integráció után az orvoskar életéből közvetlenül kapott híreket tudott megjelentetni az újság. Nemcsak külalakjában újult meg és vált évről-évre színvonalasabbá az Orvoskari Hírmondó, de tartalmában is mindig jól követte a kar életét.

Rőth Erzsébet professzor asszonyt kértük, hogy nyugdíjba vonulása után is vigye tovább az újság szerkesztését. Nem vállalta. Szavaival élve: azoknak kell szerkeszteni az újságot, akik maguk is, a napi tevékenységük során érzik azokat a problémákat, melyek abban az időszakban a legfontosabbak. Sajnáltuk a döntését, de igazat kellett adnunk. Mert megszoktuk, hogy nemcsak korrekt és érdemi tájékoztatást kapunk az Orvoskari Hírmondótól, hanem aktuális, mindenkit érintő ügyekről olvashatunk, első kézből származó híreket. Ehhez viszont valóban aktívan jelen kell lenni az egyetemi életben.

Köszönjük Rőth Erzsébetnek az évtizeden át tartó lelkes és professzionális munkát! Ugyanígy köszönjük azt is, hogy rá tudott mutatni arra, hogy az Orvoskari Hírmondó szerkesztésének nem másodkézből kapott információkon kell alapulnia, mert valóban az tudja jól és felelősséggel elvégezni ezt a feladatot, aki a saját, napi gyakorlatából, reflex-szerűen tudja, hogy mi a fontos és mi a kevésbé lényeges.

Professzor asszony tanácsaira és kiváló ötleteire továbbra is számítunk!

Németh Péter

TANÉVNYITÓ ÜNNEPSÉG AZ ORVOSKARON

2008. szeptember 9-én tartottuk tanévnyitó ünnepségünket a Dr. Romhányi György Aulában. Ünnepi beszédet dr. Németh Péter dékán mondott. Dr. Nyitrai Miklós, az Angol Program vezetője az angol, dr. Ohmacht Róbert, a Német Program vezetője a német nyelvű oktatásban részt vevő hallgatókat köszöntötte. Az alábbiakban az elhangzott beszédeket közöljük.

Kedves első évfolyamos Hallgatóink!
Tisztelt Tanártársak! Kedves Vendégeink!
Hölgyeim és Uraim!

Köszöntöm az Általános Orvostudományi Kar minden polgárát, elsőként az újonnan érkezett hallgatókat, akik idén is nagyszámú jelentkező közül kerültek be abba a szerencsés csoportba, akik ma megkezdhették tanulmányaikat! A 663 (tavaly 611) új hallgatónk közül 515 (tavaly 471) az általános orvosi, 108 a fogorvosi (tavaly 95) és 40 a gyógyszerész szakunkra került felvételre (tavaly 45). Ez azt jelenti, hogy a 237 (tavaly 253) magyar hallgató mellett 228 (tavaly 182) az Angol Program és 198 (tavaly 176) a Német Program hallgatója lesz. Az államilag finanszírozott magyar hallgatói keretszámok megállapítására nem volt befolyásunk, ugyanakkor az elmúlt év intenzív PR tevékenységét is mutatja a fizetős hallgatói létszám intenzív emelkedése.

Valóban, a szerencse is kellett a felvételhez, de ez a szerencse csak a dolgos, szorgalmas embereket látogatta meg, azokat, akik nemcsak kiváló tanulók voltak a középiskolában, de jelentős többletteljesítményeket is – tanulmányi versenyeken kiemelkedő eredményeket, nyelvvizsgákat – tudtak felmutatni. A felvételi pontszámok ugyanis nagyon magasak voltak idén is. Örültünk, amikor láttuk a nagyszámú jelentkezést és nem örültünk annak, hogy az államilag finanszírozott hallgatói keretszámok nem követték a megnövekedett igényeket. Annak ellenére sem örülhetünk, hogy elmondhatjuk, hogy a többi egyetemmel történő összehasonlításban nem jártunk rosszul. Sajnáljuk ugyanis azokat, akik csak 1-2 ponttal maradtak le. Ezt kérem, hogy a most bekerült hallgatók se feledjék el, amikor először találkoznak majd tanulmányaik során a nehézségekkel. Mert lesznek az elkövetkező évek során azok is, ugyanis az orvosegyetem az egyik legnehezebb felsőfokú képzés. Nemcsak korszerű tudást kell elsajátítaniuk a következő évek során, hanem meg kell tanulniuk a betegekkel kommunikálni, szorosan együttműködni az egészségügyi ellátás többi szereplőjével és a szélesebb társadalmi környezettel is. Ez egyfajta orvosi viselkedés tudatos kialakítását igényli. A szakszerűség mellett az emberséget, a kollegalitást, a felelősségvállalást, a határozottságot, az igényességet és a szerénységet. Ezek a tulajdonságok mindenkiben megvannak – persze éppúgy ezek ellenkezői is. Az viszont nem mindegy, hogy mennyire tudja valaki az egyetemi éveket úgy felhasználni, hogy a pozitív tulajdonságait erősítve, tudatosan készítse fel magát arra, hogy jó orvos váljék belőle. Ehhez nagyon sok segítséget ad az Egyetem: jól felkészült, szakmájukat professzionális szinten művelő tanárokat, az igényeknek megfelelően felszerelt oktatási helyiségeket, könyvtári szolgáltatásokat, számítógépes hátteret. Önökön múlik, hogy miként tudnak élni mindezzel. Mert érdemes lesz kihasználni a lehetőségeket. Az orvosi diploma ma nagyon keresett világszerte, mert gyorsan növekszik az igény a jól képzett orvosok iránt.

Tisztelt tanártársak! Kérem tehát, hogy a korábbi évek pozitív hagyományait folytatva fokozott figyelmet fordítsanak az oktatásra a jövőben is. A 2007-es évben karunk lett az ország legjobb felsőoktatási kara. Remélem, hogy idén sem végzünk rossz helyen. Ehhez azonban tudomásul kell vennünk, hogy ami tavaly kiváló volt, az az idén már nem elég, folyamatosan meg kell tudnunk újulni. Minden szinten, mind a kurrikulum szerkezetében, mind az egyes tantárgyak oktatási anyagában. A napi feladatok megoldása mellett elérkezett annak az ideje, hogy világosan megfogalmazzuk a Kar közép- és hosszú távú oktatási stratégiáját. Át kell újra gondolni az egyes tárgyak egymásra épülését és a legfontosabb oktatandó fogalomköröket. Az oktatási fő irányokat a korszerű orvosképzés nemzetközi követelményei szerint át kell alakítanunk. Meg kell teremtenünk a koherenciát a graduális képzés, a szakorvosképzés és a kötelező szakmai továbbképzések között, azaz meg kell fogalmaznunk a Kar stratégiáját az életen át történő tanulás folyamatában. Ez többéves munka, melynek alapjait ma kell leraknunk. Gyakran illetik a felsőoktatási szakemberek az orvosegyetemeket egy bizonyos fajta konzervativizmussal. Nem véletlenül. Egyfelől eleget kell tenni az orvosképzés biztonságának, másfelől a rendkívül gyorsan – napjainkban az összes tudományág közt a leggyorsabban – fejlődő szakma igényeinek kell megfelelnünk. Ez viszont csak gondos tervezéssel, a nemzetközi tapasztalatok figyelembevételével mehet végbe. Jobban ki kell használnunk a meglevő adottságainkat és be kell vezetnünk olyan oktatási módszereket, melyeket máshol már sikerrel alkalmaznak. Itt két dologra is gondolok. Jobban be kell vonnunk a gyakorlati képzésbe a régió szakorvosait, ugyanakkor be kell vezetnünk a készségszintű fejlesztésbe a modern technikai eszközöket, pl. az ún. „skill laboratóriumokat", valamint a számítógépes szimulációs oktató eszközöket. Jobban kell alapoznunk a hallgatók önálló tanulására és a kreativitást segítő, ún. „problémamegoldó" tanítási technikát is el kell sajátítanunk.

Természetesen nemcsak az oktatásban várnak ránk feladatok az elkövetkező tanévben, hanem a tudományos kutatás és kutatás-fejlesztés területén is szemléletváltásra van szükség. Mind a pályázati aktivitás, mind a kutatás-hasznosítás területén vannak tennivalóink. Ez annál is inkább fontos, mert a nemzetközi porondon éppen ez a két terület az, amely nagy súllyal esik latba egy felsőoktatási intézmény megítélésénél. Nem szabad hagynunk azt sem, hogy a klinikai kutatás a napi működtetés nehézségeire hivatkozva súlyosan károsodjon. Fokozni kell az elméleti intézetek és a klinikák kutatási

együttműködését. Különösen fontos odafigyelni erre a területre, mert a betegellátás pénzügyi nehézségei mellett újabb megoldandó feladatok is jelentkeznek a közeljövőben. Felgyorsultak a pécsi betegellátási intézmények integrációját szolgáló tárgyalások, és várható ennek létrejötte az előttünk álló tanév során. Mindenképpen meg kell őriznünk ebben a helyzetben is a klinikai oktatás és tudományos kutatás színvonalát. Ez felértékeli a Klinikai Központ és az Általános Orvostudományi Kar közti harmonikus együttműködés szerepét. Ehhez viszont nélkülönözhetetlen az Orvostudományi és Egészségtudományi Koordináció Központ tevékenysége. Az elmúlt években kialakított együttműködési struktúra megújítása, a napi élethez igazítása napirenden van.

A gazdálkodás területén is jelentős, további erőfeszítésekre van szükség. A februárban meghirdetett „Új Partnerség Program"-unk pozitív hatását mindnyájan érzékelhették, amikor bejöttek az épületbe. A támogatóknak az októberi orvosnapi ünnepségen mondunk majd köszönetet. További ígéreteink is vannak arra, hogy az Aula felújítását, ill. szemináriumi helyiségek felújítását a régió gazdasági szereplői részben vagy egészben magukra vállalják.

A Kar pénzügyi stabilitása kulcskérdés. Az elmúlt két évben jelentősen csökkentettük azt a belső adósságállományt, melyet évek óta görgetünk magunk előtt. Ebben az évben új alapokra helyeztük a klinikai oktatás finanszírozását és minden korábbinál nagyobb összeget adtunk át a Klinikai Központnak azért, hogy minőségi oktatást tudjunk nyújtani a hallgatóinknak és munkahelyeket őrizzünk meg a betegellátás számára is. Ugyanakkor azt is el kell mondanom, hogy Karunk járul hozzá a legnagyobb összeggel – csaknem egymilliárd forinttal – a Pécsi Tudományegyetem működtetéséhez. El kell érnünk, hogy ezzel az összeggel arányos szolgáltatásokat is kapjunk, és a gazdaságos működtetés Karunkon ne csak megszorító intézkedéseket jelentsen, hanem új pénzügyi források megkeresését is. Tervezzük az idegen nyelvű gyógyszerészképzés bevezetését is. Ennek előkészítése e tanév feladata lesz. Erre annál is inkább szükség van, mert a Gyógyszerész Szak nagy előrehaladást mutat az önálló karrá válás folyamatában. Reményeink szerint a Fogorvostudományi Szak is hamarosan teljesíti azokat a követelményeket, melyek az önállóvá váláshoz szükségesek.

Ahogy a körülöttünk levő világban is bonyolult folyamatok zajlanak, ugyanúgy Karunkon is egyszerre vannak jelen előremutató, pozitív tendenciák, és ugyanakkor jelentős hiányosságokat is megfigyelhetünk. Összefogásra van szükségünk. Hallgatóknak és oktatóknak egyaránt, hogy meg tudjuk találni a kihívásokra a legjobb megoldásokat.

Dr. Németh Péter
dékán

Distinguished Guests, Students of the Medical School, Dear Colleagues, Ladies and Gentlemen!

I am glad to welcome all the students, their parents and relatives at the opening ceremony of the new academic year. It is my great pleasure to congratulate you on behalf of the Pécs Medical School for successfully taking your first challenge, the admission procedure! For this starting semester we received more than 800 applications to the English Program and approximately 200 new students started the semester today.

You just finished you first day in school. You are full with ambitions and energy. I believe that it is the beginning of an exciting and fruitful time of your life, and I am sure that all the students are looking forward to the coming period of education in Pécs. These upcoming semesters will bring new challenges and new problems to solve for you. Some of these will come from the fact that you will have to adapt to a new environment, but I expect that most of these difficulties you will be facing when studying the different subjects of the curriculum of the Medical School. We, your teachers and tutors, can promise you help and assistance by providing you all the conditions for high quality medical education. We will make sure that you gain modern and up-to-date knowledge in the various fields of your studies, which fulfil all the expectations of the medical sciences of the XXI. century. Our aim is to combine the most effective components of tradition and modernity in the progress of your education.

You will quickly realise that you are the one who can and should do the most for your success! You are expected to be highly motivated, hard-working and ambitious to become a good doctor. Without feeling the responsibility towards your profession and patients you will not succeed!

This period of time is expected to be one of the most productive and exciting periods of your life, which will bring you new friendships and exciting intellectual adventures. I am confident that you will have a good chance to gain insights into a new culture, to a life of an interesting country. Please, keep in mind that Pécs will be one of the European Capitals of Culture in 2010, and as the preparations are already on their way, you will have a great opportunity to take part in the upcoming events! Focus on your studies, but also find time to enjoy the social and cultural life of this beautiful city, Pécs.

Dear Young Colleagues!

Finally, I wish you a successful period of education for the following semesters, and also to enjoy your time you spend with your friends and colleagues!

I wish you good luck and great success!

Dr. Nyitrai Miklós
Head of the English Program

Euer Spektabilität Herr Dekan, sehr geehrte Herr und Frau Professoren, sehr geehrter Herr Konsul, liebe junge Kolleginnen und Kollegen, meine Damen und Herren!

Ich begrüße Sie im Namen der Medizinischen Fakultät und im Namen der Leitung des Deutschen Studienganges. Liebe junge Kolleginnen und Kollegen, ein neuer Abschnitt beginnt in Ihrem Leben. Student einer Universität zu werden ist eine sehr schöne und – sagen wir ruhig - angenehme Angelegenheit. Sie werden hart arbeiten müssen aber werden Sie gleichzeitig auch die Möglichkeit haben Ihre Freizeit nützlich und unterhaltsam zu gestalten. Ihre Arbeit heißt: studieren. Sicherlich sind die Berufe (Humanmedizin) Arzt und (Zahnmedizin) Zahnarzt einer der Schönsten, wenn nicht die Schönsten überhaupt. Wir alle, Studenten und Professoren, müssen alles unternehmen, damit sie Ihre gesetzten Ziele verwirklichen können. Dazu gehört vor Allem dass Sie zeitgemäße und feste Grundkenntnisse erwerben sollen. Wir, die Professoren und Dozenten der Universität Fünfkirchen, werden versuchen unser Bestes zu tun alle wichtige Kenntnisse zu übermitteln die für die erfolgreichen Ausübung des Arztberufes unablässig sind. Trotzdem können wir nicht die Sorge des fleißigen Lernens von Ihren Schulter nehmen. Was erwartet man von Ihnen vor allem bei uns? Wir erwarten von ihnen, liebe Studentinnen und Studenten, kontinuierliches Lernen und Aufmerksamkeit. Sie sollten immer vor Auge halten, dass wir deshalb die Hürden hoch stellen, damit Sie uns wieder mit hohem Kenntnisstand verlassen.

Bei uns in Fünfkirchen beginnt heute der fünfte deutschsprachige Jahrgang des Studiums. Bei der Zusammenstellung unseres Curriculum haben wir uns nicht nur auf unsere, immer breitere, eigene Erfahrungen gestützt - in Fünfkirchen werden Ärzte seit 90 Jahren ausgebildet - sondern wir haben sorgfältig auch die Erfahrungen deutscher Universitäten studiert, um ein bestmögliches Curriculum zusammenstellen zu können. Bekanntlich ist die Entwicklung in der Medizin äußert rasant. Diese eine Leben lang folgen zu können muss ein Arzt erstens stabile Grundkenntnisse haben, außerdem muss er in der Lage sein, seine Kenntnisse ununterbrochen zu erweitern. Unseres Lernsystem beruht deshalb auf regelmäßiges Erlernen und Abfragen der einzelnen Themen, d.h. nicht nur am Ende des Semesters werden Prüfungen (Kolloquium und Rigorosum) stattfinden, sondern auch während des Semesters werden mehr oder weniger häufig Klausuren stattfinden um den Kenntnisstand der Studenten zu prüfen.

Es ist wohl bekannt, das sich die Grundrisse, die fundamentalen Zusammenhänge und Gesetzmäßigkeiten (die grundlegenden Zusammenhänge der Lebensprozesse und der Aufbau des menschlichen Körpers) langsamer ändern. Sie müssen vor allem fundamentale Kenntnisse in den Bereichen, Biophysik, Chemie, Anatomie, Biologie, Physiologie, Biochemie, Psychologie, Immunologie erwerben. Ohne diese Grundkenntnisse (man könnte die auch als "Hintergrundinformationen" der praktischen Medizin nennen) meine ich, ist ein sicheres Verstehen der vorklinischen und klinischen Fächer ausgeschlossen. Die meisten unserer deutschen Studenten werden gerade diesen ersten Teil des Studiums bei uns absolvieren.

Nicht alle unsere deutschen Sudenten wollen und können nachher nach Deutschland zurückkehren. Diejenigen unter unseren Studenten, die heute den zweiten Abschnitt der medizinischen Ausbildung beginnen, haben die Grundkenntnisse die für die Ausübung des Berufes Medizin unentbehrlich sind schon erlernt. Jetzt beginnen Sie das Erlernen der einzelnen Krankheitsbilder, jetzt kommen Sie in Kontakt mit den leidenden Patienten. Das ist wofür Sie den schönen Beruf Medizin als Lebensziel ausgewählt hatten. Ihre berufliche Laufbahn beginnt heute definitiv!

Wir wollen und wir möchten auch dafür sorgen, dass sie die Zeit, die Sie in Fünfkirchen als Student verbringen werden angenehm gestalten. Es soll ein gutes Gleichgewicht zwischen der anstrengenden Zeit des Lernens und der angenehm verbrachten Freizeit geschaffen werden. Selbstverständlich ist es nicht unbedingt die Aufgabe der Universität Freizeitprogramme für unsere Studenten zu organisieren. Trotzdem bemühen uns Zeit zu Zeit Programme für unsere Hörer zu organisieren. Nächste Woche wird ein – ich hoffe mindestens – interessantes "Welcome Week" Programm stattfinden und auch für den Monat Oktober haben wir schon etwas ausgedacht.

Ich weiß, sie sind mit hohen Erwartungen zu uns gekommen. Diese Erwartungen sollen sich erfüllen. Ich wünsche Ihnen einen angenehmen Aufenthalt, und viel Erfolg zum Studium.

Dr. Ohmacht Róbert

Az Orvostudományi Kar megalapításának 90. évfordulója

Ünnepi Kari Tanácsülésre került sor 2008. április 12-én a PTE Általános Orvostudományi Kar Dr. Romhányi György aulájában.

Az ünnepségen részt vett a Pozsonyi Egyetem Orvostudományi Karának (Univerzita Komenského v Bratislava Lekárska Fakulta) dékánja, *dr. Peter Labas* egyetemi tanár is.

Az ünnepi tanácsülés 10 órakor *dr. Németh Péter* orvoskari dékán köszöntőjével vette kezdetét.

„Tisztelt Kari Tanács! Kedves Vendégeink! Hölgyeim és Uraim!

Köszöntök minden megjelentet az Orvostudományi Kar megalapításának 90. évfordulójára rendezett ünnepi tanácsülésünkön.

Pécsen és környékén az orvosi jellegű képzés évszázadok óta jelen van. Nemcsak az 1367-ben megalapított *Studium Generale Quinqueecclesiense* keretében, hanem a betegápoló rendek tevékenysége során folyt ebben a városban és ebben a régióban orvosi oktatás hosszú időkön keresztül. A modern orvosképzés létrejöttét azonban mégsem innen eredeztethetjük. 1918. április 14-én a pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem szenátusa határozatot hozott az Orvoskar megalapításáról. Mindez egy világégés közepette, egy nemrég alapított egyetemen történt. Magát az intézményt ugyanis Pozsonyban 1912-ben állították fel, s még az év végén felvehette a magyarok között oly népszerű Erzsébet királyné nevét. Annak a személynek a nevét, aki a XIX. század végén létrejött magyar kulturális, gazdasági és nemzeti fellendülés egyik fő támogatója volt, és akinek a népszerűsége a mai napig változatlanul fennmaradt. Az univerzitáson eredetileg négy fakultást kívántak felállítani: jog- és államtudományi; orvostudományi; bölcsészet-, nyelv- és történettudományi; valamint a mennyiségtani, természettudományi és mezőgazdasági kart. Az első három 1914 és 1918 között kezdte meg működését, a negyedik felállítására a háború miatt már nem jutott idő, sőt 1919 szeptemberében az egyetem tanárainak és hallgatóinak egy része Budapestre települt át. Az egyetem sorsát végül az 1921. évi XXV. törvénycikk rendezte oly módon, hogy a pozsonyi egyetem Pécsre került, ahol 1923 októberében indulhatott újra a tanítás.

A mai tanácsülésünkkel az eltelt 90 évre és annak tanulságaira kívánunk emlékezni.”

Dr. Németh Péter dékán köszöntője után *dr. Peter Labas* dékán szólt az egybegyűltekhez

Az ünnepségen elhangzott előadások:

Dr. Bauer Miklós emeritus egyetemi tanár, a Pécsi Orvostudományi Egyetem volt rektora: 90 év tanulságai;

Dr. Süle Tamás főorvos: A pécsi orvosképzés szellemi kisugárzása;

Dr. Németh Péter egyetemi tanár, dékán: Az Orvostudományi Kar jelene és az előttünk álló feladatok;

Sarnyai Ákos VI. évf. orvostanhallgató, HÖK elnök és *Tara Trainor* II. évf. angol programos orvostanhallgató: „Miért legjobb dolog a világon pécsi medikusnak lenni...?”

Az előadásokat a PTE Universitas Televízió *Pozsonytól Pécsig – a pécsi orvosképzés 90 éves története* c. filmjének bemutató vetítése követte.

Az Orvosképzésünk a könyvek tükrében c. történeti kiállítást *dr. Gábriel Róbert* egyetemi tanár, a PTE rektora nyitotta meg. A kiállítás készítői: *dr. Benke József* (az Orvostörténeti Múzeum ny. igazgatója), *Gracza Tünde* (a Pekár Mihály Orvosi- és Élettudományi Szakkönyvtár igazgatója), *Pohánka Éva* és *Jusztinger Antalné* (PTE Egyetemi Könyvtár és Múzeum).

Ezt követte *Stróbl Alajos* szobrászművész újraöntött „Erzsébet királyné" mellszobrának felavatása.

Az ünnepi műsort a *Pécsi Vasutas Koncert Fúvószenekar,* Pécs 2010 EKF Nagykövete adta *Neumayer Károly* vezényletével.

Az ünnepségsorozat április 14-én, hétfőn a Pécsi Tudományegyetem Klimo Könyvtárában folytatódott, ahol könyvkiállítást nyitott meg *Kovács L. Gábor* EIKK elnök, rektorhelyettes. A kiállítás fővédnöke *Mayer Mihály* megyéspüspök.

Délután *dr. Tóth Pál* és *ifj. Vadász István* fotókiállításának megnyitójára került sor a Szigeti úti Dr. Romhányi György Aula galériáján. A kiállítást *dr. Kollár Lajos* egyetemi tanár, a Klinikai Központ főigazgatója nyitotta meg.

A Tudományos Szakosztály ünnepi ülésére került sor 16 órai kezdettel, ahol az alábbi előadások hangzottak el:

Dr. Szolcsányi János egyetemi tanár, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet: Hazai kapszaicin-kutatások keskeny ösvényének pályája a világ gyógyszeriparáig;

Dr. Mózsik Gyula egyetemi tanár, I. sz. Belgyógyászati Klinika: A belgyógyász tevékenység és klinikai kutatás egysége életutam során;

Dr. Csernus Valér egyetemi tanár, Anatómiai Intézet: Biológiai órák;

Dr. Kovács L. Gábor egyetemi tanár, Laboratóriumi Medicina Intézet: Az endokrin diagnosztika perspektívái;

Dr. Kollár Lajos egyetemi tanár, Sebészeti Tanszék: Szemléletváltozás az érsebészetben.

Fotó: Mánfai György

Képek. *Fent: Póla József főosztályvezető, Gábriel Róbert, a PTE rektora és Németh Péter, a PTE ÁOK dékánja leleplezik a szobrot.*

Alatta: Lipótújvári Stróbl Alajos leszármazottai.

(Orvoskari Hírmondó, 2008. április–május, 7-8. oldal.)

Bauer Miklós

90 év tanulságai

Domine magnifice Rector, Labas Decan Úr,
Főosztályvezető Úr, Decan és Prodecan Urak,
Tisztelt Egyetemi Tanács, Tisztelt Ünneplő Közönség!

Igen nagy megtiszteltetés számomra, hogy ezen ünnepi alkalommal Egyetemünk orvosképzésének 90 évére visszatekinthetek.

90 év egy ember életéhez mérve nagy idő. A kezdeteknél jelenlévőknek már nem adatott meg, hogy ezt a jubileumot megérjék, számomra és még sokak számára a 90 év egy része is szinte az egész életünket jelenti.

Az elvileg örökéletű Egyetem életében 90 év egy kis rövid, mégis igen jelentős szakasz, hiszen ez a szakasz Egyetemünk, benne az orvosképzés megszületését és ifjúkorát foglalja magába, ha az Egyetem születését annak alapítása jelenti.

Nagyon távolról nézve a történet sikertörténet: az Egyetem megalapíttatott, ezen belül az orvosképzés megindult és ma is létezik, tehát minden rendben van.

Egyetemről lévén szó, hálás hallgatókról kellene szólnom, akik aranydiplomájukat átvéve azt mondják, hogy pályájuk indulásához jó alapokat nyertek, kiváló, szuggesztív előadókról kellene megemlékeznem, akikért rajongtak a hallgatók, nagyszerű gyógyítási eredményekről, orvosi iskolák megalapításáról, világszínvonalon jelentős tudományos eredményekről, az egyetem dolgozóinak áldozatos munkájáról kellene beszámolnom. Volna is miről. Ez volna az orvosképzés igazi, lényegi története. Ha codexíró lennék, a történetnek ezt az oldalát piros tintával vetném pergamenre.

Sajnos, a történet másik része dramatikus fordulatokkal terhes, nem is egyszer az Egyetem puszta létének megőrzéséről, az oktatás, a gyógyítás valamint a tudományos munka feltételeinek megteremtéséért vívott küzdelemről, és a nehézségek ellenére is állandó fejlődésről szól, aminek részletes áttekintése kötetekre rúg és semmi esetre sem szorítható egy ünnepi megemlékezés kereteibe. A történelem ezen szakaszait stílszerűen fekete tinta és veríték ana partes keverékével kellene feljegyezni.

A legfőbb eseményeket követve:

Egyetemünket, pontosabban jogelődünket *Ferenc József* császárunk és királyunk 1912-ben alapította, a XXXVI. törvénycikk szerint, Pozsonyban.

Amikor 1948-ban Egyetemünk hallgatóinak sorába léphettem (be kell vallanom, rendkívül boldogan), és megláttam indexemben Erzsébet királyné, igaz, hogy akkor már tintával áthúzott nevét, azt hittem, hogy az alapító uralkodó az Erzsébet királyné elnevezéssel akart méltó emléket állítani tragikus sorsú, Magyarországon nagyon népszerű és szeretett feleségének. Ezen romantikus hittel szemben a valós helyzet az, hogy az uralkodó a magyar fél kérésére járult „legkegyelmesebben" hozzá, hogy az újonnan alapított Egyetem ezt a nevet viselhesse.

Az alapítás ugyan megtörtént, de a tényleges kialakítást hosszantartó huzavona hátráltatta. Pozsony városa tisztán látta, milyen előnyökkel jár egy városra nézve, ha az egyetemi székhely, és ezért óriási áldozatra volt kész, nevezetesen 3 millió aranykoronát és később még további összegeket utalt át a kincstárnak, de az elhelyezést illetően több pártra szakadt.

Tanulságos, hogy ilyen helyzetben a döntés a felsőbb hatóságra maradt, és végül is a miniszteri döntés nem a legkedvezőbb megoldást támogatta.

A jogászképzést sikerült elsőnek beindítani, az orvosképzést a klinikák hiánya hátráltatta. Ezt a nehézséget úgy tudták áthidalni, hogy a városi kórházat vették igénybe átmeneti jelleggel. Ma is tanulságos megoldásként a pályázati kiírásban kikötötték, hogy a kinevezendő professzorok egyben az osztály főorvosi teendőit is kötelesek ellátni.

Az orvoskar 1918. április 14-én alakult meg, az oktatás ez év őszén indult, de sajnos kérészéletűnek bizonyult. A háború után kialakult helyzet a megindult munkát félbeszakította. A Pozsonyi Egyetem Budapestre menekült, „Pozsonyi" elnevezését elvesztette és a megszüntetés szélén állt. Szinte hihetetlen élniakarással az Egyetem a megszüntetést elkerülte, és ideiglenes elhelyezés mellett 1 év után megindult az orvosképzés.

Az Egyetem életében döntő fordulatot jelentett az 1921. évi XXV. törvénycikk, amely – ideiglenes jelleggel – Pécset jelölte ki az Egyetem új helyének, de a szerb megszállás miatt csak 1923. október 14-én lehetett megtartani a hivatalos tanévnyitót.

Nehéz túlértékelni *Nendtvich Andor* polgármester úr érdemeit, aki igen sokat tett az Egyetem Pécsre hozataláért és elhelyezéséért. Mint Pécs város első embere világosan látta, mekkora előny származik egy városra, ha annak Egyeteme van, akárcsak Pozsony város vezetése annak idején, pedig az egyetemi intézetek elhelyezése igen nagy nehézséget okozott. A meglévő létesítményeket használták fel, így lett az éppen elkészült középiskola az Egyetem központi épülete, a bábaképző a szülészeti klinika és így tovább...

Van egy mondás, miszerint az ideiglenes megoldások a legállandóbbak. Ezen megállapítás érvényességét még ma is tanulmányozhatjuk.

1925-ben az Egyetem ismét a megszüntetés veszélyével nézett szembe. A takarékosságra hivatkozás mindig előhúzható kártya az államvezetés kabátujjából. A valódi ok más volt. A fajüldöző „ordas" eszmék egyre erőteljesebben törtek elő. A pécsi Egyetem tanári kara, *Entz Béla* professzorral az élén – tiszteletet érdemlő módon –, ennek az iránynak, amíg és amennyire csak tudott ellenállt, amivel nem nyerte el a kormányzat tetszését.

A veszély elhárításában döntő szerepe volt *gróf Zichy János* volt kultuszminiszter és *gróf Zichy Gyula* püspök uraknak. Az általuk vezetett szervezkedés hatására végül is az Egyetem bezárása lekerült a napirendről.

Nem hiszem, hogy részletesen kellene ecsetelnem a II. Világháború szörnyűségeit. Egy tényt legyen szabad megemlítenem: *Entz Béla* dékán úrnak sikerült megakadályoznia, hogy az Egyetem értékeit 1944-ben nyugatra vigyék.

1946 a politikai megtorlások éve. A tanári kar tagjai példamutatóan támogatták egymást.

1947-ben a kormányzat elvonta az „Erzsébet" nevet, a professzori kar tiltakozása ellenére.

1951 ismét jelentős változást hozott: az orvoskar önálló Orvosegyetemmé alakult és az Egészségügyi Minisztérium vezetése alá került. Ez a körülmény az orvosképzés szempontjából nem mondható hátrányosnak, noha külföldön nehéz volt az Orvosegyetem statusát elmagyarázni.

1953-ban, az egyébként szokásosan negatív előjellel emlegetett Ratkó korszak idején létesültek az önálló Fül- Orr- Gége és

Urológiai Klinikák (Budapestet kivéve, ahol már korábban is léteztek), ami az érintett szakmák életében igen jelentős fejlődést eredményezett.

1956 októberében a forradalom szele Egyetemünket is elérte. Az események közismertek.

Cholnoky professzor vitézségi érmes I. világháborús vadászpilóta volt. Nem a gyávaság vezette tehát, hanem a józanság, amikor a felfegyverzett ifjúságot meggyőzte a fegyveres ellenállás kilátástalanságáról, így Egyetemünk épületeit károsodás nem érte. Szerencsés körülménynek bizonyult, hogy a szovjet városparancsnok *Bojcov* orvosőrnagy volt, aki pontosan tudta, hogy *Lissák* akadémikus, az akkori rektor, a Szovjet Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja és mint ilyet, megfelelő respektussal kezelte.

A megtorlás viszont nem maradt el, Egyetemünk számos, igazságtalanul sújtott, közmegbecsülésnek örvendő tagját vesztette el. A tanári kar akkor is összetartott, a professzorok kiálltak egymásért, bármelyik oldalra is tért ki a politika ingája.

Rendszereket nem lehet sarkítva, csak feketén, vagy csak fehéren szemlélni.

Az infrastruktúra igen jelentős fejlődése következett be az akkori 5. ötéves terv keretében helyi kezdeményezésre, amiben igen jelentős szerepet játszott *Tigyi József,* akkori prorektor. A kormány által juttatott 600 millió forintból létesült az új központi épület, valamint a 400 ágyas klinikai épület, ami több klinika elhelyezésén javított, viszont a Megyei Kórház számára a legjobb állapotban lévő épületeket kellett átadni, így a rossz körülmények között működő intézmények maradtak a régi állapotban, azzal az ígérettel vigasztalódva, hogy az újabb 500 ágyas, még modernebb épületbe költözhetnek – majd. Ez az épület mind a mai napig nem épült meg, míg más egyetemek kisebb összegenként, az évek folyamán hasonló értékű fejlesztéshez jutottak.

Ne legyünk naivak, a pécsi Egyetemnek nem csak barátai vannak, az állam támogatásáért sokan versengenek. A Magyarországon uralkodó fővárosközpontú szemlélet is megtette és ma is megteszi hatását. Egyetemünknek ebben a konkurenciaharcban kellett (és kell ma is) helytállnia. Az érdekérvényesítési képesség – ma ezt a tevékenységet lobbizásnak hívják – sohasem volt erős oldalunk. Van mit tanulnunk.

Az 1970-es évek után további jelentős fejlesztések történtek, amiket ez alkalommal csak említeni lehet:

1973 – fogorvosképzés;

1983 – angol képzés;

1990 – Egészségügyi Főiskola;

1992 – Művese Állomás és II. sz. Belklinika új épülete;

1997 – a Honvédkórház csatlakozása és a Traumacentrum létesítése;

1999 – Szívgyógyászati Klinika;

2000 – a Gyógyszerészképzés megindítása.

2000-ben más, igen jelentős változás is történt, nevezetesen a két Egyetem összeolvasztása, vagyis az igazi Universitas helyreállítása. Az Orvoskar számára az elvileg elfogadható elképzelés gyakorlati kivitelezéséből származó előnyök nem képeznek evidencia-élményt, viszont a döntően az egészségügy alulfinanszírozásából keletkezett deficit begyűrűzött az Egyetemre.

A megoldást az jelentené, ha az egyetemi klinikák, vagyis az orvosképzés alapvető tanszékeinek különleges helyzetét mind az Egészségügyi, mind a Kulturális Minisztérium méltányolná, amire jelenleg nem sok jel utal.

De ezzel már el is értünk napjainkhoz.

A jelen helyzetről, a mai nehézségekről és a jövő terveiről nem az én tisztem szólni. Legyen szabad viszont kifejeznem azon reményemet, hogy az orvosképzésünk 100 éves jubileumán majd az ünnepi szónok napjainkra azzal a mondattal utalhat, hogy „a 2008 körüli évek kétségtelenül komoly anyagi nehézségei a kormányzat és a helyi erők bölcs intézkedései következtében megoldódtak.”

Röviden szólva, a pécsi orvosképzés története azt mutatja, hogy a szép eredmények a munka feltételeinek megteremtéséért vívott küzdelem mellett születtek és születnek.

Szerencsésebb körülmények között dolgozó külföldi kollégák nemegyszer értetlenül álltak és állnak ezen jelenség láttán. Hogy lehetséges ez?

A magyarázat a tanárok és munkatársaik hihetetlen lelkesedésében, ügyszeretetében és elkötelezettségében rejlik, valamint abban a tényben, hogy az adott tudományterület korszerű műveléséhez döntően szükséges alapműszert, a szűkös források koncentrált felhasználásával valahogy mindig sikerült megszerezni. Igazi tragédia az lenne, ha ez a lelkesedés megtörne.

Végezetül szeretnék meghajolni nagyrabecsült elődeink emléke előtt, akik az első Világháború vérzivatarában meg tudták indítani, a második Világháború pusztító viharában fent tudták tartani Egyetemünket, ezen belül az orvosképzést.

Bízzunk orvosképzésünk jövőjében, mert a jelen generációnak azért ennyire nehéz dolga nincsen.

Elhangzott 2008. április 12-én.

(Orvoskari Hírmondó, 2008. június–július.)

Erzsébet királyné szobor az elméleti tömb előtti parkban

Az Orvoskari Hírmondó legutóbbi, 2008 márciusi számában azt a reményünket fejeztük ki, hogy a pécsi orvosképzés megindulásának 90. évfordulóján, április 14-én állni fog az ún. központi épület előtti parkban az egyetem egykori névadójának, Erzsébet királynénak szobra.

Emlékezetes ünnepség keretében *Németh Péter* dékán – *Gábriel Róbert* rektor úrral és *Póla József* főosztályvezető úrral együtt – leplezte le április 12-én néhány száz főnyi közönség és az alkotó, *Liptóújvári Stróbl Alajos* leszármazottainak jelenlétében a gránit posztamensen álló szobrot.

Megtisztelte jelenlétével ünnepségünket – mint hivatalos szigilluma mutatja – az Universitas Comeniana Bratislavensis MCMXIXI orvosi karának dékánja és az általa vezetett küldöttség is.

Pontosan egy hónappal a küldöttség érkezése előtt jártunk az ünnepségre készítendő filmünk forgatása miatt az ősi magyar koronázó városban, Pozsonyban. A dékáni vezetés fogadásakor kifejeztük azt az óhajunkat: szeretnénk, ha a pozsonyi egyetem orvosi fakultásának tudományos teljesítménye olyan kiemelkedő lenne az európai orvoskarok között, amilyen kiemelkedő szépségű az orvoskar dékáni tanácstermének csaknem negyed évezrede készült csodálatos kupola- és mennyezetfestménye. Valóban: a magam részéről a padovai és a bolognai, a montpellieri és a párizsi, a prágai és a krakkói egyetemek orvosi karain (és múzeumaikban) járva azt a csodát – amelyhez foghatót csak a nagy reneszánsz mesterek képei mutatnak – sehol másutt nem láttam, mint itt, a bratislavai orvoskar dékáni tanácstermében, az egykori – és az Erzsébet egyetem orvoskari dékáni hivatala céljára 1918 januárjában átadott – herceg Esterházy-Aspremont palotában (hasonlóan ehhez megőrizték és felújították a földszinten az egykori családi kápolnát, amelyben azonban ma már hetente csak kétszer tartanak szentmisét az orvosi fakultás tagjai számára). Filmünk rövidsége miatt mindebből az ünnepségen jelenlévők – sajnos – csak keveset láthattak.

Professzor *Peter Labaš* dékán angol nyelvű beszédében nemcsak örömét fejezte ki az egykori Erzsébet egyetem utódintézményében, a PTE ÁOK ünnepségén való részvételének lehetőségéért, hanem az ezzel az ünnepséggel megerősített eddigi kapcsolataink magasabb szintre emelését is kívánságai közé sorolta. Ezt a kívánságát már az orvoskari múzeumunkban reggel 8 órától ½ 10-ig tett látogatása során konkréten is kifejezésre juttatta azzal, hogy a maga részéről nagyon szeretné a pozsonyi (bratislavai) orvoskar történeti múzeumának létrehozását (és ezért mindent meg is fog tenni). Ehhez segítségünket kérte, amelyhez az első félszáz relikvia elküldéséért április 20-i levelében a delegáció egyik tagja, *prof. Kovács László* már köszönetet is mondott. Kovács professzor úr múzeumunkban tett látogatása során kérte az *A. Balogh Loránt* építész tanár által Budapesten 1914 februárjában – 1:1000-hez méretben – elkészült „A pozsonyi egyetem elhelyezési terv”-ének elküldését (ami természetesen meg is történt éspedig úgy, hogy a *Rodler Miklós* készítette digitális képről a múzeumunkban lévő elhelyezési terv ugyanolyan nagyságú és minőségű másolata elkészíthető lesz); amiről Kovács professzor úr úgy írt levelében, hogy (94 év után) „most Pozsonyban újra napirenden van az új egyetemi klinikák elhelyezésének kérdése és ez a terv ehhez adhat fontos motivációt. Rajtunk nem múlik. Sajnos itt nincs lehetőségünk ezt az igen nagyvonalú – a korabeli Európában is figyelemre méltónak tartott – tervet bemutatni, azonban talán a korabeli leírás érzékeltet belőle (és a vele kapcsolatos korabeli intézkedésekről) valamit: „A pozsonyi egyetem építése ismét egy nagy lépéssel haladt előre. *Jankovich Béla* vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ugyanis leírt a városhoz és abban jelzi, hogy az egyetem építéséhez szükséges telkek nagy része felett már rendelkezik és még némi kiegészítő területre van szükség, melynek megadását a várostól kéri, kijelentvén, hogy ha azt a város teljesíti, a tervek kidolgozását azonnal elrendeli…Bízvást hisszük, hogy Pozsony város nem fog elzárkózni a miniszteri kérés elől s ha áldozatok árán is, rajta lesz, hogy a szép kilátást jelentő miniszteri szavak teljesüljenek. A pozsonyi orvosegyetem felépítése a közeljövőben várható. Pozsony törvényhatósága újabb másfél milliós hozzájárulást szavazott meg, hogy a kormány a nagyobbik megoldási tervezet szerint létesíthesse az egyetem építkezését. A közgyűlés arra kérte a minisztert, hogy az egyetem a közgazdasági és kereskedelmi tudományok számára és ipari kísérletekre újabb tanszéket, fizikai és vegytani intézetet létesítsen, az egyetem építésénél pedig elsősorban az orvosi fakultás épületeit építsék ki, hogy ez a kar kezdhesse meg legelőbb működését.” – mondja a híradás.

Németh Péter és a dékáni vezetés is örül azoknak a magasabb szintre kerülő kapcsolatoknak, amelyet a jelenlegi pozsonyi orvoskari vezetés – és ottjártunkkor minden rendű és rangú beszélgető partnerünk – kifejezésre juttatott. Ezek a viszonyok embereken múlnak. Ha

Kertész László igazgató – Képző- és Iparművészeti Lektorátus – a szobor posztamensének helyét, annak jellegét és nagyságát tervezte meg. A posztamenset *Turi Gábor* készítette, *Pál László Csaba* a szobor építész-kiviteli tervét, *Bartha János* (Herceghalom) öntőmester a szobrot készítette el.

olyan horderejű kérdésben, mint a bratislavai delegáció érkezése napján 160 éve történt jobbágyfelszabadítás (amelyet *Batthyány Lajos* miniszterelnök a pozsonyi Zöldfa vendéglő erkélyéről hirdetett ki 1848. április 11-én) problematikája egyetértés lehet (a szlovák tanárok által szlovák tanulóknak írt tankönyvek ugyanúgy értékelik ezt a nemzet későbbi életében az egyik legnagyobb fontosságú eseményt, mint a magyar tankönyvek; az utódállamok közül egyébként egyedüliként), akkor az a tény, hogy a bratislavai egyetem eredete 1919 vagy 1914-e (a Comensky egyetem 1919 májusában alakult ugyanazokban az épületekben, amelyekben az Erzsébet is volt 1914 szeptemberében) nem lehet vitás, különösen abban az optikában, hogy a pozsonyi, Mátyás király által alapított Academia Istropolitana-t ők is előzményüknek tekintik. Csak akarni kell. És *Labaš* dékán úr akarja: *Stróbl Alajos* Erzsébet királyné szobrának másolatát egy nagyon méltó helyre, a pozsonyi orvoskar dékáni hivatala, a herceg Esterházy-Aspremont palota elé fogja felállíttatni.

Az Erzsébet királyné szobor felállításával legalább fél évszázadot késtünk, hiszen a városban annak ellenére nem volt ilyen köztéri műalkotás, hogy Pécs egyeteme 33 éven át az ő nevét viselte. Hogy a pécsi emberek és a tágabb térség véleménye egyetértő (lehet) erről a „jóvátételről" – a „kishitűek" mindig „félénk" álláspontjával szemben –, azt már az első héten több Erzsébet királyné és Ferenc József relikvia felajánlása is mutat(hat)ja. Egyáltalán nem mellékesen megjegyezve: orvoskarunk és egyetemünk mindig is ápolta ezt az emléket. Bizonyítják ezt a régi, 1920-30-40-es évekbeli rektorok és/vagy dékánok tartotta Erzsébet napi megemlékezések mellett az Erzsébetet ábrázoló plakettek és márványszobrok (egy carrarai márványból készült mellszobor és egy – valahova eltűnt – ugyancsak carrarai márványból készült ülő Erzsébet szobor). De mutatja ezt az a kemény harc is, amelyet orvoskarunk professzorai – *Ángyán Jánostól Ernst Jenőn* át *Szentágothai Jánosig* – folytattak 1947 őszén az Erzsébet név megmentéséért. Bizonyítja a *Nagy Lajos király* létrehozta középkori pécsi Studium Generale Quinqueeclesiense alapításának 625 éves évfordulóján, 1992-ben létrehozott múzeumunk megannyi relikviája (köztük az egyik legnagyobb magyar szobrász, *Zala György* akadémikus csodálatos Erzsébet királyné és Ferenc József szoborpárja). Ezt bizonyítja *Bauer Miklós* rektor javaslata 1994-ben a pécsi Erzsébet Orvostudományi Egyetem név felvételére, továbbá ezt a *Bellyei Árpád* rektor által az Erzsébet királyné meggyilkolása (1898. szeptember 10.) centenáriumára kiadatott, „Az Erzsébet tudományegyetem rektorai és dékánjai" c. kötet is.

Ma megvan az igény arra, hogy a két orvosi kar a közös múltat együtt ápolja. *Németh Péter* dékán azt a reményét fejezte ki, hogy a centenáriumot a két kar majdani vezetése együtt fogja megrendezni.

1 Comenius János Amos (1592-1670) sárospataki tanár a morvaországi Magyarbrod mellett egy kis faluban született Komensky Márton molnár fiaként. Rendkívül viszontagságos életet élt. A Bratislava szó (név) születése: 1945 (azelőtt: Prešpork; Pozsony német – Pressburg – nevéből; mindkettő a Vratislav személynévből).

Benke József

Fotó: Rodler Miklós

(Orvoskari Hírmondó, 2008. április–május, 8-9. oldal.)

Professor emerita, Professor emeritus címek

A Március 15-i megemlékezéssel egybekötött díszdoktoravató ünnepségen, 2008. márc. 13-án az Általános Orvostudományi Kar nyugalmazott professzorai közül Professor emerita címet vett át *dr. Losonzy Hajna* (I. sz. Belgyógyászati Klinika), *dr. Ludány Andrea* (Laboratóriumi Medicina Intézet), *dr. Nagy Judit* (II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum), *dr. Rőth Erzsébet* (Sebészeti Oktató és Kutató Intézet).

Professor emeritusi címet kapott *dr. Bellyei Árpád* (Ortopédiai Klinika), *dr. Fischer Emil* (Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet), *dr. Kajtár Pál* (Gyermekklinika), *dr. Kellermayer Miklós* (Laboratóriumi Medicina Intézet), *dr. Lázár Gyula* (Anatómiai Intézet), *dr. Mózsik Gyula* (I. sz. Belgyógyászati Klinika), *dr. Pár Alajos* (I. sz. Belgyógyászati Klinika), *dr. Soltész Gyula* (Gyermekklinika), *dr. Szabó István* (Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika), *dr. Szolcsányi János* (Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet), *dr. Trixler Mátyás* (Pszichiátriai Klinika).

Süle Tamás

A pécsi orvosképzés szellemi kisugárzása

(Az előadás 2008. április 12-én hangzott el. Ebből közlünk most részleteket – a Szerk.)

„Küldetésünk*

Hagyományokkal és tudással a régió szolgálatában” hirdeti a Pécsi Tudományegyetem **küldetését** megfogalmazó nyilatkozat. Az **Általános Orvostudományi Kar** – 2006-ban elnyerte a **„Kiválósági Központ”** címet – magáénak vallja ezt az elvet, de tovább is mélyíti a gondolatot.

Az Általános Orvostudományi Kar olyan szellemi műhely, ahol a kutatás és a napi gyakorlat, az oktatás és a betegellátás egymás hatékonyságát fokozzák. A küldetés is ebből fakad: a **magasan kvalifikált szakemberek képzésével hidat képezni az elméleti tudományok és a gyakorlat között.** Egy olyan hidat, melynek az egyik pillére a nemzetközi színvonalú tudományos kutatás és innováció, a másik a kiemelt feladatokat ellátó gyógyító tevékenység.

Az oktatás köti össze ezt a két pillért, kiképezve a legjobb szakembereket, akik a tágabb régió, az egész Dunántúl és az ország határain túlra is kiterjesztik a Kar hatókörét”!

Pécs, 2006. december

Prof. Németh Péter
dékán

*Teljes terjedelmében a PTE Általános Orvostudományi Kar honlapján olvasható a www.aok.pte.hu webcímen.

■

Ha az Egyetem szellemi kisugárzását kézzelfoghatóvá akarjuk tenni, akkor keresnünk kell olyan attribútumokat, melyek segítségével ez lehetséges. Nos, a nagy tanár egyéniségek biztosan alkalmasak erre! Másokat is sorolhatnánk, de kiragadott példaként az alábbiak emlékét idézzük fel:

Donhoffer Szilárd belgyógyászból (!) lett a kórélettan professzora.

„… hatalmas elméleti tárgyi tudás és hosszú klinikai tapasztalat birtokában a kísérletes orvostudomány szinte teljes keresztmetszetét átlátta.” „Tudatában volt annak, hogy az általa írt nagy ívű tankönyv nem tanulható meg a szokásos értelemben, ezért csupán a lényegre koncentrált, akkor, amikor a hallgatók a kórélettan tantárggyal ismerkedtek, majd belőle vizsgáztak. Híresek voltak ezek a találkozások, különösen azon nem kevés hallgató számára, aki úgymond „elesett a doni kanyarban”. *(Szelényi Zoltán: Donhoffer Szilárd. Akadémiai Kiadó, 2002.)*

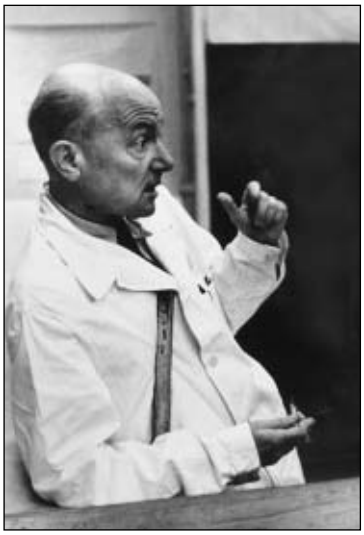

Donhoffer Szilárd
(Varga Gyula felvétele)

■

Romhányi György
(Varga Gyula felvétele)

Romhányi Györgyről írta neves tanítványa:

„Egy végzés előtt álló pécsi medikus évfolyamot megszavaztattak arról, hogy ki volt az a tanáruk, aki a legmaradandóbb benyomást gyakorolta rájuk egyetemi éveik alatt. A szavazatok mintegy 98%-át (!) *Romhányi György* kapta, pedig a fennmaradó 2%-on nem kisebb tudósok osztoztak, mint az ugyancsak kitűnő előadónak számító anatómus *Szentágothai János,* a gyermekgyógyász *Kerpel-Fronius Ödön* és az ideggyógyász *Környey István!* Az eredmény nem őket minősíti, hanem ők minősítik *Romhányit*!” „Genetikusan determinált, karizmatikus előadó volt!” *(Kádas István: Romhányi György. Akadémiai Kiadó, Budapest 1995.) Romhányi* professzor nimbusza halálával (Pécs, 1991. augusztus 29.) nem hogy csökkent volna, hanem tovább növekedett. Jól példázza ezt az is, hogy jelenleg négy rangos jutalomérem viseli nevét és arcmását!

■

Hámori Artur (közismert „ragadvány nevén” a „Varázsló”), a belgyógyászati propedeutikát adta elő, felejthetetlenül! Kedvenc mondásaival is tanított, pl.:„A jó belgyógyász a detektív és a buldog kutya keveréke!” „Csapdás a mi pályánk!” „Ingoványon nem lehet balettet táncolni.” „Minden beteg elmondja a maga történetét, ha hagyják.”

Itt kell megemlíteni azt a dicséretes kezdeményezést, mellyel a II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum, illetve igazgatója *Wittmann István* ápolja tanszéki elődjének emlékét: 2007-ben első ízben megrendezték a „Hámori Artur Belgyógyászati Nap”-ot, melynek keretében felavatták a klinikaalapító professzor emléktábláját!

Hámori Artur
(Varga Gyula felvétele)

A Pécsi Orvostudományi Egyetemen az 1950-es, 60-as években kialakult nagyszerű – sokak által „aranycsapat”-nak is nevezett – tanári karnak volt egyik kiemelkedő egyénisége **Kerpel-Fronius Ödön,** a Gyermekklinika igazgató professzora, aki a gyermekkori só-vízháztartás kutatása terén elért eredményeivel kis betegek ezreinek az életét mentette meg, és méltán tett szert világhírnévre. E sorok írója nem csak a közvélekedés, hanem személyes tapasztalatai alapján – hajdan páciense, majd 20 évvel később tanítványa volt – is állítja, hogy klinikusként, oktatóként és emberként is a legjobbak közé tartozott!

Kerpel-Fronius Ödön
(Szerző felvétele)

Környey István a magyar ideggyógyászat és idegsebészet kiemelkedő, iskolateremtő egyénisége volt. A politikailag legnehezebb időkben – 1950-es évek! – is tántoríthatatlan jelleme, tiszteletet sugárzó egyénisége legendás volt. (1951-ben a híres-hírhedt Sánthaügyben azon kevesek közé tartozott, aki a legcsekélyebb megalkuvás nélkül kitartott barátja és szakmailag is nagyra becsült kollégája, *Sántha Kálmán* debreceni ideggyógyász professzor mellett, akit mondvacsinált „bűneiért” megfosztottak tanszékétől és akadémiai tagságától.)

Környey István
(Varga Gyula felvétele)

Úgy gondoljuk, hogy az is a szellemi kisugárzás eredménye, ha az univerzitás tagjait egy rangos testület tagjává választják, elismerésre érdemesítik, vagy éppen róluk neveznek el kitüntetést, közterületet, netán intézményt! Alább ezekre mutatunk be példákat.

A Magyar Tudományos Akadémia tagságát elnyert professzoraink (1918-2007):

Császár Elemér (1928)
Zechmeister László (1930)
Entz Béla (1945)
Ernst Jenő (1946)
Mansfeld Géza (1946)
Környey István (1947)
Szentágothai János (1948)
az MTA elnöke (1976-1985)
Kerpel Fronius Ödön (1948)
Lissák Kálmán (1948)
Cholnoky László (1960)
Donhoffer Szilárd (1964)
Tigyi József (1967)
Flerkó Béla (1970)
Jobst Kázmér (1982)
Romhányi György (1982)
Grastyán Endre (1982)
Hámori József (1990) az MTA alelnöke
Méhes Károly (1990)
Szolcsányi János (1995)
Kosztolányi György (2001)
Lénárd László (2001)
Kovács L. Gábor (2004)
Dóczi Tamás (2007)

Persze vannak olyanok is – nem is kevesen –, akik „elszármaztak” Pécsről, és akkor lettek az MTA tagjai, mint pl. **Halász Béla, Papp Gyula, Székely György, Telegdy Gyula.**

A Pekár Mihály Orvosi- és Élettudományi Szakkönyvtár története

A PTE Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum Könyvtárának (PTE OEC Könyvtára) története négy fejezetre osztható.

1926-1946: Az **Erzsébet Tudományegyetem Tóth Lajos Könyvtára.** Létrehozását *Pekár Mihály* szorgalmazta, igazgatói teendőit magára vállalta. Régi óhaját, hogy az orvoskari könyvtár létrejöjjön, 1926-ban tudta megvalósítani.

Pekár Mihály

1947-1960: A politikai helyzet gyökeres változása miatt az orvoskari könyvtár állományának egy része **letétbe került** az Egyetemi Könyvtárba, más részei intézetekbe, klinikákra, a város különböző könyvtáraiba kerültek, a többi megsemmisült.

1961-1999: A Pécsi Orvostudományi Egyetem Könyvtára. Újjászervezője, majd évtizedekig lelkes elkötelezett igazgatója *dr. Rúzsás Lajosné dr. Faluhelyi Veronika* volt.

Tóth Lajos

2000-: A Pécsi Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum Könyvtára. Az egyetemi integráció kapcsán a Pécsi Tudományegyetem Könyvtára részeként működik tovább *Gracza Tünde* kiváló igazgatásával.

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának PhD-programjaiban megvédett PhD-disszertációk szerzői és címei a védés sorrendjében

2007

	Név	Szakterület	Értekezés címe	Doktori iskola	Programvezető
1.	**Dr. Gasz Balázs**	orvostudomány	Inflammatory response and oxidative stress associated with cardiopulmonary bypass	klinikai orvostudomány	Dr. Rőth Erzsébet
2.	**Bánvölgyi Ágnes**	orvostudomány	A kapszaicin - érzékeny érzőideg végződések szerepe a gyulladásos bőrbetegségek pato-mechanizmusában	elméleti orvostudomány	Dr. Szolcsányi János
3.	**Dr. Benkó Rita**	orvostudomány	Belső szervek extrinszik és intrinszik idegeinek ingerületátvivő anyagai (Funkcionális bizonyítékok)	gyógyszetudomány	Dr. Barthó Loránd
4.	**Dr. Buzogány István**	orvostudomány	Az előrehaladott állapotú vesesejtes rák biokemoterápiája és annak tumorimmu-nológiai hisztopatológiai háttérvizsgálatai	elméleti orvostudomány	Dr. Pajor László
5.	**Lukács András**	orvostudomány	Funkcionális fehérjedinamikai vizsgálatok fluoreszcencia és femtoszekundumos idő` felbontású tranziens abszorpciós spektroszkó-piai módszerekkel	multidiszciplináris orvostudomány	Dr. Nyitrai Miklós
6.	**Dr. Pálfi Anita**	orvostudomány	The role of intracellular signaling in the cardioprotective effect of poly (ADP-ribose) polymerase inhibition	klinikai orvostudomány	Dr. Tóth Kálmán
7.	**Dr. Bognár Zita**	orvostudomány	Development of the prototype of SOD mimetic mPT inhibitors	multidiszciplináris orvostudomány	Dr. Sümegi Balázs
8.	**Dr. Czimmer József**	orvostudomány	Regulatory mechanisms of gastric secretion and motility. Role of cytokines and CRF peptide family and receptors	gyógyszertudomány	Dr. Mózsik Gyula
9.	**Dr. Péterfi Zoltán**	orvostudomány	Proteus morganii törzsek szerológiai kereszt kapcsolatai	elméleti orvostudomány	Dr. Emődy Levente
10.	**Tapodi Antal**	orvostudomány	Cytoprotective Role of PARP inhibition, Akt Activation and Mitochondrial Protection in Oxidative Stress	multidiszciplináris orvostudomány	Dr. Sümegi Balázs
11.	**Dr. Bartis Domokos Gergely**	orvostudomány	ZAP-70: A newly identified junction between T-cell receptor and glucocorticoid signalling pathways	elméleti orvostudomány	Dr. Németh Péter
12.	**Dr. Horváth Iván**	orvostudomány	The invasive and non-invasive examination of circulatory system focused on changes in dynamically perfused coronary capillary system	klinikai orvostudomány	Dr. Papp Lajos
13.	**Meskó Norbert**	orvostudomány	A női arc darwini esztétikája	elméleti orvostudomány	Dr. Szabó Imre
14.	**Dr. Molnár Gergő Attila**	orvostudomány	Pathogenesis of the chronic complications of type 2 diabetes mellitus, chronic kidney disease and ageing. The role of oxidative stress, endothelial dysfunction and the renin-angiotensin system	klinikai orvostudomány	Dr. Nagy judit
15.	**Dr. Nagy Sándor**	orvostudomány	ATP különböző biológiai rendszerekben	klinikai orvostudomány	Dr. Kellermayer Miklós
16.	**Poór Viktória**	Kémia tudomány	Szteroid – profilok endokrin és idegrendszeri kórképekben	kémia tudomány	Dr. Kilár Ferenc
17.	**Dr. Simon Mária**	orvostudomány	Hippocampal neuroplasticity and depression	elméleti orvostudomány	Dr. Szabó Imre

18.	**Dr. Mazák István**	orvostudomány	A szabad gyökök patofizilógiai és intracelluláris mediátor szerepe a kardiovaszkuláris rendszerben és a vesében	klinikai orvostudomány	Dr. Nagy Judit
19.	**Dr. Márton Sándor**	orvostudomány	A korai posztoperatív szövődmények vizsgálata tumor miatt nyelőcső eltávolításon átesett betegeknél	klinikai orvostudomány	Dr. Kellermayer Miklós
20.	**Meleg Edina**	orvostudomány	Baranya megyei szennyvizek virológiai vizsgálata	elméleti orvostudomány	Dr. Emődy Levente
21.	**Dr. Süle Norbert**	orvostudomány	A végstádiumú vesebetegség terápiás szövődményeként kialakult neopláziák	klinikai orvostudomány	Dr. Pajor László
22.	**Elekes Krisztián**	orvostudomány	A kapszaicin-érzékeny érzőideg-végződések, a TRPV1 és a szomatosztatin sst4 receptorok szerepének vizsgálata légúti gyulladás-modellekben	elméleti orvostudomány	Dr. Szolcsányi János
23.	**Dr. Várnai Alinda Dalma**	orvostudomány	Combination of cytological and molecular methods for improvements in cervical cancer prevention	klinikai orvostudomány	Dr. Pajor László
24.	**Dr. Bönisch Miriam**	orvostudomány	Reconstruction of the nasal septum with compound graft	klinikai orvostudomány	Dr. Rőth Erzsébet
25.	**Boros Boglárka**	orvostudomány	Nagysebességű HPLC elválasztások kidolgozása bioaktív vegyületek meghatározására	gyógyszer-tudomány	Dr. Deli József
26.	**Dr. Faluhelyi Zsolt**	orvostudomány	Biomarkerek alkalmazása az emlőrák-prevenció különböző szintjein	klinikai orvostudomány	Dr. Ember István
27.	**Dr. Kis-Csitári István**	orvostudomány	Méhen belüli és szülés alatti magzati halálozás csökkentésének lehetőségei	klinikai orvostudomány	Dr. Szabó István
28.	**Rácz Boglárka**	orvostudomány	Apoptosis signaling pathways and anti-apoptotic effects of pituitary adenylate cyclase activating polypeptide (PACAP) on various tissues and cell lines. In vitro and in vivo studies	klinikai orvostudomány	Dr. Rőth Erzsébet

2008

1.	**Dr. Alizadeh Hussain**	orvostudomány	Haemostatic Issues in Cancer Development and Progression: The Role of Coagulation and Haemostatic Factors in Cancer Development and Metastasis	interdiszciplináris orvostudomány	Dr. Losonczy Hajna
2.	**Dr. Mühl Diana**	orvostudomány	Az oxidatív stressz és hemosztázis paraméterek változása életveszélyes tüdőembólia trombolítikus kezelése során	klinikai orvostudomány	Dr. Rőth Erzsébet
3.	**Dr. Farkas Orsolya**	orvostudomány	A koponyatrauma által kiváltott diffúz axonális és neuronális károsodás pathomechanizmusának vizsgálata és terápiás befolyásolásának lehetőségei	klinikai orvostudomány	Dr. Gallyas Ferenc
4.	**Bedekovics Tibor**	orvostudomány	Mitokondriális lokalizációjú fehérjék funkcionális vizsgálata Saccharomyces cerevisiae-ben	interdiszciplináris orvostudomány	Dr. Sümegi Balázs
5.	**Dr. Benkő László**	orvostudomány	New minimal invasive therapeutic options in the management of acute and recurrent esophagus variceal bleeding	klinikai orvostudomány	Dr. Rőth Erzsébet
6.	**Dr. Cserepes Barbara**	orvostudomány	Cell Protective Effect of Stress-regulatory Peptide Urocortin in the Endogenous Adaptation Mechanisms of Myocardium	klinikai orvostudomány	Dr. Rőth Erzsébet
7.	**Barnai Mária**	orvostudomány	Az akaratlagos apnoe idő alkalmazása a mozgásterápia intenzitásának meghatározásában és hatásainak mérésében	elméleti orvostudomány	Dr. Lénárd László
8.	**Dr. Szigeti András**	orvostudomány	Identification of novel tumor associated proteins affecting cell death	interdiszciplináris orvostudomány	Dr. Sümegi Balázs

9.	**Pálfi Ferencné**	orvostudomány	Ápolói és gondozói magatartások alakulása különböző ellátási helyzetekben, különös tekintettel a kiégés jelenségére	elméleti orvostudomány	Dr. Szabó Imre
10.	**Dr. Vízer Miklós Gábor**	orvostudomány	A három- és négydimenziós ("real-time 3D") ultrahangtechnika- új képalkotó eljárás a szülészet-nőgyógyászatban	klinikai orvostudomány	Dr. Szabó István
11.	**Dr. Kvell Krisztián**	orvostudomány	Examination of B cell and virus interactions through transformation by a pathogen (EBV) and transduction by a lentiviral vector (HIV-1)	elméleti orvostudomány	Dr. Németh Péter
12.	**Dr. Vas Tibor**	orvostudomány	Az IgA nephropathia hazai jellemzői és a progresszióját meghatározó tényezők vizsgálata adatbáziskezelő rendszer segítségével	Klinikai orvostudomány	Dr. Nagy Judit
13.	**Dr. Pozsgai Gábor**	orvostudomány	Neurogén tényezők szerepe a bőr, ízületek és vastagbél gyulladásos betegségeiben	elméleti orvostudomány	Dr. Szolcsányi János
14.	**Dr. Kardos Attila**	orvostudomány	Use of Impedance Cardiography in Anaesthesia and Intensive Care in Children	klinikai orvostudomány	Dr. Tóth Kálmán
15.	**Dr. Erhardt Éva**	orvostudomány	Childhood obesity: causes and consequences	klinikai orvostudomány	Dr. Molnár Dénes
16.	**Dr. Szijártó Zsuzsanna**	orvostudomány	Szemlencse és üvegtest műtétek határterületei	klinikai orvostudomány	Dr. Bellyei Árpád
17.	**Takátsy Anikó**	kémia	Effect of chemical structure on molecular recognition	kémia	Dr. Kilár Ferenc
18.	**Magyari Lili**	y orvostudomán	Hajlamosító gének vizsgálata magyar morbus Crohnos és colitis ulcerosás betegpopulációban	interdiszciplináris orvostudomány	Dr. Melegh Béla
19.	**Dr. Juhász Zsolt**	orvostudomány	Az urodinámia szerepe az incontinentia urinae miatt bél- vagy gyomor szegmentummal végzett húgyhólyag megnagyobbításon átesett gyermekekben	interdiszciplináris orvostudomány	Dr. Sümegi Balázs
20.	**Dr. Varjú Cecília**	orvostudomány	A betegség kimenetelének és követésének vizsgálatára alkalmas módszerek kidolgozása és alkalmazása szisztémás sclerosisban és idiopathiás gyulladásos izombetegségekben	elméleti orvostudomány	Dr. Czirják László
21.	**Dr. Kelemen Ottó**	orvostudomány	A keloid és a hipertrófiás heg kezelésének klinikai és kórszövettani vizsgálatai és a megelőzés lehetőségei	Klinikai orvostudomány	Dr. Rőth Erzsébet
22.	**Dr. Szakály Péter**	orvostudomány	A „null-biopszia" klinikai értéke. Klinikai és kísérletes lehetőségek az átültethető vesék számának növelésére és minőségük javítására	elméleti orvostudomány	Dr. Csernus Valér
23.	**Dr. Varga Gábor**	orvostudomány	Gastroesophageal reflux disease: treatment, outcome and special aspects	klinikai orvostudomány	Dr. Rőth Erzsébet
24.	**Dr. Papp Szilárd László**	orvostudomány	A nucleus accumbens glukóz-monitorozó neuronjai a táplálkozás központi ideg-rendszeri szabályozásában	elméleti orvostudomány	Dr. Lénárd László
25.	**Dr. Csontos Csaba**	orvostudomány	A hipovolémia és oxidatív stressz vizsgálata égett betegekben	klinikai orvostudomány	Dr. Rőth Erzsébet
26.	**Cserjési Renáta**	orvostudomány	Affect, cognition, awareness and behaviour in eating disorders. Comparison between obesity and anorexia nervosa	elméleti orvostudomány	Dr. Lénárd László
27.	**Dr. Toller Gábor**	orvostudomány	A biológiai óra hatása az arilalkilamin-N-acetiltranszferáz mRNS cirkadián expresszziójára csirke retinában és tobozmirigyben	elméleti orvostudomány	Dr. Csernus Valér
28.	**Dr. Almási Róbert**	orvostudomány	A termális hiperalgézia és antinociceptív gyógyszerhatások állatkísérletes vizsgálata a magatartási nociceptív hőküszöb mérésével	elméleti orvostudomány	Dr. Szolcsányi János
29.	**Lengyel Ferenc**	orvostudomány	Az uteruszban folyó sejtképződés szabályozásában szerepet játszó tényezők hatás-	elméleti orvostudomány	Dr. Lénárd László

PhD-felvételi sorrend a 2008-2011 képzési időszakra

	Név	programvezető	tanulmányi eredmény	tudományos eredmény	nyelvtudás	egyéb	bizottság	össz-pontszám
1.	Tóth Vanda Edit	Dr. Komoly Sámuel (Dr. Janszky József)	10	27,2	2	0	15	54,2
2.	Kispál Zoltán Farkas	Dr. Horváth Örs Péter (Dr. Vajda Péter)	9	19,2	4	5	15	52,2
3.	Szendi Katalin	Dr. Ember István	7	27	1	1	15	51
4.	Rábai Miklós	Dr. Tóth Kálmán	12	18	1,5	2	15	48,5
5.	Dr. Bellyeiné Pozsgai Éva	Dr. Sümegi Balázs	11	17,4	3	0	15	46,4
6.	Szijártó István András	Dr. Nagy Judit (Dr. Wittmann István)	11	17,2	1,5	1	15	45,7
7.	Lukács Edit	Dr. Papp Lajos (Dr. Horváth Iván)	10	15,2	3	1	15	44,2
8.	Bovári Judit	Dr. Németh Péter	5	20,9	4	0	14	43,9
9.	Dr. Varga Eszter	Dr. Szabó Imre (Dr. Tényi Tamás Dr. Herold Róbert)	9	12,3	2	5	14	42,3
10.	Nagy Zsófia Katalin	Dr. Pajor László	8	14,2	1	5	14	42,2
11.	Mánfai Balázs	Dr. Papp Lajos (Dr. Simor Tamás)	11	12	3	1	15	42
12.	Szatmári Dávid Zoltán	i. Dr. Szeberényi József (ifj. Dr. Kellermayer Miklós)	11	15,4	1	0	14	41,4
13.	Dr. Tóth Péter József	Dr. Komoly Sámuel (Dr. Koller Ákos)	11	15,3	2	0	13	41,3
14.	Vig Andrea Teréz	i. Dr. Szeberényi József (Dr. Nyitrai Miklós)	7	19,1	2	0	13	41,1
15.	Györei Eszter	Dr. Decsi Tamás	8	13	2	5	13	41
16.	Balogh András	Dr. Szeberényi József (Dr. Pap Mariann)	6	19,8	1	0	14	40,8
17.	Háda Magdolna	Dr. Deli József (Dr. Agócs Attila)	9	9	4	2	13	37
18.	Mikolás Esztella Zsóka	Dr. Nagy Judit (Dr. Wittmann István)	9	9,8	2	1	14	35,8
19.	Dr. Perjés Péter Ábel	Dr. Papp Lajos (Dr. Szokodi István)	10	8	2	1	14	35
20.	Vincze András	Dr. Komoly Sámuel (Dr. Ábrahám Hajnalka)	5	17	1	0	12	35
21.	Tamásné Marek Erika	Dr. Szabó István (Dr. Gőcze Péter)	11	7,2	1	3	12	34,2
22.	Dudás Réka	i. Dr. Szeberényi József (Dr. Nyitrai Miklós)	3	18,2	1	0	12	34,2
23.	Kocsor Ferenc	Dr. Szabó Imre (Dr. Kállai János)	4	6	6	5	13	34
24.	Frank Dorottya	Dr. Kellermayer Miklós (Dr. Miseta Attila)	10	6	4	0	13	33
25.	Bognár Eszter	Dr. Sümegi Balázs	5	11,5	1,5	0	13	31
26.	Bánáti Miklós János	Dr. Komoly Sámuel (Dr. Illés Zsolt)	11	5,4	2	0	12	30,4
27.	Jámbor Éva	Dr. Sümegi Balázs	0	16,6	1	0	10	27,6
28.	Szitter István	Dr. Szolcsányi János (Dr. Helyes Zsuzsanna)	11	2,5	2	2	10	27,5
29.	Vámos Zoltán	Dr. Sümegi Balázs (Dr. Koller Ákos)	7	6,5	1	0	12	26,5
30.	Kupi Tünde	i. Dr. Szeberényi József (Dr. Nyitrai Miklós)	3	11,5	1	0	10	25,5
31.	Balatonyi Borbála	Dr. Rőth Erzsébet (Dr. Wéber György)	6	7,4	1	0	11	25,4
32.	Kollár Veronika Tünde	i. Dr. Szeberényi József (ifj. Dr. Kellermayer Miklós)	10	3,2	1	0	11	25,2
33.	Németh Viktória	i. Dr. Szeberényi József (ifj. Dr. Kellermayer Miklós)	11	3,1	1	0	9	24,1
34.	Sáfrány Enikő Olga	Dr. Szolcsányi János (Dr. Helyes Zsuzsanna)	5	3	2	2	10	22

35.	Kolsofszki Mátyás	i. Dr. Szeberényi József (ifj. Dr. Kellermayer Miklós)	3	5	1	0	11	20
Nem EU állampolgár								
36.	Jávor Szaniszló	Dr. Rőth Erzsébet (Dr. Wéber György)	4	2,5	4	0	11	21,5
37.	Orosz Olga	Dr. Németh Péter (Dr. Berki Tímea)	4	10	5	0	12	31

Az ÁOK Doktori Tanácsa a felvétellel kapcsolatos döntést követően már ismételten ülésezett. Miután az eltelt időben 1 fő (Bovári Judit) visszamondta a felvételét az eredetileg felvettek közül, a sorban következő, eredetileg 26-os sorszám alatt szereplő (Bánáti Miklós János) is bekerült az állami ösztöndíjasok közé. Tekintettel továbbá arra, hogy a régebbi ösztöndíjasok közül néhányan ugyancsak kiléptek a programból végleg vagy átmenetileg (külföldi tartózkodás, állásváltozás, stb.), az így felszabaduló "töredék" időszak terhére további három főt (Jámbor Éva, Szitter István, Vámos Zoltán) tudtunk még beiskolázni.

Szeretném hangsúlyozni, hogy a legújabb szabályzatok (Egyetemi, Kari) mellett arra nincs mód, hogy a frissen felvett állami ösztöndíjasok azonnal megszakítást vagy késleltetett kezdést kérjenek, illetve kapjanak.

Örömmel regisztráltuk, hogy az Oktatási Minisztérium ebben az évben emelte az ösztöndíjas keretszámot, illetve bizonyos arányváltoztatást eszközölt a természettudományos képzés javára. Ennek következtében az ÁOK az idén két fővel több állami ösztöndíjast vehetett fel, mint tavaly.

Az is pozitív változás a számunkra, hogy az állami ösztöndíjas státuszhoz hasonló beiskolázásban részesülhetnek a következőkben azok is, akiknek a képzését valamilyen alapítvány, cég fedezi, vagy bizonyos pályázatok révén biztosítható ennek az anyagi háttere.

A fenti változások tehát szerencsére pozitív módon érintik a nálunk folyó PhD képzést is, azaz több érdeklődő számára teszik lehetővé a PhD programban történő részvételt.

A PhD képzésben közreműködő valamennyi résztvevőnek ezúton is eredményes munkát kívánok.

Dr. Fischer Emil
egyetemi tanár
a Doktori Tanács elnöke

Habilitációs eljárások lezárása

2007-ben 9 habilitációs kérelem érkezett az Orvostudományi Kar Habilitációs Tanácsához (HT). A habilitációs eljárás nyílt részében a következő eredmény született:

Dr. Gerlinger Imre, egy. docens, Fül-, Orr-, Gégészeti Klinika (99 %)
Dr. Habon Tamás, egy. docens, I. sz. Belgyógyászati Klinika (98 %).
Dr. Janszky József, egy. docens, Neurológiai Klinika (96 %).
Dr. Kelemen Dezső, egy. docens, Sebészeti Klinika (96 %).
Dr. Kiss István, egy. docens, Népegészségtani Intézet (92 %).
Dr. Koppán Miklós, egy. adjunktus, Anatoómiai Int. és Szülészeti Klinika (93 %).
Dr. Kovács Tibor, egy. docens. II. sz Belgyógyászati Klinika (91 %).
Dr. Menyhei Gábor, egy. docens, Sebészeti Tanszék (94 %).
Dr. Tornóczki Tamás, egy. adjunktus, Patológiai Intézet (95 %).

A HT 2007. márc. 27-én foglalkozott a bírálatokkal, és a pályázatokat 100 %-os szavazati aránnyal továbbította az Egyetemi Doktori és Habilitációs Bizottsághoz. Az EDHB ápr. 29-i ülésén, maximális támogatottsággal megítélte a habilitációt a pályázóknak. Habilitált kollégáinknak további sikereket kívánok.

Dr. Lázár Gyula egyetemi tanár
az ÁOK Habilitációs Tanácsának elnöke

HÍRLEVÉL

A Pécsi Akadémiai Bizottság (PAB) 2008. október 1-ji ülésén a 2008-2011-es akadémiai ciklusra megválasztotta új vezetőit.

A PAB elnöke:

Szolcsányi János akadémikus, egyetemi tanár
PTE, Általános Orvostudományi Kar
Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet

Alelnökök:

Horn Péter akadémikus, egyetemi tanár
Kaposvári Egyetem, Állattudományi Kar
Baromfi- és Társállattenyésztési Tanszék, Kaposvár

Kosztolányi György akadémikus, egyetemi tanár
PTE Általános Orvostudományi Kar
Orvosi Genetikai és Gyermekfejlődéstani Intézet

Fodor István az MTA doktora, egyetemi tanár,
PTE Természettudományi Kar
Környezetföldrajzi és Meteorológiai Tanszék,
Az MTA Regionális Kutatások Központja
Dunántúli Tudományos Intézet kutatója

Titkár:

Komlósi László kandidátus, egyetemi tanár, rektori megbízott, tanszékvezető
Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Angol Nyelvészeti Tanszék

A PTE ORVOSI, FOGORVOSI, GYÓGYSZERÉSZI ÉS KLINIKAI SZAKPSZICHOLÓGUSI SZAKKÉPZÉS ÉS TOVÁBBKÉPZÉS GRÉMIUMVEZETŐI

SZAK	GRÉMIUMVEZETŐ
Addiktológia	*Dr. Fekete Sándor,* egyetemi tanár
Allergológia és klinikai immunológia	*Dr. Czirják László,* egyetemi tanár
Aneszteziológia és intenzív terápia	*Dr. Bogár Lajos,* egyetemi tanár
Arc-állcsont-szájsebészet	*Dr. Olasz Lajos,* egyetemi docens
Audiológia	*Dr. Pytel József,* egyetemi tanár
Belgyógyászat	*Dr. Tóth Kálmán,* egyetemi tanár
Citopatológia	*Dr. Pajor László,* egyetemi tanár
Csecsemő- és gyermekgyógyászat	*Dr. Molnár Dénes,* egyetemi tanár
Dento-alveoláris sebészet	*Dr. Olasz Lajos,* egyetemi docens
Egészségbiztosítás	*Dr. Könczöl Franciska,* egyetemi docens
Endokrinológia	*Dr. Mezősi Emese,* egyetemi docens
Érsebészet	*Dr. Kollár Lajos,* egyetemi tanár
Fogorvosi oklevéllel rendelkezők által megszerezhető szakokon	*Dr. Szabó Gyula, egyetemi tanár*
Fül-orr-gégegyógyászat	*Dr. Pytel József,* egyetemi tanár
Gasztroenterológia	*Dr. Vincze Áron,* egyetemi adjunktus
Geriátria	*Dr. Nagy Lajos,* egyetemi tanár
Gyermekneurológia	*Dr. Hollódy Katalin,* egyetemi docens
Gyermeknőgyógyászat	*Dr. Csermely Tamás,* egyetemi docens
Gyermeksebészet	*Dr. Vástyán Attila,* egyetemi adjunktus
Gyógyszerészi oklevéllel rendelkezők által megszerezhető szakokon	*Dr. Botz Lajos,* egyetemi tanár
Háziorvostan	*Dr. Nagy Lajos,* egyetemi tanár
Hematológia és transzfuziológia	*Dr. Dávid Mariann,* egyetemi docens
Idegsebészet	*Dr. Dóczi Tamás,* egyetemi tanár
Igazságügyi orvostan	*Dr. Huszár András,* egyetemi docens
Infektológia	*Dr. Ternák Gábor,* egyetemi tanár
Kardiológia	*Dr. Tóth Kálmán,* egyetemi tanár
Kézsebészet	*Dr. Vámhidy László,* egyetemi docens
Klinikai és mentálhigiéniai felnőtt-, gyermek- és ifjúság-szakpszichológus szakokon	*Dr. Kállai János,* egyetemi tanár
Klinikai farmakológia	*Dr. Habon Tamás,* egyetemi docens
Klinikai genetika	*Dr. Melegh Béla,* egyetemi tanár
Klinikai onkológia	*Dr. Mangel László,* egyetemi docens
Megelőző orvostan és népegészségtan	*Dr. Ember István,* egyetemi tanár
Mellkassebészet	*Dr. Molnár F. Tamás,* egyetemi docens
Molekuláris genetikai diagnosztika	*Dr. Melegh Béla,* egyetemi tanár
Nephrológia	*Dr. Wittmann István,* egyetemi tanár
Neonatológia	*Dr. Ertl Tibor,* egyetemi tanár
Neurológia	*Dr. Komoly Sámuel,* egyetemi tanár
Neuropatológia	*Dr. Komoly Sámuel,* egyetemi tanár
Nukleáris medicina	*Dr. Zámbó Katalin,* egyetemi tanár
Ortopédia-traumatológia	*Dr. Illés Tamás,* egyetemi tanár
Orvosi laboratóriumi diagnosztika	*Dr. Kovács L. Gábor,* egyetemi tanár
Orvosi mikrobiológia	*Dr. Kocsis Béla,* egyetemi docens
Oxyológia és sürgősségi orvostan	*Dr. Sárosi István,* egyetemi docens
Patológia	*Dr. Pajor László,* egyetemi tanár
Pszichiátria	*Dr. Fekete Sándor,* egyetemi tanár
Pszichoterápia	*Dr. Fekete Sándor,* egyetemi tanár
Radiológia	*Dr. Battyáni István,* egyetemi docens
Reumatológia	*Dr. Czirják László,* egyetemi tanár
Sebészet	*Dr. Horváth Örs Péter,* egyetemi tanár
Sugárterápia	*Dr. Mangel László,* egyetemi tanár
Szemészet	*Dr. Biró Zsolt,* egyetemi docens

Szívsebészet	*Dr. Szabados Sándor,* egyetemi docens
Szülészet-nőgyógyászat	*Dr. Bódis József,* egyetemi tanár
Tüdőgyógyászat	*Dr. Balikó Zoltán,* egyetemi docens
Urológia	*Dr. Farkas László,* egyetemi tanár

SZAK	KOORDINÁTOROK
Andrológia	*Dr. Farkas László,* egyetemi tanár
Bőrgyógyászat	*Dr. Battyáni Zita,* egyetemi docens
Csecsemő- és gyermek fül-orr-gégegyógyászat	*Dr. Pytel József,* egyetemi tanár
Fizikális medicina és rehabilitációs orvoslás	*Dr. Czirják László,* egyetemi tanár
Fizioterápia	*Dr. Kránicz János,* egyetemi tanár
Foglalkozás-orvostan (üzemorvostan)	*Dr. Huszár András,* egyetemi docens
Foniátria	*Dr. Pytel József,* egyetemi tanár
Gyermek- és ifjúságpszichiátria	*Dr. Molnár Dénes,* egyetemi tanár
Gyermekradiológia	*Dr. Molnár Dénes,* egyetemi tanár
Honvédorvostan, katasztrófaorvostan,	*Dr. Ternák Gábor,* egyetemi tanár
Klinikai neurofiziológia	*Dr. Janszky József,* egyetemi docens
Laboratóriumi hematológia és immunológia	*Dr. Kovács L. Gábor,* egyetemi tanár
Munkahigiéné	*Dr. Ember István,* egyetemi tanár
Neuroradiológia	*Dr. Dóczi Tamás,* egyetemi tanár
Orvosi rehabilitáció (kardiológia)	*Dr. Simor Tamás,* egyetemi tanár
Orvosi rehabilitáció (pszichiátria)	*Dr. Fekete Sándor,* egyetemi tanár
Orvosi rehabilitáció (reumatológia)	*Dr. Czirják László,* egyetemi tanár
Plasztikai (égési) sebészet	*Dr. Horváth Örs Péter,* egyetemi tanár
Sportorvostan	*Dr. Illés Tamás,* egyetemi tanár

Dr. Werlingné dr. Forrai Márta

A tudományos szakirodalom értékelésének újabb lehetősége: az Eigen-faktor

Az 1960-as évektől külön tudományágként számontartott tudománymetria a kutatások eredményeiről tájékoztató közlemények információtartalmának mechanizmusával, kvantitatív elemzésével foglalkozik. Bár nap mint nap újabb ezzel kapcsolatos eljárásmódról számol be a szakirodalom, közülük csupán néhány válik világszerte elfogadott tudományos metódussá. A folyóiratok napjainkban legnépszerűbb rangsorolását, az „impakt faktor listákat", az Institute for Scientific Information (ISI), utódja a Thomson Scientific évente teszi közzé a Journal of Citation Reports (JCR) hasábjain. Az értékelés során azt vizsgálják, hogy bizonyos folyóiratokban közölt cikkekre hány hivatkozás történik [1]. Mivel a Thomson Scientific a világon megjelenő tudományos folyóiratoknak csupán 10-12 %-át referálja (2004-ben kb. 8700 félét) [2], egyre több szolgáltató és kutató keresi azt a lehetőséget, amely nyelvi és földrajzi korlátok nélkül a lehető legobjektívebb módon értékeli és állítja sorrendbe a világ szakfolyóirat-termésének lehetőleg minél nagyobb hányadát [3] .

A tudománymetria eszköztárában eddig nemzetközileg is legnépszerűbb mérési módszereknek számító impakt faktor (IF) és Hirsch-index folyóiratokra (H-index) mellett [4], napjainkra egy újabb mérési eljárás vívott ki magának komoly elismerést: az Eigen-faktor. Hogy mennyire fontos e kérdésről szót ejtenünk, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a kutatóink körében oly népszerű Web of Science adatbázisban újabban látható „Citation Map" kapcsoló, melynek elve nagyon hasonló az Eigen-faktoréhoz.

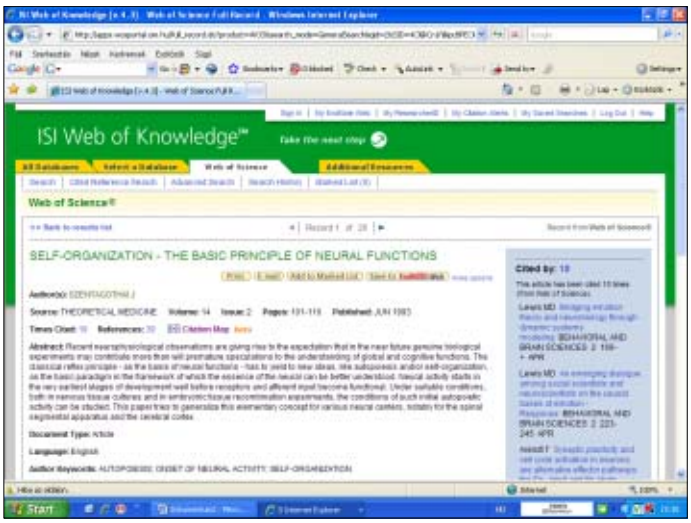

Az impaktfaktor megalkotója *Eugene Garfield* amerikai kutató, aki 1972-ben tette közzé meghatározását. Eszerint az impakt faktor nem más, mint egy folyóirat előző kétévi cikkeire a tárgyévben kapott átlagos idézetszám [5]. 1972 óta az általa alapított ISI évente jelentet meg impaktfaktor-listákat. E listák által közölt értékek évtizedek óta szolgálnak mérőeszközként a tudományos tevékenység és a szakfolyóiratok minősítésére.

Hátránya, hogy alig több mint 8000 angol nyelven kiadott folyóiratról tudhatunk meg információkat, holott a világ tudományos időszaki kiadvány piaca ennek a sokszorosa.

A H-index a *Jorge E. Hirsch* nevével fémjelzett [6], egy adott kutató tudományos tevékenységének minősítésére szolgáló

Hirsch-indexből (h-index) számított érték. Adott kutató h-indexének értéke x, ha van legalább x darab olyan cikke, amelyre x számú hivatkozás történt [7]. A folyóiratok H-indexe, a bennük közölt publikációk száma (n) és az átlagos idézettség (IF) között egy meglepően egyszerű összefüggéssel fejezhető ki:

$H = n^{1/3} * IF^{1/2}$

A képlet szerkezete összhangban van az elméleti megfontolásokkal, a konkrét alapja tapasztalati adatokra támaszkodik [4]. Az impakt faktor definíciójának ismertetésénél már felhívtuk annak gyöngeségére is a figyelmet, miszerint a világon megjelenő tudományos periodikumok csupán töredékét méri és értékeli. A vele összefüggésben álló H-index értékelésénél sem hagyhatjuk figyelmen kívül ezt a tényezőt.

Az Eigen-faktor, ez az alig két éve használt mutatószám nem csupán azért vált máris közkedveltté, mert konkrét számértéket rendel minden egyes folyóirathoz, hanem mert úgy tűnik, képes leküzdeni a fent részletezett akadályokat. Ezen mérőszám meghatározását a tudományos közlemény megírásához felhasznált források száma befolyásolja, de ez a szám nincs mesterséges korlátok közé szorítva. Kiszámítása a talán legismertebb internetes keresőmotor, a Google működési elvéhez hasonló. Ahogy a Google rangsorolja az interneten fellelhető honlapokat egy-egy információ keresése során (PageRank) [8], úgy befolyásolja a folyóirat Eigen-faktorát nem csupán a meghivatkozott periodika mennyisége, de az összes olyan folyóirat, amelyek egy-egy cikk megírása közben a kutató látószögébe került.

Az elektronikus információ térhódítása mind a kutatómunka, mind a gyógyítás eddig bevált szokásait újrastruktúrálta. Amíg pár évtizeddel ezelőtt a tudományos kutatásban résztvevők viszonylag nagy százaléka a nyomtatott források használatát preferálta, napjainkra a kutatómunkát elsősorban az internet adta lehetőségek segítik. Az internet, vagyis a világon fellelhető számítógépes rendszerek összefüggő TCP/IP alapú hálózata, bárki számára hozzáférhető idő és földrajzi korlátok nélkül. Más információ-közvetítőkkel ellentétben, használói dönthetnek arról, hogy mikor milyen híranyagot, közleményt szeretnének segítségével igénybe venni. 2005-ben a rajta keresztül elérhető oldalak számát 11,5 billióra becsülték és azt feltételezték, hogy ez a szám hetente 8%-kal növekedik [9]. A Googlehoz hasonló keresőrendszerek, vagy keresőmotorok olyan szoftverek, amelyek a világháló ezen elektronikus oldalai között segítenek eligazodni. Az internetes technológia gyors fejlődésével az egészségügyi kutatások legfrissebb hírei a betegekhez is ugyanolyan hamar eljuthatnak, sőt az egészségügyi szolgáltatások díjának emelkedésével azt egyre szívesebben veszik igénybe [10]. Egy 2007 áprilisában történt felmérés szerint az egyik legkedveltebb keresőmotor, amelyen keresztül a betegek a legtöbb egészségüggyel kapcsolatos információhoz jutottak, a Google [11,12], ámbár azt is meg kell jegyeznünk, hogy az így megtalált információ minősége, tudományos volta sajnos sok kívánnivalót hagy maga után [13].

A Google az US 6285999-es számú szabadalommal védett algoritmus, a PageRank [14], segítségével rangsorolja és jeleníti meg az általa fellelt weboldalakat. Alapötlete szerint a weboldalakról létrehozóik az általuk legfontosabbnak tartott weboldalakra linkelnek. Ez a folyamat számértékkel is kifejezhető. A kiindulásként használt weboldal egy egységnyi értéket kap. Ez az egységnyi érték megoszlik egyenlő arányban azok között az oldalak között, amikre hivatkozik és tovább módosul a más oldalak felől érkező ráhivatkozások alapján. Ha a hivatkozásokat nyilakkal ábrázolnánk, a weboldalakból kiinduló és rájuk irányuló vektorok bonyolult hálózatát kapnánk.

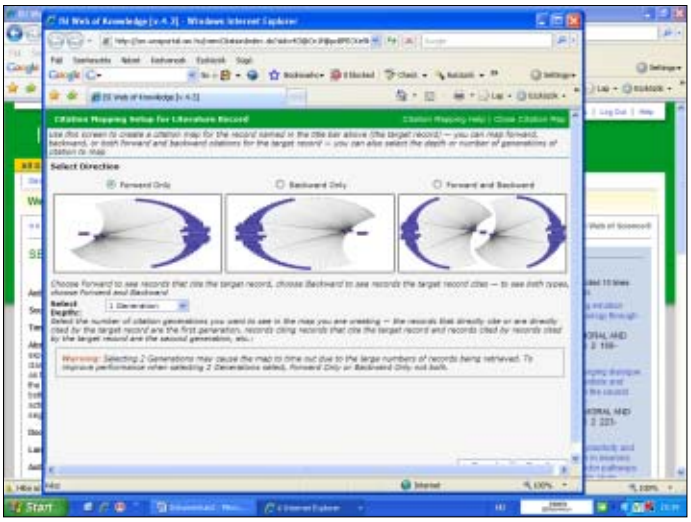

Bármely diszciplína szakirodalma éppen ilyen hálózatot alkotna, ha a megírásuk során felhasznált irodalmat és a rájuk történt hivatkozásokat leképeznénk.

Az ezen megfigyelésen alapuló teóriáját, az ebből kiinduló egy-egy folyóirat értékelésére szolgáló mérőszám kiszámításának módját és az így nyert rangsorolási lehetőséget adta közre *Carl Bergstrom* 2007-ben a College & Research Libraries News című folyóiratban [15]. Amíg a Google az interneten található megszámlálhatatlan mennyiségű weboldal közt keres kapcsolatokat, *Bergstrom és munkatársai* a JCR által felsorolt csaknem 8000 periodikumból indultak ki és jutottak el ahhoz a több százezerre tehető forráshoz, amiből értékszámaikat nyerték. Céljuk volt az is, hogy megállapítsák, melyek a legnagyobb befolyással bíró folyóiratok. Véleményük szerint azokat a kiadványokat illeti meg ez a jelző, amelyeket a leggyakrabban idéznek. A már említett hivatkozás-hálózatból konkrét mérőszám – az Eigen-faktor – állapítható meg, amely alkalmas a folyóiratok sorrendbe állítására. Kiszámítása bonyolult algoritmusok sorozata, egy egzakt matematikai képlettel nem megadható – amint azt *Jevin West*, a fejlesztők egyike levélben válaszolta jelen cikk szerzőjének. A kalkuláció pontos részleteit a honlapról lehet megismerni.

Az Eigen-faktor azon kívül, hogy hasznos segítséget nyújt az élettudományi könyvtárak számára a folyóiratok kiválasztásában, talán a legalkalmasabb módszer az adott folyóirat tudományos irodalomra gyakorolt hatásának mérésére is.

Ki szeretnénk emelni, hogy amikor tudományos irodalomról beszélünk, akkor a világon megjelent valamennyi tudományos közleményt értjük alatta és nem csupán azt a 8000 folyóiratot, amelyet nyelvileg és földrajzilag erősen korlátozva közöl a Thomson Scientific. Az utóbbi években az Elsevier által létrehozott SCOPUS adatbázis nem titkolt célja, hogy átvegye a Thomsontól e téren a vezető szerepet [16]. Az adatbázisát azzal, hogy majdnem kétszer annyi folyóiratot figyel, mint a Thomson, - máris nagyon sokan ismerik, kedvelik, preferálják. Az Elsevier valamennyi kontinensről közel 4 000 kiadó mintegy 15 000 tudományos folyóiratát dolgozza fel 1996 óta, és ezt a kezdőidőpontot szándékában áll egyre jobban kiterjeszteni. Az adatbázisában szereplő kutatók h-indexének kiszámításához is segítséget nyújt.

Ennek ellenére azt tartjuk, hogy az Eigen-faktor azzal, hogy a megtalált hivatkozást új forrásként tekintve, az azokra történt hivatkozásokat újra forrásként kezelve és ezt a folyamatot addig ismételve, amíg csak van hivatkozás, az eddig bemutatott mód-

szerek közül a leginkább alkalmas arra, hogy igazságos és a lehető legteljesebb módon állapítson meg rangsort a világ tudományos szakirodalmában.

[1] O'Leary D.E.,: Decis.Support Syst., 2008. *45.* In Press
[2] *Marinova D., Newman P.*: Math. Comp. Sim., 2008, *78,* 283-291.
[3] *Bar-Ilan J., Levene M., Lin A.:* J. Inform., 2007, *1,* 26-34.
[4] *Schubert A.*: Hirsch-index folyóiratokra. 2006, *http://www.lib.sote.hu/files/moksz/2006/Hirsch-index%20foly%C3%B3iratokra.ppt*
[5] Delayed impact. Nat. Cell. Biol., 2005, *7,* 925.
[6] *Hirsch J.E.:* An index to quantify an induvidual's scientific research output. PNAS, 2005, *102,* 16569-16572.
[7] *Gracza T., Somoskövi I.*: Impakt faktor és/vagy Hirsch-index? Orv. Hetil., 2007, *148,* 849-852.
[8] *Chen P., Xie H., Maslov S., és mtsai.*: J. Inform., 2007, *1*, 8-15.
[9] *Yi-Wen T., Meilun S., Chin-Chung T.*: Eighth graders' web searching strategies and outcomes: The role of task types, web experiences and epistemological beliefs. Comput. & Educ., 2008, *51,* 1142–1153.
[10] *Schepis Ty. S., Douglas B. M., Robert F. F.:* J. Adolesc. Health, 2008, *42*, 458-465.
[11] *Anjali J. K., Yvonne W. C., Allison S. B., és mtsail.:* Google obstetrics: who is educating our patients? Am J. Obst. Gyn., 2008, *198,* 682.
[12] *Bergman J., Konijeti R., Lerman S. E.:* J. Urol., 2007, *177,* 1138-1142.
[13] *Senthil N. S., Vijayaraj R., Priyanka P. és mtsai.:* ., Arthroscopy, 2007, *23,* 509-512.
[14] *Lin Y., Shi X., Wei Y.*: . J. Comput. Appl. Math., 2008, *In Press.*
[15] *Bergstrom C.:* Eigenfactor: Measuring the value and prestige of scholarly journals. C&RL News, 2007, *68,* 1-4.
[16] *Zhao D., Strotmann A.*: J. Inform., 2008, *2,* In Press.

Gracza Tünde

PTE

Közalkalmazotti Tanácsválasztás

– végeredmény –

2008. szeptember 23-24.

Illés József, műszaki ellenőr, Műszaki Igazgatóság
Dr. Veszprémi Béla, egyetemi docens, Szülészeti Klinika
Ribarics Ildikó, klinikavezető asszisztens, Radiológia Klinika
Ligeti Ferencné, óvónő, PTE llyés Gyula Főiskolai Kar
Borsányi Lászlóné, intézetvezető főnővér, Fül-Orr-Gége Klinikai
Bertáné Németh Ágnes, könyvtáros, PTE könyvtárak
Meiszter Péterné, intézetvezető főnővér, Urológia Klinika
Dr. Weninger Csaba, egyetemi adjunktus, Radiológiai Klinika
Kneif Józsefné, vezető laboratóriumi analitikus, Pathológiai Intézet
Dr. Villányi Kinga, egyetemi adjunktus, Urológiai Klinika
Dr. Várnagy Péter, Egyetemi docens, PTE Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar
Kisfalusi Etelka, gazdasági ügyintéző, PTE Gazdasági Főigazgatóság
Gráf Ferenc, gazdasági vezető, PTE Egészségtudományi Kar, Pécsi Képzési Központ

Tisztelt Olvasók!

Szeretném szíves figyelmükbe ajánlani két hasznos és érdekes honlap címét az Interneten:

http://jelesnapok.oszk.hu/prod/nyito
http://www.physics.hu/historia/

Hazánk történetének jeles napjaiba nyerhetünk betekintést, kiváló történelmi személyiségekkel, történeti tényekkel, a História-Tudósnaptár tartalmából pedig, tudósok életével, munkásságával ismerkedhetünk meg.

Kiss Tamás könyvtáros

Egészségpszichológiai konzultáció
Health Psychology Counselling
Gesundheitspsychologische Konsultation

Az **egészségpszichológiai konzultációs szolgálat** az ÁOK magyar, angol, és német programjain tanuló orvostanhallgatók számára kínál pszichológiai segítséget a tanulással és a mindennapi élettel kapcsolatos problémák megoldásához.

Tájékoztatás az egészségpszichológiai konzultációról: www.aok.pte.hu/pszikon
e-mail: pszi.kon@aok.pte.hu

Kapcsolatfelvétel és időpont egyeztetése: e-mailben.
Személyesen (időpont egyeztetése nélkül): szerdánként 13-15 óra között,
Magatartástudományi Intézet, 20-as szoba.

Univpecs, 2008. szeptember 22.

Elkezdődött

Az igazi őszre kísértetiesen hasonlító esős, szeles, hűvös időben gyülekeztek az egyetemi polgárok szeptember 17-én a Dr. Romhányi György Aulában. Az ünnepélyes évnyitó (hivatalos formula szerint a Tanévnyitó Ünnepi Nyilvános Szenátusi Ülés) alkalmából elegánsan felöltözött tanárok, gólyák és segítők hada lepte el a Szigeti úti épületrészt.

NÉMETH Boglárka írása

A sok gólyabált, orvosbált, konferenciát megélt nagyterem számára nem jelenthetett nagyobb megrázkódtatást az ünnepi alkalom, de egyetemistaként megható volt érezni, ahogy visszaleng az ember lelkében a sok-sok évvel korábbi tanévnyitók képe. Amikor még általános iskolás kisdiákként, párosával sorba rendeződve, a sorban sugdolózva, lökdösődve hallgattuk az ünnepélyt nyitó Himnuszt és az azt záró Szózatot. S meghallgattuk most is, felnőtt fejjel, már jobban átérezve, hogy mitől is lesz több és szebb az ünnepi alkalom e zenéket hallva. S így lesz több és szebb az egyetemi esemény is attól, hogy a rektori jogar jelző koppanásaira vonul be dr. *Gábriel Róbert* rektor és egyetemünk dékáni vezetése méltóságteljesen. Az ünnepség fényét ezúttal az is emelte, hogy a tanévnyitót megtisztelte jelenlétével *Sólyom László* köztársasági elnök, aki korábban egyetemünk diákja volt. Ahogy a rektor úr fogalmazott: „büszkén tartjuk számon", hogy az államfő a Pécsi Tudományegyetemen szerezte diplomáját. E szavak hallatán önkéntelenül is az jutott eszembe: vajon ül-e valaki most a gólyák sorai között, akit egyszer, évtizedekkel később hasonló szavakkal hívnak majd az ünnepi pulpitusra.

Az ünnepség nyitó mozzanatai közé tartozott a rektori beszéd. Meghallgattuk újra, sokadszor, hogy 1367-ben – az országban elsőként – alapított egyetemünk közel hat és félszáz éve működik. De vajon lehet-e ezt elégszer hallani? Hisz ennek a 641 évnyi történelemnek már mi, egyetemi polgárok is részei vagyunk, s ezt fontos hallani, tudatosítani. Mint ahogy azt is, hogy egyetemünk hallgatójának lenni továbbra is egyet jelent azzal, hogy színvonalas, jó presztízsű képzésben veszünk részt. Ezt bizonyítja már évről évre, s bizonyította idén is a sajtóban megjelenő, különböző mutatók alapján összeállított egyetemi rangsor. A nyitóbeszédet követően került sor az első éves hallgatók hagyományos fogadalomtételére. A fogadkozást követően hangzott el az augusztus 20-án kitüntetettek névsora, majd a PTE újonnan kinevezett egyetemi tanárai – *dr. Fekete Sándor, dr. Karádi Zoltán, dr. Kállai János, dr. Molnár Zsolt, dr. Simor Tamás,* valamint *dr. Hübner Mátyás* – vehették át professzori talár-

Az ünnepséget követően a dékáni vezetés gratulált az újonnan kinevezett professzoroknak. A képen (balról): dr. Miseta Attila dékánhelyettes, **dr. Fekete Sándor, dr. Karádi Zoltán,** *dr. Németh Péter dékán,* **dr. Kállai János,** *dr. Csernus Valér dékánhelyettes,* **dr. Simor Tamás.** *A képről hiányzik* **dr. Molnár Zsolt.**

Fotók: Kittkáné Bódi Katalin

jukat. Kiemelkedő ifjúságszervező tevékenységéért elismerő oklevélben részesült az egyetem tíz hallgatója: *Herczeg Barna* (ÁJK), *Szabó Ivett* (ÁOK), *Égő Áron* (BTK), *Kühn Petra* (ETK), *Balla Szabolcs* (FEEK), *Bíró Attila Sándor* (IGyFK), *Turbéki Judit* (KTK), *Horváth Gergely* (MK), *Orbán Márton* (PMMK), *Zag Gábor* (TTK). Ugyancsak elismerő oklevélben részesült *Jakabos Zsuzsanna* olimpikon, aki jelenleg a FEEK másodéves hallgatója. Vastapssal üdvözölték az egybegyűltek, mikor a rektor a 100. évébe lépett *dr. Barri Istvánné* Ilike nénit köszöntötte.

A későbbiekben köszöntötték *Bánky Józsefet* tanári pályájának 50. évfordulója alkalmából. Ezután sor került a megyei önkormányzat díjainak kiosztására is.

Az ünnepi műsor fénypontja az új rektori és dékáni láncok átadása volt. A pompás ékszereket azt teszi különlegessé, hogy alkotójuk Zsolnay porcelánt használt a díszítéshez, s az eozin drágakövekkel vetekvően csillogott az egyetemi vezetés vállain. Zárásként részletet láthattunk a JESZ: Majakovszkij misztérium című előadásából. Remélem, a jelenlevő gólyák szívéhez is eljutott az üzenet: „Az az igazi fiatal, aki minden társa nevében vallja, hogy megjavítjuk az életet!” A mostani elsősök, ha hajlanak arra, hogy tanulmányaikat a mesterképzésben folytassák, s – ami kevésbé valószínű – arra is hajlanak esetleg, hogy bokros évkezdő teendőik között időt szakítsanak a tanévnyitóra, akkor öt év múlva ott lehetnek a PTE 100. tanévének ünnepélyes megnyitóján. Én a helyükben elmennék.

Lánccá formált történelem

Az újonnan átadott rektori és dékáni láncok készítője, Nyékes Ilona aranyműves mesélt a különleges ékszerek születéséről: “Az egyetemmel való kapcsolatomnak már múltja van: korábban a rektori jogart én restauráltam, s már évek óta az emeritus gyűrűt is én készítem. A rektori és dékáni láncok tervezésénél az ékszerek konkrét vizuális megjelenítésére semmilyen megkötés nem volt, ám az egyetem instrukciói alapján azt szem előtt kellett tartanom, hogy az ékszerek egyesítsék magukban a hagyományőrzést és a jövőbe mutatást, illetve az egyetem címere és Pécs város szimbolikája jelenjen meg a terven. Ezért lett a láncok anyaga egyrészt bronz, másrészt Zsolnay porcelán. A készítés kihívást jelentett, mert az eozin nem kifejezetten ékszerdíszítésre alkalmas anyag. Emiatt tartott sokáig, közel másfél évig a tervezés és a speciális felületkezelés kifejlesztése, mivel azt szerettem volna, hogy a két anyag saját pompájában, de egymással harmóniában jelenjen meg. A végeredmény nagyon egyedi ékszer lett, s ez jól illeszkedik eddigi munkásságomba, hisz alkotásaim közös jellemzője a minél különlegesebb, minél extravagánsabb anyagok, színeffektek használata. Fontos, hogy míg korábban a láncok egyformák voltak, addig én tudatosan különbséget tettem: a rektor lánca aranyszínű, kék eozindísszel, a dékánoké pedig bronzszínű, zöld eozinnal díszítve. A láncok mindegyikére rávéstük a kar saját jelmondatát, valamint annak a dékánnak a nevét, aki jelenleg viseli. S ahogy a későbbiekben váltják egymást a karok vezetői, úgy kerül egyre több név a láncra, s ezáltal válik minden lánc az egyetem történetének hordozójává, maga is egy darab történelemmé. Remélem, generációról generációra öröklődnek majd, több száz éven át.

Berde Botond ösztöndíj

Az egyetemünk díszdoktora, Berde Botond (Basel) professzor által 1997-ben alapított, fiatal kutatók támogatási alapjának 2009. évi ösztöndíjára pályázatot hirdetünk az alábbi feltételekkel:

- Az ösztöndíj rövid (néhány hetes), továbbképző jellegű, metodikai tanulmányutat tesz lehetővé az alábbi nyugat-európai országok valamelyikébe: Ausztria, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Norvégia, Olaszország, Svájc, Svédország.
- A pályázó a pályázat benyújtásakor még nem töltötte be a 37. életévét.
- Az ösztöndíj elnyerésének feltétele a sikeres, a jövőre nézve ígéretes tudományos munkásság, amelyről beszámolók már nemzetközi folyóiratokban is megjelentek.
- A sikeres pályázó hazatérte után tevékenységéről írásban számol be.
- Kongresszuson vagy szimpóziumon való részvételre nem lehet pályázni.

Az ösztöndíj összege 5000 svájci frank, évente egy ösztöndíj adható ki. A pályázatok benyújthatók a PTE ÁOK Dékáni Hivatalába, 2009. március 2-ig.

A pályázatnak a következőket kell tartalmaznia:

- pályázati kérelem, megjelölve a fogadó intézmény címét és a fogadó fél nevét;
- a fogadókészséget igazoló levél;
- a pályázó szakmai életrajza;
- munkaterv;
- a nyelvtudás igazolása.

A pályázatokat a Berde Botond professzor egyetértésével kijelölt kuratórium bírálja el. A sikeres pályázó tanulmányútját 2009. május közepe után kezdheti meg.

Dr. Schneider Imre
emeritus professzor
a kuratórium elnöke

FOTÓKIÁLLÍTÁS

Ifj. Vadász István és *dr. Tóth Pál* eseménytörténeti fotókiállítása a Dr. Romhányi György Aula galériáján látható. A kiállítás keretében Tóth Pál bemutatja azokat a fotóit is, melyek megjelentek a Romhányi György professzort bemutató képeskönyvben. Most a bevezetővel ajánljuk a könyvet.

Tóth Pál: a Professzor – képeskönyv Dr. Romhányi Györgyről

Volt jónéhány kedves tanárom. Többnek hagyott lélek- és tudatformázó egyénisége kitörölhetetlen nyomot gimnazista, lágygyurma énemen. Többükre gondolok ezért nem múló hálával ma is. De későbbi, kevésbé képlékeny, már-már szilárdulni készülő lelkületemen a legmeghatározóbb domborulatokat-íveket-fodrokat a Mester „keze" alakította. Azé a Mesteré, aki hallgatóit szólította „mester"-nek, ha nem a nevükön éppen. Akinek sugárzó, varázsos egyénisége velem együtt sok száz tanítványa szívégen lobbantotta lángra azt a rajongást, mely haláláig lágyan, éltetően folyta körül. Akinek embersége szigorán át is sütött, égetett olyan erővel, hogy süt és éget még ma is. Akinek kedves, elfogódott mosolya feledhetetlen. Aki, ha intézetünk könyvtárában – már nyugdíjas korában – dolga akadt, bekopogott hozzám, és őszinte érdeklődéssel kérdezgetett kutatásom, sorsom, az életem felől. Négy ilyen megtisztelő alkalommal tüntetett ki, kedvesen beszélgetve szerény vendégszékemen abban a szobában, melybe saját akkori professzorom egyetlen egyszer sem tette be a lábát. Tudom, hogy pár kedves kérdés, megjegyzés mindenkinek kijárt, aki köszöntötte őt, s volt, akit előre ő köszöntött – „Mester, mi van veled?" –, mégis büszkeséggel tölt el ez a pár meghitt beszélgetés. Nem voltam munkatársa, nem volt közös tudományos érdeklődésünk, nem volt közös a szakmánk. Egy voltam tengersok hajdani tanítványa közül, egy az utolsó évfolyamból, mely őt hallgathatta. És hálás vagyok a sorsnak, hogy az lehettem!

Ma már magam is egyetemi oktató vagyok ugyanabban az alma materben, melyben márványoszlopról néz a távolba bronzba dermesztett, kedves tekintete. Majd' 30 év múltán is számtalanszor veszem észre, hogy gyakorlatok és vizsgák során hangsúlyomból, gesztusaimból, stílusomból az ő hangsúlya, az ő gesztusai, az ő kérdezve-tanító stílusa köszönt vissza. Minthogy szebbet kitalálni nem tudtam, és minthogy mélységesen egyetértek vele, az utolsó gyakorlataimon az ő szavait idézve búcsúzom el hallgatóimtól. Számomra élő ma is, és nem csak akaratlanul, de minden igyekezetemmel is próbálok lényéből értékes morzsákat átörökíteni azon hallgatók számára, akik őt már nem ismerhették. Ez a kis képeskönyv is részben ezt a célt szolgálja. Egyben tisztelgés Romhányi György, a patológus, a proszektor, de leginkább a Tanár, a Professzor, a Mester előtt, aki jövő évben lenne 100 éves.

Pécs, 2004. június 3.

Tóth Pál

43 év kedves emlékei képekben

„A fotózás egyedi látásmódra ad lehetőséget, a perc töredékében kell a lényeget, a szépséget, a fontosat, megragadni."

Ifj. Vadász István 1962-ben került a Pécsi Orvostudományi Egyetemre a *dr.Lissák Kálmán* által vezetett Élettani Intézetbe. 1970-ben a *dr. Belágyi József* által irányított Központi Laboratóriumban a fotólabor vezetőjévé nevezték ki. Itt kapcsolódott be igazán az egyetemi életbe, és a kapcsolat 43 évig tartott. Eredeti szakmáját tekintve építésztechnikus, elkötelezett érdeklődéssel a szabadkézi rajz és a művészetek iránt.

Orvoskari dolgozók számára is ismert zenei ritkaságokkal teli klasszikus lemezgyűjteménye, melyet 1954-ben kezdett el gyűjteni. A zene és a fotózás szeretetét édesapjától örökölte. Szerencsés ember, hiszen a passzióból élethivatás lett.

A napi munka részévé vált a rajz- és ábrakészítés mellett a fényképezés, a dokumentációs fényképezés.

Több kiváló tudós munkájának fontos pillanatában lehetett segítségére *(dr. L issák Kálmán, dr. Grastyán Endre, dr.Belágyi József, dr. Jobst Kázmér, dr. Németh Péter, dr. Karmos György, dr. Szabó Imre, dr. Czopf József, dr. Mózsik Gyula, dr. Losonczy Hajna, dr. Vereczkei Lajos, dr. Nagy Ibolya, dr. Varga Ferenc* – Gyógyszertan, *dr. Varga Ferenc* – gyermekgyógyász, *dr. Tigyi András, dr. Kellermayer Miklós, dr. Ludány Andrea, dr. Szelényi Zoltán, dr. Kocsis Béla, dr. Emődy Levente, dr. Szűcs György,* stb.).

A Fotó c. újságban többször jelentek meg felvételei, valamint riportképei az Orvoskari Hírmondóban. Amatőr fotósként több díjjal ismerte el a szakma igényes tevékenységét. 1995. október 20-án, még aktív dolgozóként, munkája elismeréseként megkapta a Pro Universitate kitüntetést.

Animációs filmeket is készített, főként 1973-79-ig, melyekkel több nagydíjat nyert el külföldi versenyeken, és határainkon kívül híres animációs filmesnek ismerik el. Diáival szintén több díjat nyert el.

Tóth Pál fényképei

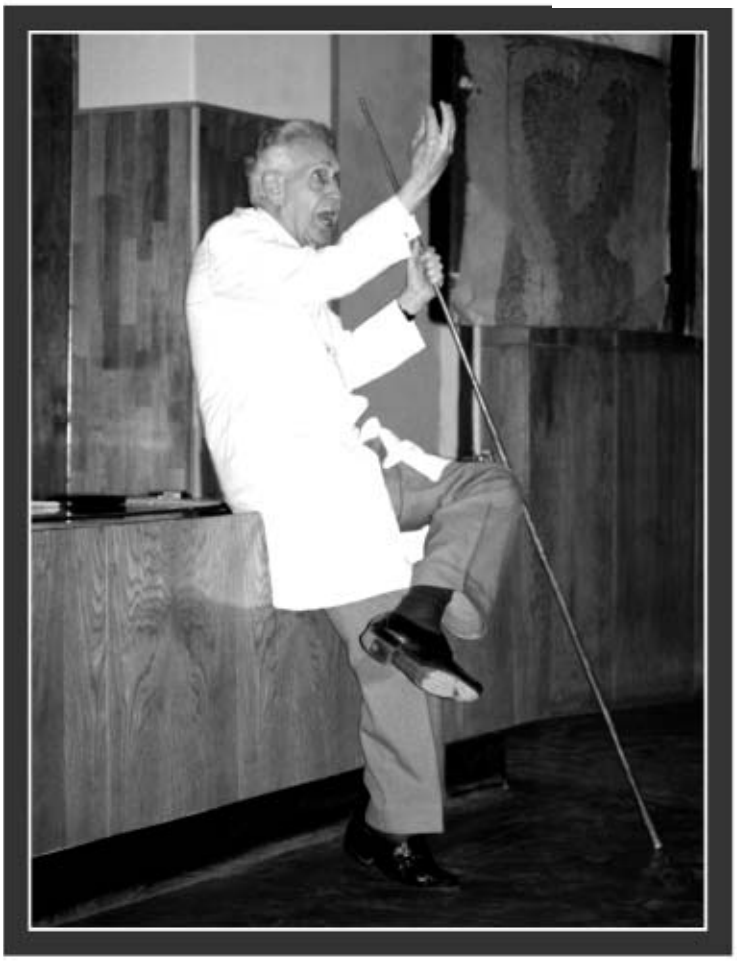

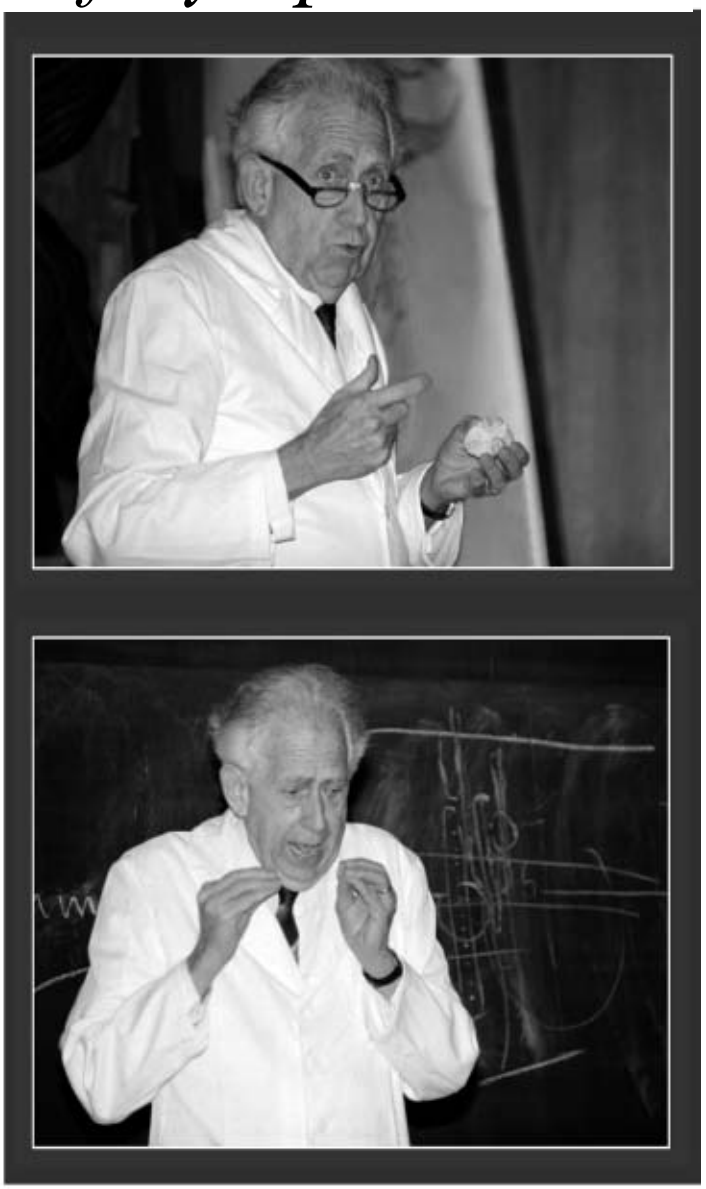

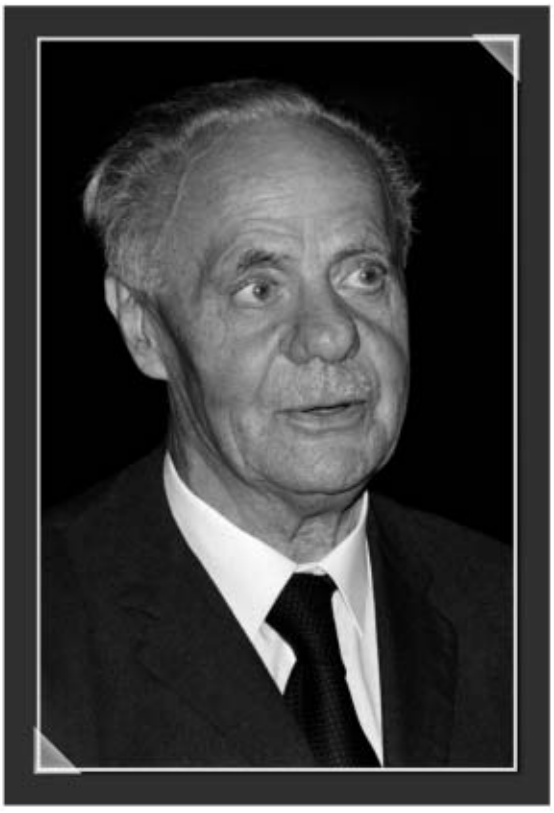

ifj. Vadász István fényképei

Egyetemi Napok – a POTE vezetősége – 1978

Dr. Lissák Kálmán (1908-1982)
egyetemi tanár, akadémikus

Dr. Grastyán Endre (1924-1988)
egyetemi tanár, akadémikus

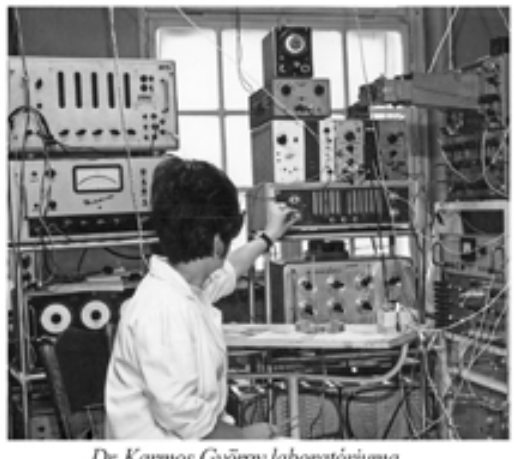

Dr. Karmos György laboratóriuma
POTE Élettani Intézet, Pécs, Rákóczi út 80. (1964)

Dr. Karmos György
emeritus professzor

Egyetemi Napok, 1980. Díszdoktoravatás
Dr. Szentágothai János székfoglaló előadása

Egyetemi Napok, 1977.
Dr. Ujj János átveszi Pro Universitate kitüntetését

Dr. Szabó Dezső egyetemi tanár
Pro Universitate kitüntetése

Egyetemi Napok, 1980. Díszdoktoravatás.
Dr. Ernst Jenő székfoglaló előadása

Dr. Melczer Miklós (1891-1985)
egyetemi tanár

Dr. Varga Ferenc egyetemi tanár
(Gyermekklinika)

Dr. Boros Béla egyetemi tanár
80 éves (Tudományos előadások)

A kifejezéspatológia kutatásának története a Pécsi Egyetem Pszichiátriai Klinikáján

Tényi Tamás dr., Fekete Sándor dr.

A kifejezéspatológiai kutatás tárgyát a pszichiátriai betegek által, betegségük különböző szakaszaiban létrehozott alkotások gyűjtése, értelmezése és a diagnosztikus és terápiás tevékenység során történő felhasználása képezi. A pszichiátriai kutatás ezen irányzata *Lombroso, Prinzhorn, Volmat* és más meghatározó klinikusok munkásságából fejlődött ki. Klinikánkon a pszichopatológiai művészet kutatása jelentős hagyományokkal rendelkezik, és ma is intenzíven kutatott területet képez. *Reuter Camillo* professzor, az akkori Ideg-Elmeklinika első igazgatója, aki 1918 és 1945 között látta el az igazgatói feladatokat, több mint 2000 rajzot gyűjtött össze és rendszerezett a két világháború közötti időszakban. A rajzok és festmények jelentős részét szkizofréniában és mániás-depresszióban szenvedő betegek alkották, ebben az időben viszonylag kevesebb organikus és pszichogén kórképben szenvedő beteg állt kezelés alatt. Reuter professzor 1874. február 11-én született Resicabányán, s 1901-ben nyert orvosdoktori oklevelet. Még ebben az évben a Pázmány Péter Egyetem elme- és idegkórtani klinikáján tanársegéddé nevezték ki, ahol *Moravcsik E. Emil* igazgatósága alatt 13 évig dolgozott. 1918. április 3-án az Erzsébet Tudományegyetem elmekór- és gyógytani tanszékére nyilvános rendes tanárrá nevezték ki, Pozsonyba. A klinikát 1924-ben helyezik át Pécsre, ahol a Városi Kórház Elmeosztályát veszi át. Az egyetem professzori kara 1925/26 és 1927/28 között, valamint az 1943/44-es évben Reuter Camillot dékánná választotta. Reuter a pszichopatológia és a klinikai pszichiátria számos területén publikált, s jól ismerte Prinzhorn és Lombroso munkáit, ami motiválta, hogy saját betegei műalkotásait összegyűjtse és katalogizálja. Nagy érdeme volt, hogy a műalkotások mellett részletes kórtörténeti leírásokat is rögzít, amelyek nagyban megkönnyítették a későbbi tudományos feldolgozást. A gyűjtemény tudományos feldolgozását az 1950-es években *Jakab Irén* adjunktus végezte el, aki 1956-ban az Akadémiai Kiadónál egy francia és német nyelven megjelent monográfiában publikálja a pécsi anyagot. A klinika igazgatója ekkor *Környey István* professzor volt. Jakab Irén Nagyváradon született, orvosi tanulmányait a kolozsvári egyetemen végezte. 1947-ben Környey Istvánnal kerül a Pécsi Tudományegyetem Ideg-Elmeklinikájára, először tanársegédi, majd adjunktusi munkakörbe. Jakab Irén tudományos munkásságát áttekintve komplex tevékenység tárul elénk. A kifejezéspatológiai kutatás mellett a neuropszichiátria, a pszichirurgia és a neuropatológia területéről közöl tanulmányokat. 1956-os monográfiája hatalmas feltűnést keltett. Fontos és érdekes megemlíteni, hogy az anyag feldolgozásában *Martyn Ferenc* festőművész is segítségére volt. Feldolgozásában a manifeszt és a látens tartalom összefüggéseinek elemzése, a kompozíció, a stílus, valamint a formai vonatkozások (színek, tér, arányok, mozgás) analízise szerepelt. A kötet az elméleti részek mellett esettanulmányok közlése mentén mutatja be a pécsi gyűjtemény legjelentősebb alkotóit. Jakab Irén 1959-ben elhagyta az országot, Svájcban, Franciaországban majd az Egyesült Államokban dolgozott, ahol jelenleg is él. Könyvének felújított kiadása magyar és angol nyelven 1998-ban jelenik meg. Jakab professzor asszony a pécsi egyetem díszdoktora, a mai napig is rendszeresen hazalátogat klinikánkra, ahol izgalmas előadások keretében ismerhetik meg az újabb generációk képviselői is. Az 1970-es évek közepétől elsősorban *Trixler Mátyás* és *Jádi Ferenc* munkássága révén válik ismételten a kifejezéspatológiai kutatás és a gyűjtés folytatása központi területté, ennek keretében Pszichorealizmus címmel egy izgalmas kiállítást nyit meg *Beke László* művészettörténész, míg *Kismányoki Károly* animációs filmet készít egy szkizofrén alkotó munkái alapján. Ez a film hitelesen érzékelteti azt a világot, amellyel betegeinket megveri és megáldja sors. Az 1970-es évektől napjainkig elsősorban a művészet terápiás felhasználása kerül az érdeklődés középpontjába, így a művészetterápia során a nehezen kapcsolatba vonható páciensekkel való kontaktusépítés kerül a kifejezéspatológiai és művészetterápiás kutatás centrumába. *Tényi Tamás* 1985-ben összegyűjtötte és „Halálra vál mind a Szépnek”* címmel egy kis kötetben publikálta a klinika betegeinek verseit és egyéb írásait; a könyv 1999-ben – Jakab Irén ajánlásával – átdolgozott formában ismét megjelent. 2003-tól klinikánk és a Művészeti Kar közösen posztgraduális művészetterápiás képzést indított, amelyben 5 féléves képzés során specializációtól függően művészetterápiából, zeneterápiából vagy mozgásterápiából nyernek oklevelet a felvett hallgatók. Ezen hallgatók lelkesedése és a betegek iránt érzett elkötelezettsége méltóan illeszkedik Reuter és Jakab professzorok korukban úttörő munkásságához és pácienseik felé forduló töretlen figyelméhez.

Irodalom

1. Tényi T. (1986): A pszichopathológiai művészet és az art-terápia fejlődésének története a Pécsi Orvostudományi Egyetem Ideg-Elmeklinikáján. A POTE Baráti Körének pályázatára készített dolgozat.
2. Tényi T. (1991) Jakab Irén pszichopathológiai művészetkutatása. Orvosi Hetilap, 132, 315- 316.
3. Tényi T. (1995): Emlékezés Reuter Camillora. Orvosi Hetilap, Horus , 136, 2063.
4. Jakab I. , Tényi T. (2000): Művészet és terápia.(interjú). Pszichoterápia 9, 456 - 460.
5. Trixler M. , Gáti Á., Tényi T. (2001): From Psychopathology of Expression to Art Therapy and Art Psychotherapy. In: Developmental Aspects of Creativity. (ed. I. Jakab) Proceedings ASPE Congress Boston 2000, 93 - 99.

* A Konszenzus (az Orvoskari Hírmondó elődje) 2000. áprilisi számát a kötet grafikáival illusztráltuk és az alábbi vers is itt jelent meg – a Szerk.

Eredet érzetét érzi énem
Mint mely meghagy mára még.
Eredet érzet, érez, énem
Mint mely ma még
Hagysz ma hűben
Ez érzőben
Vagy az álom
Úton vágyton
Se közel se távol
Mindig múltból
Nem jelen...rég

Sokat sírt a primadonna
De rövidesen elszállítják őt is
Levegőváltozásra Berlin városába

I. L.

Dr. Lénárd László akadémiai székfoglalója

Orvoskari Hírmondó, 2008. január-február

A Magyar Tudományos Akadémia 177. közgyűlésén, az elmúlt év májusában, *dr. Lénárd Lászlót,* a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Élettani Intézetének igazgató professzorát a tudós testület rendes tagjává választották. Lénárd professzor világhírű elődei, néhai *Lissák Kálmán,* illetve *Grastyán Endre* nyomdokaiba lépett ezzel, méltó utódként fémjelezve, tovább folytatva a pécsi élettani iskola nagyszerű hagyományait.
A székfoglaló előadásra – „Az éhség, szatiáció és megerősítés központi idegrendszeri mechanizmusai" címmel – az MTA budapesti, Roosevelt téri Székházának Nagytermében került sor 2008. január 15-én délután 1 órai kezdettel. Közvetlen tanítványként is jó volt látni, hogy e régi hagyományokat követő rendezvény a hazai tudományos közélet jeles eseményévé vált: közel száz meghívott és érdeklődő résztvevő hallgatta nagy élvezettel Lénárd professzor lendületes, a laikus közönség számára is érthető és érdekes előadását.

A székfoglaló végén Damjanovich Sándor, a Biológiai Osztály elnöke adta át a rendes tagságot tanúsító díszes oklevelet, s méltatásában a kutatói erények mellett külön kiemelte Lénárd László iskolamegőrző és -teremtő teljesítményét. A széles körű elismerést jól szemléltette a gratulálók hosszú sora, akik között örömmel fedezhettünk fel nemcsak pécsi és Pécsről elszármazott (mint pl. *Hámori, Halász, Székely* vagy *Tigyi* professzorok), hanem a városunkhoz, egyetemünkhöz kevésbé kötődő (mint pl. *Freund Tamás* vagy *Pálinkás József)* akadémikusokat is.

Damjanovich Sándor, a Biológiai Osztály elnöke átadja az oklevelet dr. Lénárd László akadémikusnak

A hivatalos program végeztével tartott jó hangulatú fogadáson a különbuszt megtöltő pécsi résztvevők számára is informális eszmecserékre, baráti beszélgetésekre nyílt lehetőség.

Karádi Zoltán
Fotó: Belvárácz András

A PÉCSI MŰVÉSZETEK ÉS IRODALOM HÁZA OKTÓBER VÉGI PROGRAMJA

Október 15-24.
„Játékszerek fából" – kiállítás – Játékterem
A tárlaton *Dr. Gerencsér Kinga* egyetemi docens irányításával készített munkák láthatók. A belépés ingyenes.

Október 17. péntek, 19 óra, Fülep Lajos terem
Jazznők. *A Székesfehérvári Vörösmarty Színház és az Ágens társulat produkciója*
Belépődíj**:** 1000 Ft, diákoknak, nyugdíjasoknak: 800 Ft

Október 20, hétfő, 18 óra, Breuer Marcel terem
Hazatérés. Dokumentumfilm, 2006, 88 perc
Rendezte: *Pigniczky Réka*
A vetítést követően közönségtalálkozó a rendezővel.
A belépés ingyenes

Október 24. péntek, 19 óra, Fülep Lajos terem
Ewald Brass Quintet koncert
Az ország egyik legtehetségesebb rézfúvós együttese ad koncertet október 24-én a Művészetek és Irodalom Házában.
Műsoron Bach, Grieg, Ravel, Verdi, Ewald és Bernstein művei.
Belépődíj**:** 1000 Ft, diákoknak és nyugdíjasoknak 600 Ft

Október 25. szombat, 19 óra, Fülep Lajos terem
Jim Morrison - Amerikai ima koncert
Jim Morrison és a The Doors szerzeményeit előadja a *Hobo* Blues Band. Belépő: 2000 FT

Október 26. vasárnap, *17 óra, Fülep Lajos terem*
„Minden, ami összeköt". Beszélgetés *Schweitzer József* ny. főrabbival, *Várszegi Asztrik* pannonhalmi főapáttal és *Abdul-Fattah Munif,* a Magyarországi Muszlimok Egyháza képviselőjével.
A beszélgetést vezeti: *Horányi Özséb,* a PTE professzora
A belépés ingyenes

Október 27. hétfő, 19 óra, Fülep Lajos terem
Kalimba Duó. Belépődíj: 600 Ft

Október 28-29.
II. Nemzetközi folyóirat-találkozó – Review within Review

Október 28., kedd, 10 óra: Populáris kultúra, irodalom, internet konferencia. Előadások az *Apokalipsa* (szlovénia), a *Litera* (Magyarország), a *Knjicevna Revija* (Horvátország), a *Blesok* (Macedónia) című folyóiratok, valamint a *Jelenkor* munkatársainak részvételével
Forrás: www.pmh.hu

Recenzió

Schmidt Pál – Süle Tamás: Az Irgalmasok pécsi kórházának históriája

A könyv a Pécsi Krónika sorozatban jelent meg 2007-ben, 298 oldal terjedelemben, kiadta a Házmester '98 Kft.

A könyvet két jól ismert pécsi orvos – *dr. Schmidt Pál* sebész és *dr. Süle Tamás* belgyógyász – írta, ők mindketten az Irgalmasok kórházában dolgoztak évtizedeken át.

A könyvbemutatóra 2007-ben került sor a Palatinus Szálloda nagytermében. A bemutatást a TV-ből és rádióból jól ismert *Kondor Katalin* vezette. Talán soha annyi embert nem lehetett látni ebben a teremben, mint amennyien a könyv bemutatása alkalmával voltak.

A könyv különösen érdekes, mert leírja az Irgalmas Rend születésének a történetét, valamint pécsi kórházuk históriája részeként az ott működött egyetemi II. sz. Belgyógyászati Klinika és II. sz. Sebészeti Klinika munkáját is. Az Irgalmas Rend tevékenységének középpontjában az ember testi és lelki egészségének ápolása áll, ezért Pécsett különösen kitüntetett szerzetesrend voltak. A Széchenyi tér déli oldalán áll a templomuk és a rendházuk, melyeket eredetileg 1727-31 között a kapucinusok építettek fel, de ezt a rendet 1786-ban feloszlatták. 1796-ban *Krautsack János György* tímár és molnár 25 000 forintot adományozott a Betegápoló Irgalmas Rend kórházának létesítésére. Ekkor épült meg a templom mellé a patika, a kórházi szárny pedig 1803-ra készült el. További bővítésre 1941-ben került sor, amikor is felépült az Irgalmasok utcájára néző kétemeletes épület. A könyv első részében az Irgalmas Rend születésének története (11-28 oldal) és az Irgalmasok pécsi kórházának története az államosításig (1796-1950) (31-93 oldal) kerül leírásra, élvezetes formában, nagyon sok vizuális elem felhasználásával.

A könyv következő része a II. sz. Belgyógyászati Klinika történetének leírását tartalmazza 1951-1998 között (95-162 oldal). Ez az időszak legendás belgyógyászati történetek egész sorát foglalja magába, hiszen ebben az időben a klinikának egyik legmeghatározóbb vezetője *Hámori Artur* professzor volt. Ebben az időszakban a II. sz. Belklinikán a professzor vezetése mellett nagyon sok tanítvány nőtt fel. Hámori nyugdíjba vonulása (1979) után a klinika vezetését *Burger Tibor* vette át, halála (1991) után pedig, *Nagy Judit* professzor asszony lett az igazgató. A klinika profilját Hámori professzor idejében két terület, nevezetesen a nephrológia és a gasztroenterológiai endoszkópia uralta. Nincs olyan felnőtt orvos, aki ne tartogatna magában valamilyen történetet Hámori professzor egyéniségéről, lenyűgöző előadómódszeréről. 1966-ban Hámori professzor Tokyoban tartotta meg nagyon híres előadását arról, hogy a gyomor-bélrendszeri vérzésekben szenvedő betegeket minél korábban meg kell műszeresen vizsgálni. Hámori professzor aktív munkásságára esik az az időszak is, amikor a Magyar Belgyógyász Társaság Dunántúli Szekciójának elnöke volt (1958-1981). Hámori professzor gyors észjárása, szakmai felkészültsége, különleges előadói képessége és hozzászólásai tették nagyon színessé a dunántúli belgyógyászok vándorgyűléseit.

Burger professzor idejében a haematológiai betegek ellátásával gazdagodott a klinika, míg a gasztroenterológia egy kicsit veszített a korábbi fémjelzett jellegéből. Burger professzor váratlan

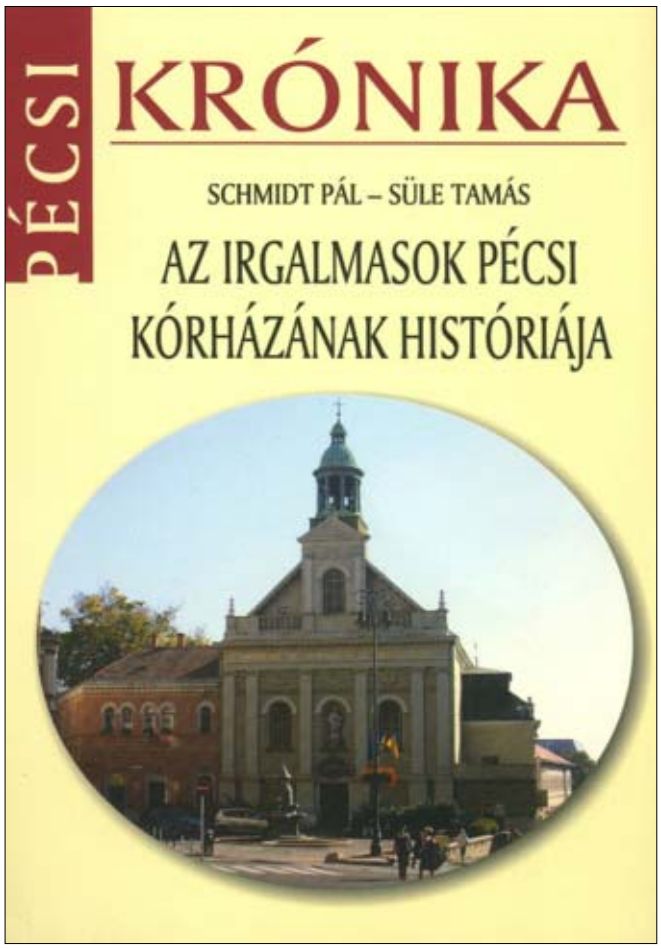

elhunyta után Nagy Judit professzor asszony vette át a vezetést. 1999-ben a II. sz. Belgyógyászati Klinika az új helyére (Pacsirta utca) költözött. Nagy Judit professzor asszony, majd az őt követő *Wittmann István* professzor méltón őrzik a klinika hagyományait (pl. könyv jelent meg a klinika 50. születésnapjára, Hámori emléktáblát helyeztek el II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum bejáratánál, évente megrendezik a Hámori Artur belgyógyászati napokat). Ez a fejezet is nagyon érdekes dokumentumokat gyűjt össze és kínál megismerésre az olvasó számára. Egyebek mellett megtudjuk azt is, hogy a II. sz. Belgyógyászati Klinikán 1951-1998 között 124 orvos, illetve diplomás dolgozott, és a klinikáról sok vezető beosztású orvos került ki.

A könyv negyedik fejezete (165-262 oldal) a II. sz. Sebészetei Klinika történetét írja le, amely nagyon szorosan összekapcsolódott a szív- és érsebészet fejlesztésével is. A klinika alapítója *Kudász József* volt, akinek a nevéhez fűződik a hazai szívsebészet megteremtése. Kudász professzort 1955-ben a Budapesti Egyetem orvostanárává nevezték ki, ezért 1956 végén *Karlinger Gy. Tihamér* akkori docenst bízták meg az intézet vezetésével, aki professzori kinevezése után 1969-ig állt a klinika élén (Karlinger professzor 1969-1979 között a Pécsi I. sz. Sebészeti Klinika igazgatója). 1969-től 23 éven át *Kiss Tibor* egyetemi tanár volt az igazgató. 1992-től *Schmidt Pál* a klinika docense vette át a tanári széket, majd 1993 őszétől 3 éven át *Korompai Ferenc* egyetemi tanár, 1997-1999-ig pedig *Papp Lajos* egyetemi tanár állt az Intézet élén. 1999 augusztusában a II. sz. Sebészeti Klinika története véget ért. A II. sz. Sebészeti Klinikán dolgozó vezető sebészek kitűnő szakmai profilokat hoztak létre és nagyon sokszor írtak a sebészet területén orvos történelmet (szívsebészet, érsebészet, csontsebészet, laparaszkópiás műtétek meghonosítása). A klinika vezetőinek habitusa különböző: míg Karlinger professzor a sebészeti műtéttanon eltöltött évek alatt kitű-

nő preparatív technikákat és mérhetetlen pontos anatómiai ismereteket sajátított el, addig Kiss Tibor professzor hihetetlenül energikus vezetője volt az intéztetnek. A klinika utolsó két igazgatója, Korompai Ferenc és Papp Lajos professzorok pedig kimondottan a szívsebészetet preferálták, hiszen mindketten szívsebészek voltak. A II. sz. Sebészeti Klinikán dolgozó kollegákból számos szakember vált intézet, vagy klinika vezetőjévé. Ez a fejezet is igen jól dokumentált.

A sebészek és a belgyógyászok ágy melletti konziliumai legendás hírűek voltak. Ezek az alkalmak igazi lehetőséget kínáltak a klinikákon dolgozó fiatalabb kollegák szakmai ismereteinek növelésére és az orvosi gondolkodás megtanulására.

A könyv végén megtalálhatóak a felhasznált irodalmi források és egy nagyon precíz névmutató is.

A munka tehát az Irgalmasok kórházának a históriáját tartalmazza, amelynek fontos része az itt működött II. sz. Belgyógyászati Klinika és a II. sz. Sebészeti Klinika története. A könyv egyrészt Irgalmas rendi krónika, másrészt pedig orvostörténeti dokumentum és forrás is. A kötet stílusa rendkívül olvasmányos és élvezetes. Elolvasása után jól látható, hogy annak írói jól ismerték a két klinika történetének a legapróbb részleteit is. Ajánlott ez a forrásmunka nem csak minden orvos, hanem minden olyan, nem orvos végzettségű számára is, aki az Irgalmas renddel kapcsolatban volt. De érdekes és tanulságos lehet a könyv a két klinikán valaha bent fekvő betegek számára is.

Végezetül szabadjon néhány személyes vonatkozást említenem. 1966-ban Hámori professzorral együtt vettem részt a Tokyóban megrendezett Gasztroenterológiai Világkongresszuson, ahol az emlékezetes, fentebb már említett előadása elhangzott. Nekem adódott az a megtiszteltetés (mint a kongresszuson hivatalosan részt vevő magyar delegáció legfiatalabb tagjának), hogy Hámori professzort kísérjem. Majd egy hónapot tölthettem vele és bőségesen alkalmam volt gondolkodását, személyiségét megismerni. 1969-től pedig Pécsett dolgozom, ezért sok ismerettel rendelkezem e könyv szereplőiről. Személyes szakmai, orvosi és emberi kapcsolatban álltam a klinikák vezetőivel (különösen Hámori Artur belgyógyász és Karlinger Gy. Tihamér sebész professzorral, akikkel sok-sok órát beszélhettem már érett belgyógyászként) és orvosaival, így a könyv olvasása közben bennem is felelevenedtek e kórháztörténet részletei is.

Dr. Mózsik Gyula

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa

Intézet, illetve klinika igazgatók

1.	Dr. Barthó Loránd, egyetemi tanár	Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet
2.	Dr. Battyáni István, egyetemi docens	Radiológiai Klinika
3.	Dr. Battyáni Zita, egyetemi docens	Bőr-Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika
4.	Dr. Bíró Zsolt, egyetemi docens	Szemészeti Klinika
5.	Dr. Bódis József, egyetemi tanár	Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika
6.	Dr. Bogár Lajos, egyetemi tanár	Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet
7.	Dr. Botz Lajos, egyetemi tanár	Gyógyszerészeti Intézet
8.	Dr. Czirják László, egyetemi tanár	Immunológiai és Reumatológiai Klinika
9.	Dr. Csernus Valér, egyetemi tanár	Anatómiai Intézet
10.	Dr. Dévay Attila, egyetemi docens	Gyógyszertechnológiai Intézet
11.	Dr. Dóczi Tamás, egyetemi tanár	Idegsebészeti Klinika
12.	Dr. Ember István, egyetemi tanár	Orvosi Népegészségtani Intézet
13.	Dr. Farkas László, egyetemi tanár	Urológiai Klinika
14.	Dr. Fekete Sándor, egyetemi tanár	Pszichológiai és Pszichoterápiás Klinika
15.	Dr. Horváth Örs Péter, egyetemi tanár	Sebészeti Klinika
16.	Dr. Huszár András, egyetemi docens	Igazságügyi Orvostani Intézet
17.	Dr. Illés Tamás, egyetemi tanár	Orthopédiai Klinika
18.	Dr. Kállai János, egyetemi tanár	Magatartástudományi Intézet
19.	Dr. Kálai Tamás, egyetemi docens	Szerves- és Gyógyszerkémiai Intézet
20.	Dr. Kilár Ferenc, egyetemi tanár	Bioanalitikai Intézet
21.	Dr. Kollár Lajos, egyetemi tanár	Sebészeti Tanszék
22.	Dr. Koller Ákos, egyetemi tanár	Kórélettani és Gerontológiai Intézet
23.	Dr. Komoly Sámuel, egyetemi tanár	Neurológiai Klinika
24.	Dr. Kovács L. Gábor, egyetemi tanár	Laboratóriumi Medicina Intézet
25.	Dr. Lénárd László, egyetemi tanár	Élettani Intézet
26.	Dr. Mangel László, egyetemi docens	Onkotherápiás Intézet
27.	Dr. Melegh Béla, egyetemi tanár	Orvosi Genetika és Gyermekfejlődéstani Intézet
28.	Dr. Molnár Dénes, egyetemi tanár	Gyermekgyógyászati Klinika
29.	Dr. Molnár Péter, egyetemi tanár	Farmakognóziai Tanszék
30.	Dr. Nagy Lajos, egyetemi tanár	Családorvostani Intézet és III. sz. Belgyógyászati Kl.
31.	Dr. Németh Péter, egyetemi tanár	Immunológiai és Biotechnológiai Intézet
32.	Dr. Nyitrai Miklós, egyetemi docens	Biofizikai Intézet

33. Dr. Pajor László, egyetemi tanár	Pathológiai Intézet
34. Dr. Perjési Pál, egyetemi docens	Gyógyszerészi Kémiai Intézet
35. Dr. Pytel József, egyetemi tanár	Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyak Sebészeti Klinika
36. Dr. Rébék Nagy Gábor, egyetemi docens	Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet
37. Dr. Seress László, egyetemi tanár	Központi Elektronmikroszkópos Laboratórium
38. Dr. Sümegi Balázs, egyetemi tanár	Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet
39. Dr. Szabados Sándor, egyetemi docens	Szívgyógyászati Klinika
40. Dr. Szabó Gyula, egyetemi tanár	Fogászati és Szájsebészeti Klinika
41. Dr. Szeberényi József, egyetemi tanár	Orvosi Biológiai Intézet
42. Dr. Szekeres Júlia, egyetemi tanár	Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet
43. Dr. Ternák Gábor, egyetemi tanár	Katona és Katasztrófa Orvostani Intézet
44. Téczely Tamás, igazgató	Testnevelési Sportközpont
45. Dr. Tóth Kálmán, egyetemi tanár	I. sz. Belgyógyászati Klinika
46. Dr. Vámhidy László, klinikai főorvos	Balesetsebészeti és Kézsebészeti Klinika
47. Dr. Wéber György, egyetemi tanár	Sebészeti Oktató és Kutató Intézet
48. Dr. Wittmann István, egyetemi tanár	II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum
49. Dr. Zámbó Katalin, egyetemi tanár	Nukleáris Medicina Intézet

Oktatók

50. Dr. Adamovich Károly, egyetemi docens	Gyermekgyógyászati Klinika
51. Dr. Balogh Péter, egyetemi docens	Immunológiai és Biotechnológiai Intézet
52. Dr. Bálint András, klinikai orvos	Onkoterápiás Intézet
53. Dr. Bors László, egyetemi adjunktus	Neurológiai Klinika
54. Dr. Bukovecz Tibor, egyetemi tanársegéd	Balesetsebészeti és Kézsebészeti Klinika
55. Dr. Büki András, egyetemi docens	Idegsebészeti Klinika
56. Dr. Csontos Csaba, egyetemi adjunktus	Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet
57. Dr. Drozgyik István, klinikai főorvos	Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika
58. Dr. Füzesi Zsuzsanna, egyetemi docens	Magatartástudományi Intézet
59. ifj. Dr. Gallyas Ferenc, egyetemi docens	Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet
60. Dr. Gazsó Imre, egyetemi adjunktus	Ortopédiai Klinika
61. Dr. Gerlinger Imre, egyetemi docens	Fül-Orr-Gégeklinika
62. Dr. Gregus Zoltán, egyetemi tanár	Farmakológiai és Farmakoterápiai Int.
63. Dr. Hadzsiev Kinga, egyetemi adjunktus	Orvosi Genetikai és Gyermekfejlődéstani Intézet
64. Dr. Horváth Judit, egyetemi docens	Anatómiai Intézet
65. Dr. Horváth Zoltánné dr.Szabó Ilona kl. főorvos	Szemészeti Klinika
66. Dr. Illényi László, egyetemi docens	Sebészeti Klinika
67. Dr. Kereskai László, klinikai főorvos	Pathológiai Intézet
68. Dr. Kiss István, egyetemi docens	Orvosi Népegészségtani Intézet
69. Dr. Környei József, egyetemi docens	Élettani Intézet
70. Dr. Liszt Ferenc, egyetemi docens	Laboratóriumi Medicina Intézet
71. Dr. Lantos János, egyetemi docens	Sebészeti Oktató és Kutató Intézet
72. Dr. Lőrinczy Dénes, egyetemi tanár	Biofizikai Intézet
73. Dr. Mayer Klára, egyetemi docens	Gyógyszertechn. és Biofarmáciai Intézet
74. Dr. Marada Gyula, egyetemi tanársegéd	Fogászati és Szájsebészeti Klinika
75. Dr. Mezősi Emese, egyetemi docens	I. sz. Belgyógyászati Klinika
76. Dr. Miseta Attila, egyetemi tanár	Laboratóriumi Medicina Intézet
77. Dr. Pintér István, egyetemi tanársegéd	II. sz. Belgyógyógyászati Klin. és Nephrológiai Centrum
78. Dr. Radnai Béla, egyetemi adjunktus	Családorvostani Intézet és III. sz. Belgyógyászati Kl.
79. ifj. Dr. Sétáló György, egyetemi docens	Orvosi Biológiai Intézet
80. Dr. Szántó Árpád, egyetemi adjunktus	Urológiai Klinika
81. Dr. Szokodi István, egyetemi docens	Szívgyógyászati Klinika
82. Dr. Tényi Tamás, egyetemi docens	Pszichológiai és Pszichoterápiás Klinika
83. Dr. Tigyi Zoltán, egyetemi adjunktus	Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet
84. Dr. Weninger Csaba, egyetemi adjunktus	Radiológiai Klinika

Nem oktató alkalmazottak:

85. Csanádi Erika, int. vez. főnővér	Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika
86. Kovács Jánosné, közeg.és járványügyi felügyelő	Kórházhigiénés Szolgálat

87.	Lóth Erika, intézetvezető főnővér	Szívgyógyászati Klinika
88.	Meiszter Péterné, intézetvezető főnővér	Urológiai Klinika
89.	Ribarics Ildikó, int. vez. főnővér	Radiológiai Klinika
90.	Szabóné Dr. Schirm Szilvia, szakgyógyszerész	Egyetemi Gyógyszertár
91.	Tarjányi Lászlóné, int.vezető főnővér	I.sz. Belgyógyászati Klinika
92.	Illés József, SzB titkár	Gazdasági Főigazgatóság

Hallgatók

93.	Dani Timea Anita	
94.	Horváth Andrea	
95.	Ernyey Balázs	
96.	Kiss Péter	
97.	Németh Zsuzsanna	
98.	Fazekas Ádám	
99.	Olasz Ákos	
100.	Tótsimon Kinga	
101.	Schuszter József	
102.	Földes Krisztina	
103.	Kúthy Luca	
104.	Falusi Fruzsina	
105.	Balázs András	
106.	Tancsik Tamás	
107.	Sarlós Donát Péter	
108.	Németh Zsolt Ferenc	
109.	Hanzel Renáta	
110.	Jakab Orsolya	
111.	Sárkány Ágnes	
112.	Balasa Tibor	
113.	Kellermayer Zoltán	
114.	Burián András	
115.	Kováts Dávid	
116.	Takács Ágnes	
117.	Szabó Ivett	
118.	Váncsodi József	
119.	Sarnyai Ákos	HÖK
120.	Dr. Cseh Judit	PhD hallgató

Tanácskozási joggal meghívott

121.	Babarci Lászlóné, tördelőszerkesztő	Sajtóiroda
122.	Dr. Gábriel Róbert, rektor	PTE Rektori Hivatal
123.	Imhof Gábor, gazdasági főigazgató	Gazdasági és Műszaki Főigazg.
124.	Kovácsné Kelemen Judit, igazgató	Ápolási Igazgatóság
125.	Porvay Péter, gazdasági igazgató	Gazdasági Hivatal
126.	Dr. Saághy Andrea, mb. osztályvezető	HEGO
127.	Dr. Urbán Katalin, jogász	PTE Rektori Hivatal
128.	Zemplényi Antal, gazdasági igazgató	Klinikai Központ

Meghívott

129.	Dr. Benke József, egyetemi docens	Múzeum
130.	Dr. Ertl Tibor, egyetemi tanár, igazgató	Szak- és Továbbképző Központ
131.	Gracza Tünde, könyvtárigazgató	Könyvtár
132.	Dr. Pintér Éva, hivatalvezető	Dékáni Hivatal
133.	Dr. Rauth Erika, főorvos	Kórházhigiénés Szolgálat
134.	Kittkáné Bódi Katalin , csoportvezető	Technikai Csoport

ARADI VÉRTANÚK NAPJA

Forrás: http://mek.oszk.hu/03700/03749
Eredeti kiadvány: Aradi vértanúink. [összeáll. Réthy Endre és Takács László]. Budapest : Tankönyvkiadó, 1988.
ISBN 963 18 1646 X

ARADI VÉRTANÚINK

Összeállította RÉTHY ENDRE és TAKÁCS LÁSZLÓ
Rajzolta és a képeket válogatta TAKÁCS LÁSZLÓ

1849. október 6-án, szándékosan a bécsi forradalom és Latour halálának első évfordulóján, Aradon kivégeztek 13 honvédtisztet.

Négyüket a 25. császári és királyi gyalogezred 2. zászlóaljából alakított kivégzőosztag lőtte agyon (az osztagban büntetésből besorozott bécsi forradalmár ifjak is voltak), kilenc honvédtiszttel Franz Bott, a brnói hóhér végzett a bitón.

Magyarország és Erdély teljhatalommal felruházott ura, Haynau táborszernagy 14 tagú haditörvényszéke - tanúk meghallgatása, védők részvétele nélkül, két tárgyalás után– olyan honvédtiszteket ítélt halálra, akik a szabadságharc kitörése előtt a császári és királyi seregben tényleges tisztként szolgáltak és a szabadságharc alatt tábornoki rangot értek el, vagy önálló seregtestet vezettek.

E katonák sokban különböztek; néhányan forradalmárnak vallották magukat, mások csak esküjükhöz kívántak hűek maradni; a magyarokon kívül volt közöttük német, osztrák, horvát és szerb; kisnemes, polgár és főnemes; dúsgazdag és vagyontalan; voltak közöttük barátok és ellenfelek, de egyben azonosak voltak: hősiesen harcoltak a magyar szabadságért, nemzeti függetlenségünkért, s ezért életüket áldozták.

Amikor az évfordulón rájuk gondolunk, az emlékezés szép percei nem felhőtlenek: zavartan és kényszeredetten döbbenünk rá, hogy a 13 hőst legtöbben nem tudjuk felsorolni, eljutunk háromnégy névig, Damjanich János, Nagysándor József, Vécsey Károly, Knézić Károly nevére még emlékezünk, s azután megtorpanunk, elbizonytalanodunk, szégyenkezünk. Ez a füzet ezért készült.

Nem kívántuk feleleveníteni e derék, tisztességes katonák teljes életútját, bemutatni emberi erényeiket és gyengeségeiket, hadi tetteik, győzelmeik és vereségeik teljes lajstromát. Csak egyet akartunk: felidézni a legendás 13 vértanú nevét, felvillantani a nevek mögött rejlő embereket, s egy-egy mozzanat feleleventésével átélhetővé tenni tragikus sorsukat, hősi halálukat.

AULICH LAJOS

honvéd tábornok

Pozsonyban született 1793-ban, német polgári családból, édesapja vendéglős volt. 1812-ben lépett be a császári és királyi hadseregbe, részt vett a napóleoni háborúban.

1848-ban, mikor átlép a honvédségbe, és esküt tesz a magyar alkotmányra, alezredesi rangban szolgál. Először a délvidéken, a Magyarország ellen fellázadt szerbekkel küzd, majd ezredesi rangban a feldunai hadtest egy hadosztályát vezeti. Rendkívüli haditettet hajt végre, amikor fenyegetett csapatait Körmöcbányáról Besztercebánya felé vezetve, egy elhagyott és beomlott bányaalagutat járhatóvá tesz, és így menekíti ki hadosztályát az ellenség szorításából.

A kápolnai csata előtt lesz tábornok, a 2. hadtest parancsnoka. Az isaszegi győzelem csapatai eredményes közbelépésének köszönhető. Windisch-Grätz elvonulását követően bevonul Pestre, és kitünteti magát Buda ostromában is. Betegszabadság után, 1849. július 14-től a kormány tagja, ő az utolsó hadügyminiszter.

Két mondat július 22-i hadparancsából:

„Harczunk, mellyel Európa két elbízott hatalmassága ellen vezetünk, nem a nemzetiség, hanem a közszabadság harcza az absolutismus ellen. Győzelmeink elődiadalai a világszabadságnak."

Világosnál esik fogságba, 1849. október 6-án hetediknek hal hősi halált a bitón. Maradványait az 1932 májusi aradi árvíz idején találták meg, hamvai 1974 óta a vértanúk emlékoszlopa alatti kriptában nyugszanak.

A szabadságharc e kitűnően képzett, rendkívül vonzó személyiségű katonája, akit még Ernst törzshadbíró is „kiváló embernek" nevezett, nyugalmát a kivégzése előtti éjszakán sem vesztette el. Horatius verseit olvasgatva várta a halált.

DAMJANICH JÁNOS

honvéd tábornok

A Temes megyei Stazán született 1804-ben, szerb katonacsaládból.

1820-tól katona Temesváron, már százados, amikor 1848 áprilisában szóváltásba keveredik a magyarokat és Kossuthot szidalmazó Haynau altábornaggyal. Ezért Olaszországba vezénylik, de sikerül visszakérnie magát Magyarországra, és a honvédsereg szervezésekor már őrnagyi rangban részt vesz a főként erdélyi ifjakból álló szegedi 3. honvédzászlóalj kiképzésében.

Kiváló parancsnok, katonái rajonganak érte, zászlóalja– a „veressipkások"– a szabadságharc egyik legkitűnőbb alakulata. Kiemelkedő tulajdonságainak köszönhetően Damjanich gyorsan halad a katonai ranglétrán, már 1848 decemberében tábornok, 1849 márciusától a 3. hadtestet vezeti. Harcol a szerbekkel, első nagyobb győzelmét a császári csapatok ellen Szolnoknál vívja ki, de diadalt arat Hatvannál, Isaszegnél, Vácnál, Nagysallónál is. 1849 áprilisában, Komáromban, kocsija kipróbálása közben lábát töri, ezért a további harcokban nem vehet részt. Júliusban az aradi vár parancsnokává nevezik ki.

A szabadságharc bukásakor a várat az oroszoknak adja át, akik– annak ellenére, hogy Buturlin tábornok becsületszavával garantálja az őrség szabad elvonulását– kiszolgáltatják az osztrákoknak.

1849. október 6-án nyolcadikként halt– törött lába és magas termete miatt– rettenetes kínhalált az akasztófán. Teteme 125 évig

felesége rokona, Csernovics Péter temesi főispán mácsai kastélyának parkjában pihent, 1974 óta az emlékoszlop kriptájában nyugszik.

Már csak ketten maradtak Vécseyvel, amikor a pribékek hozzá léptek: „Azt gondoltam, én leszek az utolsó, mert a csatában mindig első voltam”– mondta. „Szegény Emíliám! Éljen a haza!”– ezek voltak utolsó szavai.

DESSEWFFY ARISZTID
honvéd tábornok

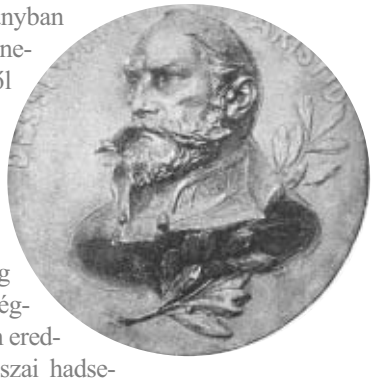

Az Abaúj megyei Csákányban született 1802-ben, magyar nemesi családból. 1819-től 1839-ig az 5., Radetzky huszárezredben szolgált, majd kapitányi rangban nyugdíjba vonult.

A szabadságharc kitörésekor a sárosi nemzetőrség őrnagya, később a honvédséghez lép át. A téli hadjáratban eredményesen harcol a felső-tiszai hadseregben, a tavaszi hadjárat alatt az I. hadtest hadosztályparancsnoka. 1849. június 1-jén nevezik ki tábornokká, a 9. hadtest parancsnoka. Meghatározó szerepet játszik a turai lovascsatában. Személyes bátorsága kiemelkedő: „Nekem a halál semmi”– volt a szavajárása.

A szabadságharc bukása után csapataival együtt Törökországba akar menekülni, de Liechtenstein osztrák altábornagy rábeszélésére megadja magát. Döntését befolyásolja, hogy ifjú házas, július 5-én volt az esküvője. A fegyvert augusztus 19-én Karánsebesnél, a császári hadsereg előtt teszi le.

Haynau „betartja” Liechtensteinnek tett ígéretét: Dessewffy Arisztidet kötél általi halálra ítélik, de „kegyelemből” 1849. október 6-án reggel 6 órakor „lőpor és golyó” általi halállal hal. 1850 tavaszán maradványait unokatestvérei ládában, kettéfűrészelve csempészték a margonyai Dessewffy-birtokra, jelenleg is ott– mai nevén Marhaòban– van a sírja.

„Csoda, hogy minden magyart ki nem irtottak a Habsburgok háromszáz év óta”– mondta a siralomházban, majd mély álomba merült. „Tiszta lelkiismeretem van, s az hagyott aludni”– magyarázta papjának, majd teljes nyugalommal állt a kivégzőosztag elé.

KISS ERNŐ
honvéd altábornagy

Temesvárott született 1799-ben, dúsgazdag nagybirtokos magyar-örmény nemesi családból.

1818-tól katona egy utászezredben, 1848-ban már a 2., Hannover huszárezred parancsnoka volt. Miután rendkívül bőkezű, szívesen adott kölcsönöket tiszttársainak. Egyik adósa akkori parancsnoka, Haynau altábornagy...

Az elsők között kezdi meg a küzdelmet a délvidéki szerb felkelők ellen, Nagysándor József, szolgálaton kívüli huszár kapitány– későbbi vértanútársa– az ő felszólítására fog fegyvert. Sikeresen harcol, leveri a Kikinda vidéki szerb mozgalmat, 1848 szeptemberében elfoglalja a szerbek perlaszi táborát, októberben, a honvédseregben elsőként lesz tábornok, ő a bánáti hadtest vezére. Nagyvonalú, gondos parancsnok, legénységét kitűnően látja el, hozzájárul élelmezési és felszerelési költségeikhez.

1849 elejétől nem vesz részt a hadműveletekben, altábornagyi rangban az Országos Főhadparancsnokság vezetője. Aradon esik fogságba, s mivel a császári sereg ellen fegyveresen nem harcolt, „csak” golyó általi halálra ítélik.

Tetemét a kivégzést követő második napon ásta ki tisztiszolgája, hat hétig hamis sírfelirattal nyugodott az aradi temetőben, majd tizenhat évig Katalinfán volt eltemetve, végül maradványait átszállították Alsóeleméribe– mai nevén Elemir -, a családi sírboltba. Ma is ott pihen.

Kivégzésekor nem engedte a szemét bekötni. „Szegény hazám! Isten büntesse meg hóhérainkat!”– kiáltotta a sortűz eldördülése előtt. A lövések csak megsebezték, ekkor egyesek szerint így szólt: „Hát én, rólam elfeledkeztek?”. Mások úgy emlékeznek, hogy saját maga vezényelt újra tüzet a megzavarodott kivégzőosztagnak. Egy altiszt közvetlen közelről lőtte agyon.

KNÉZIĆ KÁROLY
honvéd tábornok

A horvátországi Veliki Groljevacban született 1808-ban, horvát katonacsaládból.

1824-től katona a varasdi határőrezredben, majd áthelyezték Egerbe, a 34. gyalogezredhez. A negyvenes években Galíciában, Lembergben is szolgál. 1848-ban százados, amikor átlép a honvédseregbe. Damjanich vezénylete alatt harcol a szerb felkelők ellen, őrnagyi, majd alezredesi rangot kap. A szolnoki csata után lesz ezredes. A tápióbicskei csatában a Tápió hídját elfoglaló híres 3. és 9. zászlóaljak vezénylete alá tartoznak. Különösen kitűnik személyes bátorságával az április 20-i, Komárom felmentéséért vívott csatában. 1849 májusában tábornoki kinevezést kap, Buda visszafoglalásakor már a 3. hadtest parancsnoka. 1849 június végétől a Hadügyminisztériumban teljesít szolgálatot, majd a szabadságharc végén Tokajnál a tartalék parancsnoka.

Igazi republikánus, a forradalmi eszmékhez való eljutását így fogalmazza meg: „Galícia nyomorúságában született meg az én– minden áldozatra kész – önérzetem, hol is a Metternichpolitika erkölcstelenségét, a nemesség esztelen könyörtelenségét... színről színre látva, lelkiismeretem felzúdult, s lelkemben egy jobb kor utáni vágy ébredt.”

Knézić is Világosnál tette le a fegyvert. A vésztörvényszék kötél általi halálra ítélte, negyedikként halt hősi halált. Az ő csontjait is az 1932. évi aradi árvízkor találták meg, örök álmát az emlékoszlop kriptájában alussza.

A kivégzés előtti éjszakán Egerben élő családjának írt búcsúlevelet.

LÁHNER GYÖRGY
honvéd tábornok

A Túróc megyei Neczpálon született 1795-ben, német polgári családból.

1812-től a komáromi 33. gyalogezredben szolgált, 1848-ban őrnagy. A szabadságharc elején a szerb felkelők ellen harcol, szeptembertől a Hadügyminisztériumba kerül, feladata a honvédhadsereg felfegyverzése és ellátása. Nagy ambícióval dolgozik, zseniális szervező, eredményes munkája miatt először alezredesi, majd ezredesi rangot kap, 1849 februárjától tábornok.

Ő teszi Nagyváradot a fegyvergyártás központjává, Kossuth szavaival „a magyar Birminghammé". A szabadságharc elbukásakor a fegyvergyár élén áll. Német, a magyar nyelvet csak töri, de az általa szervezett fegyvergyárakban öntött ágyúkon a felirat: „Ne bántsd a magyart!"

Nem mindennapi képességeinek köszönhető, hogy a honvédsereg felszereltsége napról napra javul, tüzérsége kitűnő és korszerű, van elegendő lőszer. Főként e rendkívüli eredményei miatt kellett bűnhődnie, a bíróság kötél általi halálra ítélte, s 1849. október 6-án harmadiknak végzett vele a hóhér.

Holttestének elszállítását a már említett Csernovics Péter temesi főispán szervezte meg, teteme Damjanichcsal együtt nyugodott a főispán mácsai birtokán, míg 1974-ben végleges helyre, az emlékoszlop kriptájába kerültek csontjai.

A szemtanúk szerint utolsó estéjén feleségét fogadta, majd fuvolázott, a Lammermoori Lucia című operából a haldokló Edgár búcsúáriáját játszotta.

LÁZÁR VILMOS
honvéd ezredes

A Torontál megyei Nagybecskereken született 1815-ben, vagyontalan magyarörmény nemesi családból.

A császári és királyi hadseregben 1834-től 1844-ig szolgált, a 34. gyalogezred hadnagyaként szerelt le. Polgári pályafutás után– főpénztáros az Első Magyar Központi Vasútnál– 1848-ban jelentkezik a 39. honvédzászlóaljnál, ahol főhadnagyi rangot kap. Miután kiváló képességű parancsnok, gyorsan emelkedik a ranglétrán. Először százados az 1. utászezredben, 1849 februárjától utászkari őrnagy. Áprilisban a Zemplénben állomásozó csapatok parancsnoka, június közepétől hadosztályparancsnok, július 16-tól alezredes, július végétől a 9. hadtest parancsnoka. Legjelentősebb haditetteit a Felvidék védelmében hajtja végre, de részese az utolsó, vesztes temesvári ütközetnek is. Ezredessé Bem nevezi ki a csata után.

A 9. hadtest maradványai Lugosnál, augusztus 19-én teszik le a fegyvert, Lázár törzstiszt létére a tábornokokkal együtt áll a bíróság elé. Kötél általi halálra ítélik, de tekintettel arra, hogy a császári hadseregnek adta meg magát, és mivel csak a szabadságharc utolsó napjaiban lett ezredes, Ernst és Moser hadbírók javaslatára Haynau az ítéletet „kegyelemből" főbelövetésre változtatta. Maradványait– hosszas keresés után– 1913-ban találták meg az aradi vár sáncában; végső nyughelyet ő is az emlékoszlop sírboltjában lelt.

Kivégzése előtti éjjel írta a feleségének: „Adj gyermekeink mindegyikének, ha kilép a világba, egy emléket tőlem– előjeléül annak, hogy az, aki becsületesen és tisztán élte egész életét– nyugodtan bír meghalni, ha ártatlanul is, mint én."

LEININGEN-WESTERBURG KÁROLY GRÓF **honvéd tábornok**

A hesseni nagyhercegségben, Ilbenstadt városában született 1819-ben, elszegényedett német főnemesi családból.

1835-ben lépett a császári és királyi hadseregbe, 1845-től a család „tulajdonában" lévő 31., „Leiningen" gyalogezred tartósan szabadságolt, létszámfeletti századosa. Felesége magyar, Pozsonyban élnek.

1848 őszén jelentkezik honvédnek, vezérkari százados lesz a bánáti hadtestben. Miután számos rokona tiszt a császári seregben, gyanakvó, bizalmatlan légkör fogadja. A szolnoki csata idején– ahol is kiválóan vezeti fegyelmezett katonáit– már alezredes, áprilisban ezredes. Végigharcolja a tavaszi hadjáratot, 1849 júniusában kap tábornoki kinevezést, a 3. hadtest parancsnoka. A feldunai hadsereg kötelékében teszi le a fegyvert Világosnál, őt is kötél általi halálra ítélik.

Leiningen-Westerburg gróf, a német főnemes őreit megvesztegetve elérte, hogy a kivégzéskor magyar honvéd tábornoki egyenruháját viselhesse... Hatodiknak végzett vele a hóhér, magas termete miatt – magasabb, mint a bitó – akárcsak Damjanich, sokat szenvedett, míg meghalt. Tetemét felesége családjának sikerült megszereznie, egy ideig sógora monyorói birtokán pihent – a sír helyét közvetlenül a fegyverletétel előtt maga választotta meg –, később a borosjenői templom sírboltjában helyezték el. 1974-ben maradványait átszállították az emlékoszlop kriptájába.

A hibátlan jellemű, lovagias tiszt rendkívül érzékeny volt katonai becsületére, a kivégzése előtti percekben is ama rágalmak ellen tiltakozott, melyek szerint Budavár visszavételekor az elfogott osztrák katonákkal kegyetlenkedett volna. Szavait – Tichy osztrák őrnagy, a kivégzés parancsnokának intésére – a dobok dübörgése némította el.

NAGYSÁNDOR JÓZSEF
honvéd tábornok

Nagyváradon született 1804-ben, vagyontalan magyar nemesi családból.

1819-től 1847-ig szolgált a császári és királyi hadseregben mint huszártiszt, kapitányi rangban vonult nyugdíjba. 1848-ban jelentkezik a nemzetőrségbe, őrnagyi rangot kap, s Damjanichcsal együtt har-

col a szerbek ellen. Gyorsan eléri az alezredesi, majd ezredesi rangot, a tavaszi hadjárat végére már a feldunai hadsereg lovasságának parancsnoka. Április végétől a 1. hadtestet vezényli, május 2-ától tábornok. Kitűnően helytáll a szolnoki, a váci és a nagysallói csatában, Budavár ostromakor az elsők között tör be a várba.

Nagysándor József személyes bátorságát és huszárai rendkívüli vitézségét tanúsítja az 1849 augusztusában vívott vesztes debreceni csata is: öt órán át ellen tudnak állni Paskievics tízszeres túlerőben lévő seregének. Fegyelmezetten engedelmeskedő, jó katona, és függetlenül gondolkodó republikánus. Görgeyre célzott fenyegető mondata: „Ha Caesar diktátori hatalomra törne, mellőle egy Brutus sem hiányoznék".

Világosnál tette le a fegyvert, a bíróság kötél általi halálra ítélte, a hóhér ötödiknek végzett vele. Az ő csontjai is a Maros 1932. évi áradásakor elvégzett gátépítés során kerültek napvilágra, végső nyughelye az emlékoszlop kriptájában van.

Szivarozva várta kivégzését, s amikor sorra került, a latin mondást idézte: „Hodie mihi, cras tibi!" (Ma nekem, holnap neked!) „Éljen a haza!" kiáltással halt meg.

POELTENBERG ERNŐ LOVAG

honvéd tábornok

Bécsben született 1814-ben, osztrák nagybirtokos nemesi családból.

1829-től hivatásos katona, már huszár kapitány a 4. huszárezredben, amikor 1848-ban – tiltakozása ellenére – Magyarországra vezénylik. Felesküszik a magyar alkotmányra, s mivel korrekt, rendkívül becsületes ember, fenntartásai és a magyar tisztek gyanakvása miatt elszenvedett sérelmei ellenére a szabadságharc ügyéhez haláláig hű marad, esküjét nem hajlandó megszegni, sőt, azonosul a szabadságharc céljaival, ő, aki magyarul csak káromkodni tud, így határozza meg érzéseit: „Csak a nyelvem német, szívem magyar, mert a szabadságért dobog!"

1848 őszén a szerbek ellen harcol, az év végére alezredes. Végigküzdi a téli és a tavaszi hadjáratot, április 26-tól a 7. hadtest parancsnoka ezredesi, majd június 7-től tábornoki rangban. Vitézül harcol a két komáromi és a második váci csatában. Személyes tragédiája, hogy mint az orosz tábornokokkal tárgyaló követ, hisz az amnesztia-ígéretekben, s ezért egyik szószólója a feltétel nélküli megadásnak.

A bíróság kötél általi halálra ítélte, elsőnek kellett meghalnia. Rendkívül erős fizikuma miatt halála lassú és gyötrelmes volt.

A kiegyezés után családja megkísérelte felkutatni maradványait, de csontjait csak 1932-ben, az árvízi gátépítéskor találták meg, most az ő sírja is az emlékoszlop kriptája. Mikor a tábornokok a kivégzés hajnalán a várudvaron gyülekeztek, Poeltenberg végignézve társain így szólt: „Szép kis deputáció megy az Úristenhez, hogy a magyarok ügyét képviselje!"

SCHWEIDEL JÓZSEF

honvéd tábornok

A Bács megyei Zomborban született 1796-ban, vagyontalan német polgári családból.

1814-ben, közhuszárként, a híres Simonyi óbester keze alatt kezdte katonai szolgálatát, már Napóleon seregei ellen is harcolt. Később Galíciában és Bécsben állomásozott.

Mint Poeltenberg lovag, ő is a 4. huszárezred tisztje, őrnagy, amikor az ezredet Magyarországra vezénylik. Rangidős tisztként felesketi tiszttársait a magyar alkotmányra, és csatlakozik a magyar függetlenségi mozgalomhoz. Gyorsan érvényesül, miután kitűnik bátorságával a pákozdi és a schwechati ütközetben. 1848 október végétől tábornok, hadosztályparancsnok a feldunai hadtestnél. December közepétől betegállományban van, de a Függetlenségi Nyilatkozat után szolgálatra jelentkezik, és Buda visszafoglalása után a főváros városparancsnoka lesz. A későbbiekben a kormány mindenkori székhelyének helyőrségparancsnoka.

Görgeyvel teszi le a fegyvert, a bíróság golyó általi halálra ítéli, de kegyelemre ajánlja. Haynau – régi tiszttársa és volt barátja – elutasítja a kegyelmi kérvényt, és Schweidelt 1849. október 6-án kivégzik. Csontjait 1913-ban, Lázár Vilmos maradványaival együtt találták meg, nyughelye az emlékoszlop sírboltja.

Egy szemtanú szerint ő sem akarta engedni, hogy a szemét bekössék, a törzsőrmester kétszer tett erre kísérletet, de Schweidel minden alkalommal lerántotta a kendőt. Kezében azt a feszületet tartotta, amelyet mindenkor, a csatákban is magával hordott. A vérével befröcskölt keresztet papja – utolsó kívánságának megfelelően – eljuttatta honvéd kapitány fiának, aki szintén az aradi várban raboskodott.

TÖRÖK IGNÁC

honvéd tábornok

A Pest megyei Gödöllőn született 1795-ben, kisbirtokos magyar nemesi családból.

Hadmérnöki akadémiát végzett Bécsben, kiváló erődítési szakember volt. 1816-tól szolgált a császári és királyi hadseregben, először a mérnökkarnál, majd 1839-től a magyar nemesi testőrségnek oktatott erődítéselméletet. 1848 szeptemberétől alezredesként Komáromban várerődítési igazgató. 1848 októberében a vár őrségével együtt csatlakozik a honvédsereghez, 1849 januárjától tábornok és a komáromi erődítmény parancsnoka. Buda bevétele

után a vár erődítéseit az ő tervei szerint rombolják le. Májustól a honvédség hadmérnöki karának helyettes vezetője, júliustól főparancsnoka. Erődítési terveket készít a párkányi-esztergomi hídfőhöz, ő építteti meg a szőregi sáncokat. Világosnál ejtik foglyul; a szelíd, nyugodt hadmérnök a bíróság előtt magyarságával indokolta tetteit. „Lelkiismeretem felment engem"– mondta.

Kötél általi halálra ítélték, másodiknak halt meg. Csontjait a gátépítési munkálatoknál, 1932-ben találták meg, maradványai az emlékoszlop kriptájában nyugszanak.

A kivégzés előtti éjszakán sem cáfolta meg hivatását és szenvedélyét: egy, a várerődítéssel foglalkozó szakmunkát olvasgatott. Amikor a pribékek a bitóhoz kisérték a felindult embert, Tichy őrnagy gúnyos megjegyzésére így vágott vissza: „Szégyellje magát ön, hóhérlegény!" A kivégzése előtti pillanatokban állítólag szívszélhűdés érte, már csak holttestét akaszthatták fel.

VÉCSEY KÁROLY GRÓF

honvéd tábornok

Pesten született 1807-ben, kisbirtokos magyar főnemesi családból. Apja altábornagy, a magyar nemesi testőrség parancsnoka, nővére udvarhölgy, Ferenc József egyik nevelője.

1820-tól szolgált, először a dragonyosoknál, majd a huszároknál. 1848 tavaszán őrnagy a Hannover huszárezredben. Már májustól harcol ezredével Bácskában a szerb felkelők ellen, októbertől ezredes, december közepétől tábornok. 1849 januárjában eltávolítja áruló parancsnokát, Esterházy Sándor tábornokot. Erélyes fellépésével megmenti a bácskai hadtestet a felbomlástól, majd a Honvédelmi Bizottmány utasítására Törökszentmiklósra vezeti. Hűségét, helytállását Kossuth lelkes hangú levélben köszöni meg. A szolnoki csata egyik győztes hadvezére, később az aradi ostromsereg parancsnoka lesz. A várat júliusban elfoglalja, s épp Temesvár ostromához kezd, amikor a szabadságharc összeomlik. Csapataival augusztus 21-én, Borosjenőn teszi le a fegyvert az oroszok előtt.

A bíróság kötél általi halálra ítéli, s mivel személyes ellenségei is voltak a császári udvarban, sőt saját apja is követelte kíméletlen megbüntetését, végignézve bajtársai haláltusáját, utolsónak kellett meghalnia. Holttestét feleségének egyik ismerőse az aradi köztemetőben hantoltatta el, itt pihent 1916-ig. Ezután maradványai az aradi kultúrpalota kriptájába kerültek, 1974 óta ő is az emlékoszlop sírboltjában nyugszik.

Kivégzésekor – utolsó lévén – már nem volt kitől elköszönnie. Vécsey a halott Damjanichhoz, régi vetélytársához lépett, s az ő kezeit csókolta meg búcsúzóul.

Tisztelt Olvasók!

1956

„Lélek, s szabad nép tesz csuda dolgokat…" Igaz, sokszor „elhulltanak legjobbjaink a hosszú harc alatt", de biztos vagyok benne, hogy áldozatuk nem volt hiába való. Csak a feledés temetheti el őket, testestül-lelkestül, végleg. Ne legyünk hát restek, unottak, fásultak, újra és újra tisztelettel emlékezni rájuk, erőt meríteni a példájukból, míg „él nemzet e hazán."

Kiss Tamás
könyvtáros

Déry Tibor: Barátaim

…A suhancok forradalma, mondták! Mától kezdve a „suhanc" szó szent előttem. Évek óta kétségbeesve figyeltem a magyar ifjúságot: ájultan hallgatott. Október 23-án felállt, és helyreütötte a nemzet becsületét. Megrendülten és tisztelettel megemelem a kalapomat előtte. Úgy, ahogy kívántam, reméltem: 48 ifjúsága után támadt a hazának egy 56-os ifjúsága is. Elsősorban őhozzájuk szólok, mert ma az ő kezükben van a forradalom sorsa. Öreg vagyok, 62 éves múltam, két bukott forradalomban0 vettem részt. 45-ben azt hittem, hogy munkások, parasztok, mindannyian, akik a nemzeten kívül rekedtünk, új hazára lelünk. De tíz év alatt lépésről-lépésre kilopták talpunk alól az országot. Azt hittük, a szocializmust fogjuk megépíthetni, ehelyett vérből s hazugságból rakott börtönfalak közé zártak. Felelősnek érzem magam azért is, hogy későn nyílt ki a szemem. S hogy ma, mikor kinyílt, nem tudtam szavamat vagy a hallgatásomat úgy felerősíteni, hogy mindenki értsen belőle. De egy mentségünk van, magyar íróknak: ha későn is, de mindenkinél korábban kezdtük el a nyílt harcot a zsarnokság ellen. Ha szavaimnak van valami hitele, hallgassatok meg: óvjátok meg a forradalmat! Olyan méltósága volt eddig, amilyet csak az igazság adhat eszmének, embernek. Egy dologra figyeljünk: nem a bosszú órája ütött, hanem az igazságtevésé. Aki bűnös volt, azt bíróság elé kell állítani. De a tévedőket ne kínozzátok, mert ne feledjük el, hogy százezren tévedtek, mert megtévesztették őket. A forradalom győzött, de ha nem adunk neki időt, hogy erőre kapjon, újra elbukhat. El is sikkaszthatják azok, akiknek érdekük. Fogjunk össze: egy hazánk van s egy életünk. Ha szavamnak van hitele: fogjunk össze, ne egymás ellen hadakozzunk! Ne folyjon több vér! Tisztelet a halottaknak.

(Irodalmi Újság, 1956. november 2.)

Tamási Áron: Gond és Hitvallás

Egy ezredév alatt sok zivatar verte nemzetünket, de a zivatarok borújában is két fény mindig hű maradt hozzá. Az egyik a nemzet csillaga, mely vészek idején is áttört fényével a homályon, a másik pedig virrasztó költőink fáklyafénye, mely a magyarság számára ma is tanítás. Számunkra több is ennél, mert kötelező hűséggel szeretnők ezt az örökséget hordozni. Nehéz, de megtennünk mégis az egyetlen út, mert nincs feloldás. Itt állunk a számadás és vallomás erkölcsi kényszere alatt. Itt állunk az októberi szabadságharc véres halmán, melyet egy nép reménye ostromolt. Ha egy évtizedre visszatekintünk erről a halomról, szenvedőnek és vágyakozónak látjuk a népet. Szenvedett, mert korának eszméit, melyeket tíz év előtt reménnyel üdvözölt, idegen formában és zsarnoki módon akarták életévé tenni. A hosszú kényszer alatt kiújultak természetesen a történelmi sebek, és nemzeti függetlenségét veszendőnek látta. Szenvedő és igaztalan sorsában gyógyulásra áhítva vágyakozott, s nemzetté lenni sóvárgott. Ebben a vágyban és sóvárgásban van a forrás, mely október 23-án feltört a mélyből. Mint ennek a forrásnak neves tanúi, keserves szívvel kell megmondanunk, hogy a szovjet kormányzat történelmi tévedést követett el, amikor vérrel festette meg forrásunk vizét. Dicső költőink élő szelleme és az emberi igazság segít nekünk abban, hogy jóslatot tegyünk: eljön az idő, amikor a megtévedt hatalom bűnbánatot mond, mint ahogy az általa megdöntött hatalomnak is meg kellett bánnia azt a tiprást, melyben *Petőfi* elveszett. Hitünkben és népünk ismeretében mindenkit óvunk attól a téves feltevéstől, hogy a szovjet fegyverek nélkül a szocializmus

vívmányait kiirtotta volna a forradalom. Tudjuk, hogy nem. Mert a munkásosztály, a parasztság és a java értelmiség híve volt és változatlanul híve a demokrácia és a társadalmi szocializmus vívmányainak, amelyeket nem elsorvasztani akart, hanem élővé tenni inkább. Élővé tenni, azaz a magyar testéhez szabni, és nemzeti hagyományaink szellemével megtölteni. Ezt akartuk, és ezt akarjuk mi is, akik a nép vágyainak igéit hirdetjük, és jobb jövőre tesszük írói sorsunkat. Ezért szólunk külön és együtt a '45-ös földosztás népi törvénye mellett, nem különben a bányák, üzemek és bankok ügyében, hogy ezek a társadalom tulajdonában virágozzanak. De vajon terem-e elegendő módon a föld, ha a paraszt termelésmódjaiban kedvét nem leli? S vajon virágzik-e a közösségi vagyon, ha nem egészséges a társadalom? A következmények megfeleltek rá. Igen, nemzeti függetlenség nélkül kedveszegett a munkás és a paraszt, a kéz és az értelem, egészséges társadalom nélkül pedig nem gyarapszik a közös vagyon. Meg kell tehát szereznünk és éppen a szociális haladás érdekében a nemzeti függetlenséget, s a népi önkormányzat útján meg kell teremtenünk az egészséges társadalmat. A nemzeti függetlenség és a társadalmi rend demokratikus felépítése: ez a magyarság vágya, melyet mi is hordozunk, és munkába önteni törekszünk. S miközben szívünket és írói életünk jövendő napjait betölti ez a szándék, a nemzeti egység bölcsője mellől tolmácsoljuk is mindenkinek. A közös cél gondjában kezünket nyújtjuk a munkásoknak, köszöntésünket lélekből küldjük a parasztságnak, és szívből az ifjúságnak. Győzzük meg együtt a politika vezetőit, hogy a politika nem lehet öncélú, hanem csak eszköz a nép üdvére, s késztessük őket arra, hogy a magyarság egységes óhaja szerint használják ezt az eszközt. Vagyis a függetlenség kivívására egyfelől, belső életünkben pedig arra, hogy a munkások és az értelmiség segítségével felépüljön az egészséges magyar társadalom az önkormányzat demokratikus módján. Csak így jöhet létre az erős és gazdag állam, melynek barátsága más államokkal igaz és tartós, s amely nemcsak száműzi az emberi kizsákmányolást, hanem maga sem nehezedik nyomasztó súllyal a népre. A nyugalmas és dolgos társadalom a nép jólétén őrködő állam fölött emígy biztos záloga lesz a nemzet jövőjének. Mindezekben magyar gondjainkat röviden elmondottuk, és véleményünkről hitvallást teszünk. Írói munkánk igéi lesznek a szavaink, gondunk örökös az időben, véleményünk pedig a közírás betűibe költözik. Hűséget fogadunk a zászló előtt, mely jelezte nekünk, hogy a nép forradalmi egységéből a nemzet újjászületett. Ebben a hűségben hitvallásunk alapján gondozni és védeni fogjuk a magyarság szellemét. Erkölcs legyen a munkánk alapköve, műveinkben pedig találjon értelmet és formát a nép alkotóereje, az emberség és eszméivel a kor. Egyedül így leszünk méltók a nagy elődökhöz, és egyedül így válhatunk a későbbi nemzedékek érdemes őseivé.

Budapest, 1956. december 28.
Magyar Írók Szövetsége

(Idézzük az In memoriam sorozatból, a Tamási Áron – Zeng a magosság című könyvből, Nap Kiadó, 1997)

Wass Albert: A láthatatlan lobogó

Konok hűséggel hordozom
az úttalan bozótokon.
Seb a vállam és seb a markom,
de fogom, viszem és megtartom.
S fogcsikorgatva hirdetem:
nem ért véget a küzdelem!
Mert valami még megmaradt.
Görcs zsibbasztja a markomat,
de markomban még itt a Szó:
a láthatatlan lobogó!
Ereklyém. Kincsem.
Fegyverem. Magosra tartom s lengetem!
És védem, foggal és körömmel!
Vad dühvel és őrült örömmel!
És mentem, mindeken által,
íntépő, végső akarással!
Dúlt otthonom rég összedőlt.
Kifordult alólam a föld.
Társaimat ár elsodorta.
Mögöttem ég a poklok pokla.
Előttem vad sziklák merednek.
De nekivágok a meredeknek!
Mert élek még! Ha törten is,
Ha vérben is, ha görcsben is,
még ha utolsó is vagyok,
kit az özönvíz meghagyott,
de harcom végigharcolom
s a lobogót megmarkolom!
Megmarkolom és nem hagyom,
ha le is szakadt a két karom,
ha két lábam térdig kopik:
de feljutok a csúcsokig!
S utolsó jussomat, a Szót,
ezt a szent, tépett lobogót
kitűzöm fent az ormokon
s a csillagoknak meglobogtatom!

Wass Albert: Véren vett ország

Egy ország van a lelkünk mélyén,
más országokkal nem határos.
Úgy épült fel a szívünk vérén
sok könny-falu, sok bánat-város.
Egy ország van a lelkünk mélyén,
úgy építgetjük napról-napra.
Csalódás-házak gond-falakból,
keserűség a tető rajta.
Véren vett ország ez az ország,
önnön vérünket adjuk érte,
s addig fog bennünk egyre nőni,
amíg telik még könnyre, vérre.
Amíg, hogy fa égig ne nőjön:
alkony vigyáz a napsugárra.
Míg minden este gyújtott mécses
koromba fullad éjfél tájra.
Egy ország van a lelkünk mélyén:
más országokkal nem határos.
Véren vett ország ez az ország,
nagyon ködös és nagyon sáros.

„Az erőszakra épített világ akkor hull véres darabokra, amikor a békét örökre biztosítottnak véli. Ennek a világnak nem több hatalomra, erősebb hadseregre, különb harci eszközökre, körmönfontabb diplomáciára van szüksége: ennek a világnak kis jóakaratra, jézusi erőkre van szüksége. Ezt a világot nem kívülről kell széppé tenni cicomás műveltséggel, technikai vívmányokkal: ezt a világot csak belülről lehet széppé tenni: az Isten szellemének, a lelkiségnek kiragyogtatásával."

Ravasz László

Forrás: Magyar Elektronikus Könyvtár

Nagyfrekvenciájú elektromos izomingerlés, mint új lehetőség a diabéteszes neuropátia kezelésében

A diabéteszes neuropátia a cukorbetegség gyakori mikrovaszkuláris szövődménye. Leggyakrabban az alsó végtagokban jelentkező fájdalom és zsibbadás formájában mutatkozik, és gondozott betegeink életminőségét jelentősen rontja. Kezelésében a keringésjavító gyógyszerek játszanak központi szerepet, amelyeknek azonban nem kívánt mellékhatásai lehetnek.

Az elmúlt években bíztató kutatási eredmények jelentek meg a nagyfrekvenciájú elektromos izomingerlés diabéteszes neuropátiára gyakorolt pozitív hatásáról, amely mint nem-gyógyszeres, nem-invazív, mellékhatásoktól mentes eljárás megfelelő alternatívát, illetve kiegészítést jelenthet a betegek gyógyításában. Számos irodalmi adat áll rendelkezésre arról, hogy egyéb betegségek, mint például az urémiás neuropátia, diabéteszes lábszárfekély, ízületi betegségek kezelésében is hatékony, továbbá a metabolizmusra gyakorolt pozitív hatásáról is beszámoltak: cukorbetegekben javítja az inzulin rezisztenciát. (Journal *of Renal Nutrition, 2008. 18:46-51; Diabetes Care, 1997. 20:405-412; Metabolism 1999. 48:1409-1413*).

A Würzburgi Egyetemen dolgozó *August Heidland,* nemzetközileg elismert hipertonológus és nephrológus professzor munkacsoportja számos kutatást végez az elektroterápiák legújabb generációjához tartozó nagyfrekvenciájú elektromos izomingerléssel kapcsolatban. Klinikánk régóta szoros együttműködésben áll a neves professzorral, és ennek köszönhetően részt vehetünk munkájukban. Heidland professzor jóvoltából a II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum egy nagyfrekvenciájú elektromos izomingerlésre alkalmas négycsatornás készülékkel gazdagodott, amely egyszerre négy beteg párhuzamosan történő kezelését teszi lehetővé. A jövőben a kezelésnek az erektilis diszfunkcióra kifejtett hatását tervezzük vizsgálni 1-es és 2-es típusú cukorbetegeinkben.

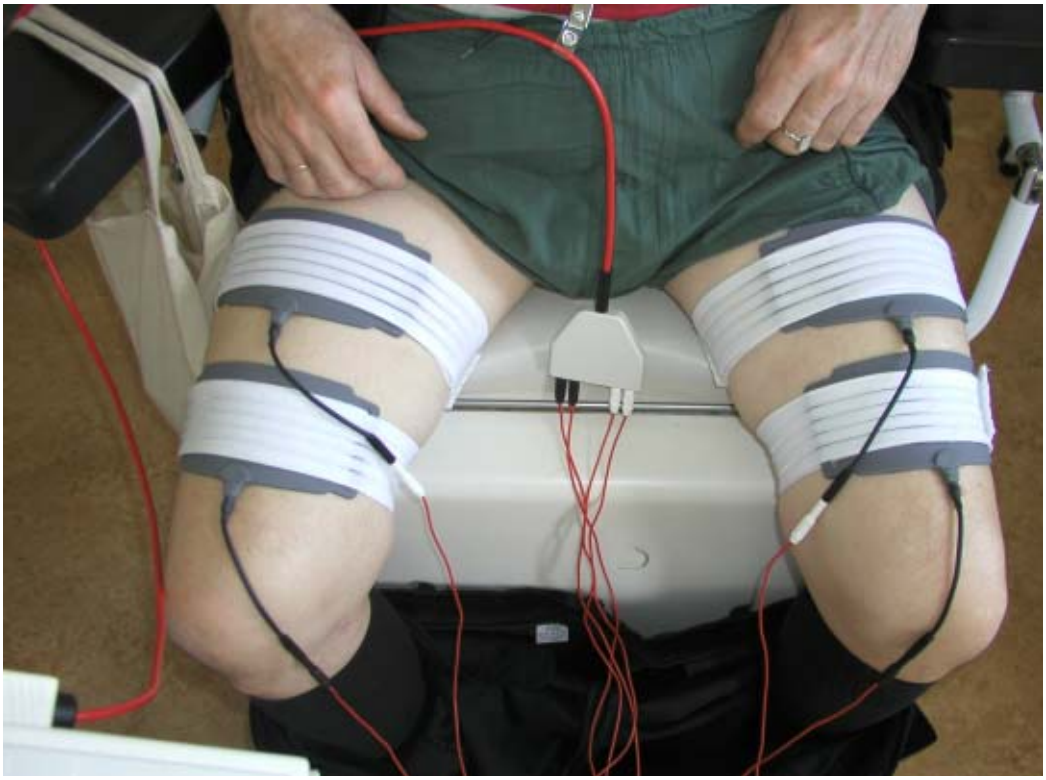

Őszintén reméljük, hogy új készülékünk nem csak a betegek gyógyításában, hanem közös tudományos munkánkban is hasznos segítséget fog nyújtani.

Dr. Mohás Márton

KONGRESSZUSI BESZÁMOLÓ

A European Society for Microcirculation 25. Kongresszusa

A European Society for Microcirculation a Magyar Mikrocirkulációs és Vaszkuláris Biológiai Társasággal együttműködve, 2008. augusztus 26-29 között Budapesten, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Informatikai épületében rendezte 25. kongresszusát. Ez a társaság 50. születésnapja egyben, mivel ilyen konferenciára 2 évente kerül sor. A 4 napos tudományos összejövetelnek 420 résztvevője volt, és 38 szimpózium 160 előadásán, illetve 233 poszterén mutatták be tudományos eredményeiket. A kongresszus fő szervezője *Koller Ákos,* a Pécsi Tudományegyetem ÁOK Kórélettani és Gerontológiai Intézet intézetvezető professzora, a European Society for Microcirculation, illetve a Magyar Mikrocirkulációs és Vaszkuláris Biológiai Társaság elnöke kiemelte, hogy az európai résztvevők mellett az USA-ból, Kanadából, Japánból, Ausztráliából és Új-Zélandról, Thaiföldről, Kínából és Taiwanról, illetve Brazíliából is érkeztek előadók. Ennél talán még fontosabb azonban, hogy ez volt az első olyan nemzetközi mikrocirkulációs konferencia, ami Kelet-Közép-Európában került megrendezésre és ahol nagy számban jelentek meg az úgynevezett kelet-európai országokból származó kutatók is.

A konferencia során három plenáris előadás foglalta össze a mikrocirkuláció területén jelenleg érvényesülő fő kutatási irányzatokat. *Irving H. Zucker,* az Amerikai Élettani Társaság elnöke plenáris összefoglaló előadásában beszámolt a krónikus szívelégtelenségben megfigyelhető angiotensin II AT1 és AT2 receptor aktiváció, a fokozottan termelődő oxidatív szabadgyökök, illetve a csökkent NO-termelés szimpatikus tónusfokozódást elősegítő hatásairól, valamint ezek intracelluláris mechanizmusairól. Kiemelte, hogy hasonló mechanizmusok szabályozzák az agyi erek vazomotor aktivitását is. *George Kunos* az NIH egyik intézetének igazgatója plenáris összefoglaló előadását a PTE rektora, *Gábriel Róbert* – aki hasonló témában kutat – vezette be. Az előadás az endokannabinoidok hipertóniás, illetve hipotóniás állapotokban betöltött, ezeddig nem ismert hemodinamikai szabályozó szerepét tárta fel. *Marcos Intaglietta,* az Amerikai Mikrocirkulációs Társaság volt elnöke, a mesterséges vérpótló készítmények neves kutatója plenáris előadásában felvetette, hogy szemben az általános szakmai vélekedéssel, egészséges endothel működés mellett a vér viszkozitásának mérsékelt emelkedése, illetve emelése a vérnyomás csökkentése révén inkább előnyös következményekkel jár a szervezet számára.

A konferencia szervezői nagy súlyt fektettek a fiatal kutatójelöltek képzésére. Ennek érdekében az első nap első számú szimpóziuma a mikrocirkuláció kutatásának fontos, alapvető témáira irányult. E szimpózium keretében a fiatalok *R.S. Reneman, P.C. Johnson, C.C. Michel, H.H. Lipowsky,* illetve *K.E. Arfors* – a mikrocirkuláció kutatásának klasszikusai – a korábbi, a PubMed-en nem hozzáférhető, ma már csak könyvtárakban megtalálható kutatási eredmények és a jelenlegi kutatási irányok kapcsolatait megvilágító előadásaiból igen fontos háttérismereteket szerezhettek.

A szimpóziumok témái között szerepelt a nyirokkeringés hemodinamikai regulációja és annak fontos szerepe a tumorsejtek vándorlásában, ezáltal metasztázis képzésében.

A manapság igen ellentmondásos, de nagy reményeket ígérő, őssejt kutatások mikrocirkulációs vonatkozásai is megbeszélésre kerültek. Világhírű kutatók eredményeit mutatták be, mint pl. *P. Anversa* a Harvard Medical School-ból, és *T.H. Hitze* a New York Medical College, Valhalla-ból. Ezen kutatások felvetették annak lehetőségét, hogy megfelelő módszer alkalmazásával, a sérült szívizomban új mikroerek és szívizom képződését segíthetik elő az őssejtek.

A népbetegségnek számító hipertónia betegség mikrovaszkuláris következményeiről beszélt többek között *A.M. Heagerty* és *S. Laurent,* az Európai Hipertónia Társaság társelnöke, jelezve azt, hogy a mikrocirkulációs kutatásoknak közvetlen klinikai haszna van. A fizikai aktivitás előnyös, illetve az elhízás hátrányos mikrokeringési következményeivel szintén két szimpózium foglalkozott, jelezve annak társadalom-egészségügyi fontosságát. Az intracelluláris vazomotor mechanizmusokkal, mint pl. az intracelluláris kalciumszint és az erre mutatott érzékenység, illetve ezen mechanizmusoknak a mikrocirkuláció egyes elemeinek összehangolt működése kialakításában játszott szerepével több szimpózium is foglalkozott.

Több neves kutató, köztük a közelmúltban még pécsi *ifj. Kellermayer Miklós* beszámolt új, a mikrocirkulációban jól alkalmazható, különleges, egyes molekulák, illetve atomok közötti erők mérésével foglalkozó mikroszkópos eljárásokról. További, a mikrocirkuláció-kutatásban alkalmazható képalkotó eljárásokról, melyek segítenek az intracelluláris mechanizmusok felderítésében egyéni sejtekben, *D. Slaaf* és *G. Meininger* számolt be.

Intercelluláris érfali kapcsolatokra irányuló vizsgálatok felvetették a connexinek, a myoendothelialis coupling vagy a gap juctionök jelentős szerepét az érfali sejtek együttműködő "közösségekbe" szerveződésében. Több tudós, köztük *M.S. Wolin* vagy *Geiszt Miklós* érdekes új kutatási eredményeket ismertettek a „Nitrogén-monoxid, NADPH oxidázok, mitochondriumok és oxidatív stressz"-című szimpózium sorozatban, mint pl. a NADPH oxidázok NOX családjának szerepéről a vaszkuláris funkciókat szabályozó mechanizmusokban.

Koller Ákos vezetésével külön szimpózium szerveződött az érfali nyírófeszültség témájában született újabb eredmények köré, amelyben a hagyományosan vizsgált, a nyírófeszültséget befolyásoló tényezők mellett a glycocalix szerepe is szóba került. A SERVIER gyógyszergyár által külön szponzorált, az angiotensin II 2-es típusú receptornak vaszkuláris és metabolikus betegségekben betöltött szerepére irányuló szimpózium elnökeként vett részt a konferencián *D. Henrion.*

Nagy érdeklődést váltottak ki az agyi mikrokeringést taglaló szimpóziumok, amelyek prezentációi között szerepelt ***Dóczi Tamás*** tanítványainak a tumoros ödémában a vér-agy-gát permeabilitását, illetve a szteroid-hatást vizsgáló előadása, illetve *A. Colantuoni-nak* a piális mikroerek, tranziens cerebrovaszkuláris elzáródást követő, mikroér remodeling-jével foglalkozó beszámolója. Ezen a szimpóziumon olyan ellentmondásos témák is felmerültek, mint az agyi kapillárisok lehetséges aktív összehúzódásának vizsgálata.

Az Európai Unió FP7-es programja keretében Koller Ákos és *P.*

Hellstrand új kutatási projektet kezdeményeztek „SMART: small artery remodeling” címmel. Ezt a projektet egy szimpózium keretében mutatták be, amelyben 8 résztvevő volt. Olyan témák kerültek megbeszélésre, mint pl. a ciklikus stressz vagy az aktin cytoskeleton szerepe az artériás átépülés folyamatában, amelynek nagy szerepe van hipertóniában és stroke-ban.

A vérlemezkék szerepét elemezte haemopoieticus őssejtek vándorlása kapcsán a *C. Weber* nevével fémjelzett szimpózium. A beszámolók főként a haemopoieticus őssejtek vándorlására, illetve a vaszkuláris repair mechanizmusok és plaque stabilitás témakörre irányultak. Továbbá számos *in vitro* kutatás foglalkozott a fehérvérsejtek endotheliumhoz való kitapadásának molekuláris és hemodinamikai mechanizmusaival.

A mikrocirkuláció követése humán vizsgálatainak eredményeiről több szimpózium is beszámolt. Ezen belül talán a legérdekesebb volt az úgynevezett lézer Doppler áramlást jelző szignálok újszerű értelmezése, amely lehetővé teszi a módszer jobb alkalmazhatóságát hipertóniás betegek mikrovaszkuláris károsodásának vizsgálata során.

A Pécsi Tudományegyetem kutatói számos prezentációval vettek részt a kongresszus munkájában, többek között Dóczi Tamás, Koller Ákos, *Komoly Sámuel, Róth Erzsébet, Tóth Kálmán, Wittmann István* által vezetett munkacsoportok számoltak be legújabb eredményeikről.

A konferencián számos díjat is átadtak. A Társaság legrangosabb díját, a Malpighi-díjat a nemzetközi mikrocirkulációs kutatások köztiszteletnek örvendő képviselője, *Olga Hudlicka* nyerte el, aki 1968-ban kényszerült az USA-ban, majd később Angliában folytatni kutatásait. Előadásában a mechanikai tényezők szerepét – ami fizikai aktivitásnál, illetve sportolásnál jelentkezik – ismertette a vázizomban zajló angiogenesis folyamatában, mind mikrovaszkuláris, mind molekuláris szinten. A legjobb hazai előadó 500 eurós díját – anonim pályázatok alapján – egy budapesti plasztikai sebész, *Debreceni Béla* nyerte el, aki egyben Koller Ákos PhD-hallgatója és a szabadgyökök hatását vizsgálja a venulás keringés szabályozásában, ami igen fontos lehet a bőrlebenyek átültetésénél pl. égési sérülések esetében.

A konferencia társasági programja keretében került sor a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem klasszikus dunaparti főépületében rendezett elegáns fogadásra, ahol a résztvevők szép környezetben, klasszikus élőzene mellett élvezhették a finom ételeket és egymás társaságát. A zenét a Magyar Nemzeti Filharmónikusok igazgatója, *Kovács Géza* biztosította, akiről véletlenül kiderült, hogy nagybátyja egy jeles kutatónőnek, *Kim Dorának,* aki szintén részt vett a kongresszuson. A konferencia zárórendezvénye a Gödöllő melletti Lázár Lovasparkban szervezett hangulatos gálavacsora és lovasbemutató volt, ahol a külföldi vendégek megtanulták a csárdás alaplépéseit és élvezhették a magyar népzenét.

Dr. Koller Ákos, a konferencia főszervezője és Kovács Géza, a Magyar Nemzeti Filharmónikusok igazgatója.

A konferencia helyszíne, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Informatikai épülete

Azok számára, akiknek az érdeklődését a konferencia tudományos programja iránt utólag sikerült felkelteni, Koller Ákosnál – érkezési sorrendben – rendelkezésre áll 10 darab absztrakt kötet.

A European Society for Microcirculation 26. Kongresszusára a soron következő, 9. Mikrocirkulációs Világkongresszussal (World Congress for Microcirculation) közös szervezésben 2010-ben Párizsban kerül sor. Bővebb információ a címen érhető el.

Dr. Balaskó Márta
Dr. Koller Ákos

MEGTÖRTÉNT
A 300. HAEMOPOETIKUS ŐSSEJTTRANSZPLANTÁCIÓ PÉCSETT !

1999 decemberében kezdte meg működését egyetemünk I. sz. Belgyógyászati Klinikáján hazánk első vidéki, felnőtt betegeket fogadó autológ őssejttranszplantációs központja. Az első évben 14 saját őssejtekkel végzett átültetés történt, majd ez a szám folyamatosan növekedett, és manapság már évi közel 50 átültetést végzünk klinikánkon. A klinikánkon transzplantált betegek 73 %-a a Dunántúlról érkezett (31 Zalaegerszegen, 26 Kaposváron, 22 Szombathelyen, 15 Szekszárdon, 7-7 Győrben és Veszprémben, 3 Tatabányán kezelt, 109 saját beteg), emellett 52 beteg Szegedről, 18 Budapestről, 7 Debrecenből és 3 Miskolcról, valamint 1 Gyuláról került klinikánkra őssejtátültetés céljából.

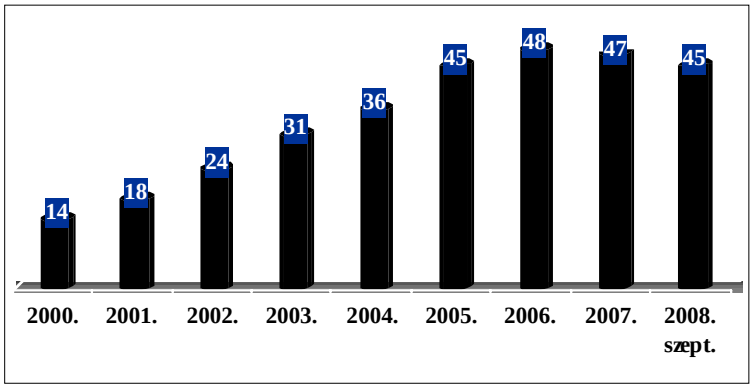

1. ábra: Az őssejt transzplantációk számának alakulása klinikánkon.

Százhuszonhat beteg (42 %) non- Hodgkin lymphoma, 114 beteg (38 %) myeloma multiplex, 57 beteg Hodgkin lymphoma (19 %), 2 fő Ewing sarcoma, 1 pedig acut myeloid leukémia miatt részesült átültetésben. Őssejt forrásként 272 esetben (90,7 %) perifériás vér, 18 esetben csontvelő és 10 esetben csontvelő és perifériás vér kombinációja szolgált.

Őssejttranszplantációs Központunk orvosai és nővérei folyamatosan heroikus munkát végeznek annak érdekében, hogy az egyre nehezedő gazdasági körülmények ellenére magas szakmai színvonalú, az európai értékeknek is mindenben megfelelő ellátást nyújtsanak az Felnőtt Haemopoetikus Őssejttranszplantációs Bizottság döntése alapján hozzánk kerülő betegeknek.

Központunkhoz tartozik egy 24 órás ügyeleti szolgálatot teljesítő Haemapheresis Laboratórium is, ahol évente 450 apheresis (terápiás plasma- és cytapheresis) történik a hazai Terápiás Apheresis Bizottság által összeállított indikációkban. Ugyanitt végezzük a betegektől származó őssejtek perifériás vérből történő gyűjtését, feldolgozását, és itt történik az őssejtek -180 Celsius fokon történő tárolása is.

Nagy örömünkre szolgál, hogy az Orvoskari Hírmondó ünnepi számában tudathatjuk a tisztelt olvasókkal: 2008. október 8-án elvégeztük a 300. autológ őssejtátültetést klinikánkon egy myeloma multiplexben szenvedő 65 éves férfibetegnél. Köszönjük a társintézeteknek (elsősorban a Pathologiai Intézetnek, a Laboratóriumi Medicina Intézetnek, az Orvosi Mikrobiologia Intézetnek és az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézetnek), klinikánk minden orvoskollégájának, valamint az Őssejttranszplantációs Központban szolgálatot teljesítő nővéreknek és asszisztenseknek áldozatkész és kiemelkedő munkáját.

Dr. Dávid Marianna egyetemi docens
Dr. Szomor Árpád egyetemi adjunktus

VI. Huth Tivadar Urológus napok

2008. június 19-20. között került megrendezésre a Magyar Urológusok Társaságának égisze alatt a VI. Huth Tivadar Urológus Napok. A tudományos ülés fő témái az uroonkológia valamint a rekonstruktív urológia voltak. *Dr. Romics Imre, dr. Tóth Csaba, dr. Pajor László* és *dr. Farkas László* professzorok összefoglaló jellegű uroonkológiai körképét követően a hallgatóság részletes betekintést nyerhetett a vese-, prosztata-, pénisz, hólyag- és heredaganatok kezelési lehetőségeibe. Ezen kívül „terítékre kerültek" az alsó és felső húgyutak helyreállító műtétei is. Az előadók részletesen ismertették a legmodernebb sebészi eljárásokat a laparoszkópos pyelumplasztikától kezdve az endoszkópos ureterrekon-

Az elnökségi asztalnál (balról): dr. Németh Péter, a PTE Általános Orvostudományi Kar dékánja, Tasnádi Péter, Pécs Megyei Jogú Város polgármestere, dr. Gábriel Róbert, a PTE rektora és dr. Hargitai János, a Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke.

strukciókon át a húgycsőszűkületek és sipolyok helyreállító műtétéig. A különböző korszerű technikákban jártasságot szerzett, nagy tapasztalatú szakemberek esetbemutatásai minden bizonnyal komoly tanulságokkal és a napi rutinban alkalmazható praktikus információval szolgáltak a téma iránt érdeklődő kollégák számára. A tradícióknak megfelelően klinikánk nemzetközi kapcsolataiban jelentős szerepet játszó professzorokat is köszönthettünk vendégeink sorában. Külföldi vendégeink részéről a következő előadások hangzottak el: *Prof. Kovács Gyula* (Molekuláris Onkológiai Laboratórium, Heidelbergi Egyetem) „Mit hozott a globális DNS- és RNS-vizsgálat a vesedaganatok kórismézésében és kezelésében?", *Prof. Nikolaus Schmeller* (A Paracelsus Orvosi Magánegyetem vezetője, Salzburg) „A lymphadenectomia jelentősége a radikális prostatectomiában", *Prof. Günther Janetschek* (az Erzsébet-rend Általános Közkórházának Urológiai Osztálya, Linz). Jelenlétével megtisztelte a kongresszust *Helmut G. Madersbacher* professzor, az EU-ACME (European Urology – Accredited Continuing Medical Education) bizottság elnöke. Előadásában az EU-ACME program jelentőségéről és az európai urológusok továbbképzésében betöltött szerepéről osztotta meg gondolatait a hallgatósággal. Ennek kapcsán kell megemlíteni, hogy a Magyar Urológusok Társasága 2008 tavaszán csatlakozott a EU-ACME rendszerhez. A VI. Huth Tivadar Urológus Napok – elsőként a magyar urológiai rendezvények között – teljes EU-ACME regisztrációt kapott, és az akkreditációs bizottság 7 európai kreditponttal honorálta a tudományos rendezvényt.

Az ünnepélyes megnyitóra a Pécsi Nemzeti Színházban került sor, ahol köszöntőt mondott prof. Farkas László a szervezőbizottság elnöke, prof. Gábriel Róbert, a PTE rektora, *dr. Hargitai János* a Baranya Megyei Közgyűlés elnöke és *Tasnádi Péter,* Pécs polgármestere. Ezt követően a Benkó Dixieland Band fergeteges koncertjét élvezhette a közönség, majd állófogadással zárult az est. Másnap este a kongresszus a villányi pincesoron rendezett bankettel zárult, melynek során vendégeink a *Roth, Blum, Szende* és *Günzer* pincészet borait kóstolhatták. A szervezőbizottság örömére a hagyományoknak megfelelően magas szakmai színvonalú rendezvényt sikerült lebonyolítani, mely lehetőséget biztosított a baráti kapcsolatok elmélyítésére, szakmánk egységének megőrzésére.

Dr. Farkas László professzor, a PTE Urológiai Klinika igazgatója és a kongresszus főszervezője, mellette dr. Somogyi László docens, a klinika igazgatóhelyettese

Előtérben dr. Buzogány István főorvos (Péterfi Sándor utcai Kórház, Budapest), az Orvoskari Hírmondó volt társszerkesztője. Hátul jobbra dr. Holmann Endre főorvos (Kiskunhalasi Kórház), mellette dr. Tóth Csaba professzor (Debreceni Egyetem, Urológiai Klinika)

Dr. Jávorházy András

Sikeres Hefop projekt zárása

A **Humánerőforrás-fejlesztés Operatív Program** keretében hazánk négy orvosképző intézménye a Debreceni Egyetem koordinálásával 2005-2008 között sikeres pályázatot bonyolított le.

A HEFOP-3.3.1.-P.-2004-06-0014/1.0 sz. **MINŐSÉGI TUDÁS ELŐÁLLÍTÁSA ÉS ÁTADÁSA AZ EGÉSZSÉGÜGYI ÉS ORVOSKÉPZÉSBEN. Válasz a XXI. század új kihívásaira"** című projekt eseményeiről többször nyílt lehetőségünk tájékoztatni olvasóinkat.

A projekt sikerességét a projektkoordinátorok, a megvalósítók, az oktatók, és a résztvevők pozitív visszajelzései mellett az ellenőrző szakemberek jegyzőkönyvei is bizonyítják.

2008. szeptember 18-án a Magyar Államkincstár Dél-Dunántúli Regionális Igazgatóság Állampénztári Irodájának szakértői tartottak helyszíni szemlét a projekt szabályszerű és hatékony megvalósulásának vizsgálata céljából. A helyszíni záró ellenőrzéskor a Pécsi Tudományegyetem Általános és Orvostudományi Karát *prof. Melegh Béla* HEFOP projektkoordiátor, *prof. Rőth Erzsébet* HEFOP 4. sz. bizottság elnöke, *Kittkáné Bódi Katalin* Oktatástechnikai Csoport vezetője, *Gyulasi Andrea,* a Pénzügyi Osztály Pályázati és Kutatási Csoport pályázati referense és *Bognár Rita, az* OEKK Innovációs és Pályázati Igazgatóság HEFOP pályázati menedzsere képviselte.

Az ellenőrök mindent rendben találtak. Jegyzőkönyvben rögzítették, hogy a beszerzett nagyértékű eszközökön megtalálható a támogatás forrására utaló logócsoport, a projekt azonosító és leltári száma, az eszközök nyilvántartása (tárgyi eszközkarton, főkönyvi kivonat) megfelelő.

E projekt anyagi forrásai tették lehetővé az oktatással elért eredmények mellett azt az ÁOK és az egyetem egészének jelentős beruházást, melynek révén a Dr. Romhányi György Aula 2006-tól konferenciateremként is használható a nagyteljesítményű projektor és a vetítővászon révén.

A helyszíni ellenőrzést folyamatos szakmai ellenőrzés is kiegészíti. *Rozványi Dávid* az OKM Támogatáskezelő, 1. sz. Pályázati Osztály, II. sz. Munkacsoport csoportvezetője az alábbiak szerint értékelte a projektet: „A vállalt munkát nagyon magas színvonalon végezték el, az elnyert minőségi díjuk is ezt bizonyítja. A Debreceni Egyetem által vezetett Egészségügyi képzési projekt nem csak az indikátor értékeket teljesíti, hanem elsősorban a hozzáadott értékek, kiemelkedő minőség teljesítésére ügyel az EU és a világ legjobb gyakorlatai alapján. A projekt mintaszerűen többlet-teljesítményt nyújt a legjobb gyakorlati, Bolognai folyamatbeli irányelvekkel és azzal, hogy más EU-s országok hasonló intézményeihez igazítják programjaikat, ami esetleg az ERASMUS-hoz hasonló közös tevékenységek, kredit transzfer kialakítását is lehetővé teszi. A program megvalósítása példaértékű."

Az Orvoskari Hírmondó 2007. január-februári számában jelent meg a „Magyar Minőség e-oktatás Díj – 2006 elismerésben részesült HEFOP projekt" címmel cikkünk, mely díjra Rozványi Dávid hivatkozik.

A szakmai monitoring szakértő jelentésében az alábbiakat írta a projekt értékelésekor: „A szakmai háttér igen jó, példaértékű. Aktív stratégiával fejlesztik programjaikat.… A vállalt fejlesztéseket, képzéseket nagyon jó minőségben végezték el, költséghatékonyan, új technológia felhasználásával is (videokonferencia)." A szakértő kiemelte, hogy az esélyegyenlőség, a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés horizontális elveit és a versenyszabályokat maximálisan betartja a konzorcium a jogszabályi környezet alapján elvárható mértékben és a pályázati kiírásban és a támogatási szerződésben megfogalmazottak szerint. A nyilvánosságra és a tájékoztatásra vonatkozó szabályoknak is példaértékűen felelt meg a projekt. Konzorciumi és bizottsági kiadványok is készültek.

Ezúton szeretnénk megköszönni az Orvoskari Hírmondónak, hogy folyamatosan, magas színvonalon mind papír, mind elektronikus formában jelenhettek meg tudósítások, meghívók.

A pályázat célkitűzésének értelmében a továbbképzéseknek a jövőben is folytatódnia kell, a HEFOP-3.3.1.-P.-2004-06-0014/1.0 sz. projektről, az eredményeiről, a bizottsági tagokról és a jövőben indítandó képzésekről további információt nyújt a weboldal.

Bognár Rita
pályázati menedzser

Dr. Rőth Erzsébet
egyetemi tanár
az Oktatási technológia
bizottság elnöke

Dr. Melegh Béla, egyetemi tanár
projektkoordinátor

PÁLYÁZATOK

Sajtóközlemény

A DAAD bővíti az ösztöndíj kínálatát a magyar hallgatók és diplomások számára

DAAD ösztöndíjak Németországba – pályázati felhívás a 2009/2010-es tanévre

A **Német Felsőoktatási Csereszolgálat (DAAD)** a magyar hallgatóknak és diplomásoknak a **2009/2010-es tanévre** ismét az **ösztöndíjak széles választékát kínálja,** a 3-4 hetes nyelvi és országismereti nyári egyetemi tanfolyamtól a master végzettség megszerzésén át egy német felsőoktatási intézményben történő doktorálásig. Azoknak a doktoranduszoknak, akik Magyarországon doktorálnak, lehetőségük nyílik a kutatói munkájuk egy részének német felsőoktatási intézményben vagy kutatóintézetben történő megvalósítására.

Minden legalább másodéves hallgató, aki már középfokon beszél német nyelven, pályázhat „Nyári **egyetemi ösztöndíj"** programra, amely 3-4 hetes nyelvi tanfolyam a pályázó által kiválasztott német egyetemen. Nemzetközi atmoszféra és szabadidős programok bő választéka várja a sikeres pályázókat. A diplomások illetve az utolsó éves hallgatók bármely tudományterületről pályázhatnak **„Posztgraduális tanulmányi ösztöndíj„** programra másoddiplomás, pl. master képzésre egy általuk kiválasztott német egyetemen. A „Kutatói **ösztöndíj doktoranduszoknak és fiatal kutatóknak„** program keretében a doktoranduszok 1-10 hónap között Németország bármely egyetemén vagy kutatóintézetében kutathatnak, ezen kívül egy teljes németországi doktori képzésre is lehet pályázni. A művészeti szakos hallgatók, beleértve az építészeket is, már az utolsó évben is pályázhatnak a **„Posztgraduális művészeti ösztöndíj„**, programra, amely a diploma utáni művészeti továbbképzést jelenti az általuk kiválasztott német művészeti akadémián. A germanisztika ill. német nyelvtanári szakos hallgatóknak **„Ösztöndíj szakdolgozat elkészítéséhez német szakos hallgatóknak„** program keretében a DAAD 1-3 hónapos ösztöndíjat kínál, amelyet az utolsó tanévben vehetnek igénybe a szakdolgozat megírásához az általuk kiválasztott német felsőoktatási intézményben. Az egyetemi, főiskolai oktatók 1-3 hónapos kutatásra és tapasztalatszerzésre pályázhatnak a **„Kutatói ösztöndíj tudományos fokozattal rendelkező főiskolai, egyetemi oktatóknak és kutatóknak„,** valamint az **„Ösztöndíj művészeti felsőoktatási oktatóknak„** program keretében az általuk kiválasztott német egyetemen vagy kutatóintézetben. A **„Csoportos tanulmányút vagy csoportos szakmai gyakorlat„** programra csoportok pályázhatnak tanulmányi látogatásokra és szakmai ismeretek bővítésére.

Pályázati határidő a 2009/2010-es tanévre **2008. november 15**.
Pályázat beadási helye: Magyar Ösztöndíj Bizottság (Balassi Intézet).
Részletes információ: **www.daad.info.hu**

A DAAD ösztöndíjak kínálata bővült

A 2009/2010-es tanévtől a DAAD bővíti az ösztöndíj kínálatát, a **„Kutatói ösztöndíj tudományos fokozattal rendelkező főiskolai, egyetemi oktatóknak és kutatóknak"** és **„Ösztöndíj művészeti felsőoktatási oktatóknak"** programra már 2008 őszétől lehet pályázni. A DAAD a „Posztgraduális tanulmányi ösztöndíj bármely tudományterület számára" programját valamint a „Posztgraduális művészeti ösztöndíj" programot a **magyar főiskolai hallgatók számára is megnyitja,** ezekre a programokra eddig csak egyetemi hallgatók pályázhattak. Új még ezen kívül, hogy a DAAD a legtöbb programjában a **32 éves korhatárt megszüntette.** A diplomásoknak a korlátozás már csak bizonyos „karrierfokozatok" elérésre vonatkozik. A doktorandusz hallgatóknak például a pályázás időpontjában a doktori képzés kezdetének az időpontja nem lehet három évnél régebbi.

A DAAD összes ösztöndíjának részletes leírásával és a pályázatok elkészítéséhez további segítséget nyújt a DAAD – Német Felsőoktatási Információs Központ ***DAAD-Stipendien für Ungarn / DAAD ösztöndíjak magyaroknak*** című új, kétnyelvű kiadványa, amely következő honlapról tölthető le: http://www.daad.info.hu

Azok, akik a németországi továbbtanulás, kutatás vagy ösztöndíjak iránt érdeklődnek, a Német Felsőoktatási Információs Központhoz fordulhatnak:

DAAD – Informationszentrum
Német Felsőoktatási Információs Központ: 1073 Budapest
Erzsébet körút 50
Tel.: 06 1 413 7037
e-mail: mail@daad.info.hu

DAAD ösztöndíjak a 2009/10-es tanévre

Kutatói ösztöndíj doktoranduszoknak és fiatal kutatóknak

- 1-10 hónap németországi kutatás egy német fogadó professzor felügyeletével
- elsődlegesen doktoranduszok számára, akik egy magyar PhD-képzésen vesznek részt
- kivételes esetekben az ösztöndíj időtartama akár 3 év is lehet, teljes komplett doktori értekezés megírása egy német egyetemen
- pályázni már az utolsó tanulmányi év alatt is lehet (ösztöndíj közvetlenül a magyar diploma folytatásaként)
- posztdoktoroknak csak 1-6 hónapos kutatás lehetséges
- diplomásoknak az utolsó végzettség nem lehet hat évnél régebbi
- doktoranduszoknak a doktori képzés kezdetének az időpontja nem lehet három évnél régebbi
- posztdoktoroknak a doktori képzés befejezése nem lehet négy évnél régebbi
- ösztöndíj összeg havonta: diplomásoknak EUR 750.- , egyszeri utazási támogatás: EUR 225.-
- ösztöndíj összeg havonta: doktoranduszoknak EUR 1000.-, egyszeri utazási támogatás: EUR 225.-

Posztgraduális tanulmányi ösztöndíj bármely tudományterület számára

- 1-2 éves németországi továbbképzés (Master) a magyar diploma elnyerése után
- pályázni már az utolsó tanulmányi éven is lehet (ösztöndíj közvetlenül a magyar diploma folytatásaként)
- diplomásoknak az utolsó végzettség nem lehet hat évnél régebbi
- ösztöndíj összege havonta: EUR 750.-, egyszeri utazási támogatás: EUR 225.-

Posztgraduális művészeti ösztöndíj

- csak a művészeti és zenei szakos hallgatóknak
- 1-2 év művészeti továbbképzés egy német művészeti-, zenei- vagy filmakadémián
- pályázni már az utolsó tanulmányi éven is lehet (ösztöndíj közvetlenül a magyar diploma folytatásaként)
- diplomásoknak az utolsó végzettség nem lehet hat évnél régebbi
- pályázatoknak november 15-ig kell megérkeznie a DAAD bonni irodájába
- ösztöndíj összege havonta: EUR 750.-, egyszeri utazási támogatás: EUR 225.-

Ösztöndíj szakdolgozat megírásához német szakos hallgatóknak

- 1-3 hónap németországi ösztöndíj a szakdolgozat elkészítéséhez
- pályázás az utolsó előtti tanulmányi évben történik, ösztöndíj az utolsó tanulmányi évre, amikor a szakdolgozat készítése történik
- egy német egyetemi oktató meghívólevelére szükség van
- ösztöndíj összege havonta: EUR 650.-, egyszeri utazási támogatás: EUR 220.-

Nyári egyetemi ösztöndíj

- 3-4 hét nyári kurzus egy német egyetemen vagy főiskolán
- hallgatóknak a másod évtől, azonban az utolsó tanulmányi évben illetve a diploma után nem lehet pályázni
- közepes vagy haladó német nyelvtudással lehet pályázni
- különböző nyelvi és országismereti tanfolyamok nagy választéka, akár szaknyelvi tanfolyamok is Németország egész területén
- nemzetközi környezet a világ minden tájáról érkező résztvevőkkel és választékos keretprogrammal
- ösztöndíj összege: EUR 650.-, részösztöndíj: EUR 200.-, utazási támogatás: EUR 200.-

Kutatói ösztöndíj tudományos fokozattal rendelkező egyetemi, főiskolai oktatóknak és kutatóknak

- doktorált kutatóknak és egyetemi, főiskolai oktatóknak
- kutatás időtartama 1-3 hónap
- ösztöndíj összege havonta EUR 1840.- a tanársegédeknek, adjunktusoknak és docenseknek
- ösztöndíj összege havonta EUR 1990.- a professzoroknak

Ösztöndíj művészeti felsőoktatási oktatóknak

- a magyar művészeti felsőoktatásban oktatók pályázhatnak művészeti és zenei területről
- a művészeti ösztöndíj időtartama 1-3 hónap
- ösztöndíj összege havonta EUR 1840.- a tanársegédeknek, adjunktusoknak és docenseknek
- ösztöndíj összege havonta EUR 1990.- a professzoroknak

Ösztöndíj volt DAAD ösztöndíjasoknak

- pályázásra jogosultak az egykori DAAD és NDK-beli ösztöndíjasok, akik legalább 10 hónapos ösztöndíjat nyertek el
- kutatás időtartama 1-3 hónap
- ösztöndíj összege havonta EUR 1840.- a tanársegédeknek, adjunktusoknak és docenseknek
- ösztöndíj összege havonta EUR 1990.- a professzoroknak

Csoportos tanulmányút vagy csoportos szakmai gyakorlat

- szakmai ismeretek átadása a tanulmányi látogatások során
- előadások látogatása és tanulmányi beszélgetések (tanulmányi út), illetve a felsőoktatásban szakmai gyakorlat elvégzése (tanulmányi gyakorlat)
- a pályázatokat a DAAD bonni központjába kell benyújtani a Német Nagykövetségen keresztül
- három pályázati határidő: (Beérkezés a DAAD-nál): november 1., február 2., május 5.
- pályázatokat legkésőbb két héttel előbb kell a Németországi Szövetségi Köztársaság Nagykövetség Kulturális Osztályán benyújtani
- ösztöndíj összege: EUR 35.- naponta és személyenként

RÉSZLETES INFORMÁCIÓ: **www.daad.info.hu**

DAAD Informationszentrum Budapest –
Német Felsőoktatási Információs Központ
1073 Budapest, Erzsébet körút 50, Tel. (1) 413-7037, Fax (1) 413-7038
E-Mail: mail@daad.info.hu, Homepage: www.daad.info.hu

Intézeti, klinikai hírek, információk

Az Élettani Intézetből

■ Intézetünk a pécsi Élettani Intézet alapításának 85. évfordulója, valamint *Pekár Mihály* professzori kinevezésének 90., *Lissák Kálmán* születésének 100. és *Grastyán Endre* halálának 20. évfordulója alkalmából 2008. december 12-13-án találkozót tart.

A Farmakognóziai Tanszékről

■ *Dr. Horváth Györgyi* és *dr. Papp Nóra* egyetemi adjunktusok 2008. szeptember 7.-10-ig részt vettek a Quedlinburgban (Németország) rendezett „99th International Symposium on Essential Oils, ISEO 2008" elnevezésű rendezvényen, ahol „Essential oil composition of some *Salvia officinalis* varieties" címmel posztert mutattak be. Szerzők: Gy. Horváth, N. Papp, Á. Farkas (University of Pécs, Medical School, Institute of Pharmacognosy), A. Böszörményi, É. Héthelyi, É. Lemberkovics (Semmelweis University, Faculty of Pharmacy, Institute of Pharmacognosy).

■ *Prof. Dr. Naoharu Watanabe* a japán Shizuoka Egyetem (Graduate School of Science and Technology Integrated Bioscience Section, Shizuoka University, Faculty of Agriculture) dékánhelyettese, oktatási és kutatási tanácsának tagja a Pécsett (Hotel Pátria) 2008. szeptember 15-18-ig rendezett „Inter Academia, 7th International Conference on Global Research and Education" elnevezésű szimpózium résztvevőjeként megbeszélésre hívta meg *dr. Molnár Péter* tanszékvezető egyetemi tanárt a konferencia helyszínére, majd látogatást tett tanszékünkön is. *Watanabe* professzor a Shizuoka Egyetem szervezeti felépítését, oktató- és kutatómunkáját bemutató 50 oldalas színes kiadványt ajándékozott tanszékünknek, majd kutatási együttműködés, továbbá oktatók, kutatók cserelátogatásának lehetőségéről tárgyalt Molnár professzorral.

■ Az egyetemeink között fennálló partnerkapcsolatok keretében *dr. Molnár Péter* tanszékvezető egyetemi tanár *prof. dr. Csedő Károly* akadémikus, a Román Tudományos Akadémia tagja és *dr. Esianu Sigrid* professzor asszony, a Marosvásárhelyi Orvostudományi és Gyógyszerészeti Egyetem Farmakognóziai és Fitoterápiai Tanszéke vezetőjének meghívására a 2008. szeptember 22-től 26-ig terjedő hetet Marosvásárhelyen töltötte. A látogatás során a tanszékvezetők szándéknyilatkozatot írtak alá a jövőben továbbfejlesztendő kapcsolatokról, mely magában foglalja az oktatók-kutatók, PhD, diákkörös- és graduális képzésben részt vevő hallgatók cserelátogatásait és a tudományos kutatómunka területén történő együttműködést.

■ Az intézményeink közötti partnerkapcsolatok keretében 2008. szeptember 29-től október 3-ig a Marosvásárhelyi Orvostudományi és Gyógyszerészeti Egyetem Farmakognóziai és Fitoterápiai Tanszékéről látogatást tett intézetünkben *Zöld Eszter* doktorandusz, egyetemi tanársegéd és *Nan Monica* egyetemi gyakornok. Vendégeink bekapcsolódtak a tanszék oktató- és kutatómunkájába, meglátogatták a Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézetet, a Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézetet és megtekintették a Botanikus Kertet is.

A Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetből

■ *Dr. Benkó Rita* és *prof. Barthó Loránd* részt vett az European Neuropeptide Club áprilisi kongresszusán, Ferrarában. Prezentációjuk címe: Benkó, R., Wolf, M., Undi, S., Rapp, H., Maggi, C.A., Barthó, L.: Is VIP involved in nerve-mediated relaxations of the human colonic circular muscle?

A Gyermekgyógyászati Klinikáról

■ A klinika munkatársai közül *dr. Szabó Éva* rezidens poszter bemutatásával szerepelt a World Congress of Paediatric Gastroeneterology, Hepatology and Nutrition rendezvényen a brazíliai Iguasu Fallsban

2008. augusztus 16-20-án (Szabó É, Györei E, Decsi T: Systematic review of fatty acid composition of plasma lipids in expecting women).

A Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézetből

■ A Magyar Kémikusok Egyesülete által rendezett Vegyészkonferencián (Hajdúszoboszló, 2008. június 19-21.) Intézetünkből *Gulyás Gergely* tanársegéd valamint *Háda Magdolna* PhD-hallgató vett részt. A következő posztereket mutatták be: *Gulyás, G., Boluda, C.J., Deli, J., Westermann, B., Ludger A. Wessjohann, L.A.:* Biarilok szintézise egyszerűen; *Háda, M., Agócs, A., Nagy, V., Deli, J.:* Úton a karotinoid dendrimerek felé.

■ A 2008. június 22-27. között Japánban (Okinawán) megrendezett 15th International Symposium on Carotenoids nemzetközi konferencián Intézetünkből a következő munkatársak vettek részt: *dr. Deli József* professzor, *dr. Agócs Attila* adjunktus, *dr. Nagy Veronika* adjunktus és *Turcsi Erika* tanársegéd. A következő posztereket mutatták be: *Agócs, A., Háda, M., Nagy, V., Deli, J.:* Towards carotenoid dendrimers; *Nagy, V., Agócs, A., Deli, J.:* Experiments on the synthesis of carotenoid glycosides; *Turcsi, E., Horváth, G., Molnár, P., Szabó, L.-G., Deli, J.:* Carotenoid Analysis of Flowers and Inflorescences of some Medical Plants; *Turcsi, E., Marton, K., Oláh, P., Deli, J.:* Investigation of the Carotenoid Composition of Different Kinds of Fresh and Cooked Pumpkins (Cucurbita maxima); *Deli, J., Agócs, A., Iványi, R., Németh, K., Visy, J., Szemán, J., Szente, L., Simonyi M.:* Preparation and Characterization of Water Soluble Carotenoid/Cyclodextrin Complexes *Deli, J., Nagy, V., Kovács, K., Sümegi, B.:* Effect of Carotenoids on Oxidative Stress Induced Mitochondria-related Apoptotic Pathways.

A Magatartástudományi Intézetből

■ *Dr. Füzesi Zsuzsanna* a „Kirekesztés és kirekesztődés, avagy mit kezdjen a népegészségügy a droghasználókkal és a józan szenvedélybetegekkel?" című előadással vett részt a Népegészségügyi Képző- és Kutatóhelyek Országos Egyesületének II. Konferenciáján, 2008. szeptember 25-27-én. Az egyesület közgyűlésén a Magatartástudományi Intézet felvételt nyert a Népegészségügyi Képző- és Kutatóhelyek Országos Egyesületébe.

A Sebészeti Oktató és Kutató Intézetből

■ *Dr. Ferencz Sándor* PhD hallgató *Mangold V, Móricz O, Bertók S, Horváth S, Dérczy K, Branemark R, Róth E, Weber Gy.* társszerzőkkel „Use of OPRA technique for the rehabilitation of above knee amputees suffering from vascular disease – experiences in Hungary" címmel posztert mutatott be a 17th Annual Scientific Meeting. Clinical Advances and Predictability with Oral Implants Kongresszuson (Warsaw, Poland 18-20 September, 2008).

■ A 2008. szeptember 26-án Budapesten megrendezett „Szabadgyökök és mikroelemek. MSZKT és MTA Mikroelem Munkabizottság Munkaértekezlet"-én az Anaesthesiologiai és Intenzív Terápiás Intézettel együttműködésben végzett munka eredményeként az alábbi előadások kerültek bemutatásra intézetünkből: *Lantos J, Róth E, Wéber Gy, Földi V, Bogár L, Csontos Cs.* Citokin-egyensúly alakulása égési sérültekben. Az IL-10 kórjelző értéke; *Drenkovics L, Mühl D, Bogár L, Róth E, Lantos J.* Oxidativ stressz súlyos szepszisben; *Földi V, Csontos Cs, Bogár L, Róth E, Lantos J.:* Folyadékterápia hatása az égési trauma után kialakuló oxidatív stresszre; *Major K, Földi V, Csontos Cs, Bogár L, Róth E, Lantos J.*: N-acetilcisztein kiegészítő kezelés hatása az égési trauma kiváltotta oxidativ stresszre. *Dr. Földi Viktor* előadását a Munkaértekezlet szervezői „Előadói Díj"-jal jutalmazták. A két intézet közötti együttműködés keretében közösen szerepeltünk poszterekkel a Lisszabonban szeptember 21-24. között megrendezett „21st Annual Congress of the European Society of Intensive Care Medicine" konferencián: *Csontos C, Földi V. Pálinkás L, Bogár L, Róth E, Lantos J. :* Time course of pro- and anti-inflammatory cytokine levels in patients with burn injury; *Földi V, Csontos C, Bogár L, Róth E, Lantos J.:* Effects of Fluid Resuscitation Methods on Burn Trauma-Induced Oxidative Stress; valamint előadásokkal a Magyar Égési Egyesület Gödön, 2008. szeptember 26-27. között megrendezett XXIV. Kongresszusán: *Csontos Cs, Földi V, Bogár L, Róth E. Lantos J.:* Folyadékterápia és az oxidativ stressz kapcsolatának vizsgálata; *Földi V, Csontos Cs, Bogár L, Róth E, Lantos J.:* Előre jelzi-e az IL-10 szint az égési sérülés kimenetelét?

A Szemészeti Klinikáról

■ 2008. szeptember 13-17-ig Berlinben tartották az Európai Szürkehályog és Refraktív Sebészeti Társaság (ESCRS) éves kongresszusát. A Szemészeti Klinikáról *dr. Biró Zsolt* intézetvezető, *dr. Szabó Ilona* klinikai főorvos és *dr. Nagy Ágnes* egyetemi tanársegéd vett részt.

■ *Dr. Biró Zsolt* két előadást tartott, illetve egy kurzusban szerepelt. Az ESCRS vezetőségi tagjaként egy szekcióban üléselnök volt, egy másik szekcióban pedig moderátorként vett részt.

A Szívgyógyászati Klinikáról

■ *Dr. Tóth Zsolt* részt vett a szeptember 13-17. között megrendezésre került Európai Szív- és Mellkassebészeti Kongresszus 22. éves kongresszusán Liszabonban, Portugáliában.

A Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikáról

■ A Német-Magyar Szülészeti és Nőgyógyászati Társaság ezévi ülése a Német Nőgyógyász Társaság Kongresszusának keretein belül került megrendezésre Hamburgban 2008. szept. 17-én. A találkozón a Pécsi Szülészeti Klinikáról öt résztvevő öt előadással szerepelt: *Bódis J:* Laparoskopische Eingriffe bei pelvischen Entzündungen; *Szilágyi A, Bózsa Sz, Ifi Zs, Bódis J:* Polyzystisches Ovar Syndrom, Diabetes und Schwangerschaft; *Veszprémi B, Kerecsényi P, Hadzsiev K, Bódis J:* Interessante Fälle in unserer pränatalen diagnostischen Praxis; *Bózsa Sz, Busznyák Cs, Bódis J, Halvax L, Koppán M, Arany A, Vizer M.:* In vivo Auswertung der XI VOCAL (eXtended Imaging VOCAL) 3D-Ultraschall Volumetrie bei der Bestimmung der Urinretention nach radikaler Hysterektomie; *Sárkány I, Funke S, Vida G, Vizer M, Arany A, Ertl T.:* Auswirkung der fötalen vs mütterlichen Steroidprophylaxe auf die neonatale Adaption.

■ *Dr. Arany Antal, dr. Vizer Miklós, dr. Wilhelm Ferenc* és *dr. Bózsa Szabolcs* részt vett az I. Nemzetközi Gyakorlati 3D/4D Ultrahang Tanfolyamon, a SON-ART® Program keretében, Budapesten, 2008. szeptember 11-13 között. *Dr. Vizer Miklós,* „The significance of 3D ultrasound vol-

umetry and histogram analysis in gynecology" és **dr. Arany Antal,** „The significance of 3D and 4D ultrasound in gynecology – where are we now?" címmel előadást tartott.

■ *Dr. Bózsa Szabolcs* és *dr. Koppán Miklós* a Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi és Egészségtudományi Szakosztályának Tanulságos estek fórumán esetbemutatást tartott „Részleges méhelőesés ritka esete egy várandós anyában" címmel 2008. szeptember 29-én.

■ *Dr. Mánfai Zoltán* egyetemi adjunktus részt vett a „II. Scientific Congress of AHART" (Austro-Hungarian Society of Assisted Reproductive Technologies) kongresszuson Visegrádon, 2008. szept 26-27-én. Előadásának címe: Stimulation in IVF - Gold standard?

■ A Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika szervezésében 2008 szept. 25-27 között kötelező szinten tartó tanfolyam került megrendezésre 24 előadóval a mintegy 80 jelentkező részére. A tanfolyam 50 pontértékű volt.

■ *Dr. Vida Gabriella* egyetemi adjuntus sikeres PhD-védése 2008. szeptember 29-én volt a PAB Székházban. Tézisének címe: Érett újszülöttek és koraszülöttek adaptációs zavarai és késői következményei.

■ *Dr. Szilágyi András* egyetemi tanár 2008. okt. 7-én „A diabetes mellitus a manuális orvosi szakmák részére is – edukáció a diabetesről" című tudományos ülésen vett részt Budapesten. Felkért referátumának címe: A PCO-syndroma és a szénhidrát-anyagcsere összefüggései.

■ *Dr. Szilágyi András* egyetemi tanár meghívott előadóként vett részt az Osztrák Reprodukciós és Endokrinológiai Társaság 24. ülésén Grazban, 2008 október 9-11-én. Előadásának címe: 3D ultrasound in PCOS: from ovulation induction to IVF.

Dr. Hartai István

1932-2008

Életének 76. évében örökre eltávozott Dr. Hartai István, az Egyetemi Gyógyszertár majd' két évtizedig vezetőhelyettes főgyógyszerésze.
Gyógyszerészi pályáját a Békés Megyei Gyógyszertári Központnál kezdte, ahol rövid gyógyszertári gyakorlatot követően gyógyszergazdálkodási szakelőadóként, majd szakfelügyelő gyógyszerészként dolgozott.
1974-től a POTE Egyetemi Gyógyszertárában helyettes főgyógyszerész, majd rövid ideig megbízott főgyógyszerészként tevékenykedett és innen is vonult nyugállományba 1993-ban.
Ezt követően 1994-től dolgozott a Pannonmedicina Rt-nél, először laboratóriumi gyógyszerészként, majd 2000-től minőségbiztosító gyógyszerészként.
1977-ben védte meg doktori értekezését, azt követően két szakvizsgát szerzett.
Az Egyetemi Gyógyszertári évek alatt a sok egyéb mellett megvalósította a rendszeres gyógyszerismertetést, éveken keresztül tanította a gyógyszertári asszisztenseket, szaklapokban publikált, előadást tartott.

A szakmatörténeti témák iránti érdeklődése a nyugdíjba vonulását követően is fennmaradt. A Gyógyszerészet című folyóirat megyei levelezőjeként tudósított a helyi szakmai eseményekről éveken keresztül.
Évekig a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság megyei vezetőségének tagja volt.
Szakmai tevékenységét 70. születésnapja alkalmából miniszteri dicsérő oklevéllel ismerték el.

Munkatársai az évek során megtapasztalhatták, hogy szakmai tudását szívesen osztotta meg másokkal, lelkesen okította az újonnan belépő gyógyszerész kollégáit. Segítőkészségét, szerénységét, jóindulatát mindannyian érzékelték.
Külön kiemelést érdemel alkalmazkodó készsége, az, hogy nagyon jól beilleszkedett a szűkebb és tágabb közösségbe egyaránt.
Magatartásával tiszteletet és megbecsülést vívott ki munkatársai körében.

Szakmai életpályájának adatait dr. Jakabovics Katalin (Pannonmedicina Rt.) állította össze.
Egykori kollégájának és közvetlen főnökének, dr. Dávid M. Ferencnek búcsúztató szavai: „Kollégáival, munkatársaival, a klinikák orvosaival és az intézetek munkatársaival is jó viszonyban volt, tisztelték és becsülték felkészültsége, közvetlensége, nyugodt jó modora, segítőkészsége és humora folytán is. Korunk szakmai történelmével foglalkozott. Szakmájának kiváló művelője volt. Szerény volt, bár ezt sokan félreértették és visszaéltek vele. Élete folyamán sajnos kiheverhetetlen lelki sérelmek érték.
Szt. Pál szavai rá is illenek Timoteushoz írt leveléből:
„A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, hitemet megtartottam" 2. Tim. 4, 7.

NYUGODJÁL BÉKÉBEN!"

Pécsett, 2008.szeptember 19-én.

Molnár Béla
Egyetemi Gyógyszertár